

Likvärdiga förutsättningar

– *Översyn av den kommunala utjämnningen*

Bilagor

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2011:39

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Textbearbetning och layout har utförts av Regeringskansliet, FA/kommittéservice.

Omslag: Elanders Sverige AB.

Tryckt av Elanders Sverige AB.
Stockholm 2011

ISBN 978-91-38-23576-8
ISSN 0375-250X

Innehåll

Bilaga 6

Inkomstutjämning och villkor för tillväxt i kommuner och funktionella regioner 5

Bilaga 7

Merkostnader på grund av gles bebyggelsestruktur i kommuner och landsting..... 95

Bilaga 8

Uppdaterade länsvisa skattesatser i inkomstutjämningen för kommuner och landsting..... 115

Bilaga 9

Effekter för kommuner i kostnadsutjämningen 119

Bilaga 10

Effekter för landsting i kostnadsutjämningen..... 148

Bilaga 11

Kostnadsmatris för delmodeller Hälsa- och sjukvård 153

Inkomstutjämnning och villkor för tillväxt i kommuner och funktionella regioner

INA: Institutet för näringslivsanalys vid Internationella handelshögskolan i Jönköping

Börje Johansson & Johan Klaesson

INA: Institutet för näringslivsanalys
vid Internationella handelshögskolan i Jönköping

Författarnas förord

Rapporten ”Inkomstutjämnning och villkor för tillväxt i kommuner och funktionella regioner” har tagits fram på uppdrag av Utjämningskommittén.⁰⁸ Uppdraget har utförts av Börje Johansson och Johan Klaesson, inom INA vid Internationella Handelshögskolan i Jönköping. Kontaktperson i Utjämningskommittén.⁰⁸ har varit Björn Sundström. Arbetet har genomförts under perioden november 2009 till juni 2010.

Projektets huvuduppgift är att enkelt och tydligt visa på tillväxtsamband för landets kommuner under de senaste 10–15 åren och tolka utvecklingen från modern teori för ekonomisk tillväxt i kommuner, med hänsyn till varje kommuns roll i den egna funktionella regionen. Tillväxten analyseras i ett antal dimensioner som befolkning, arbetstillfällen, bruttoregionprodukt och lönesummor.

Rapporten har två huvudslutsatser. Den första är att kommuners tillväxt kan inte analyseras från varje kommuns individuella egenskaper. Ett avgörande inflytande kommer från egenskaperna hos den arbetsmarknadsregion som kommunen är en del av. Den andra slutsatsen är att utjämningsystemet – i sin nuvarande utformning – har ett marginellt inflytande på de samband som förklarar regioners och landets tillväxt. Däremot medför systemet att landets många små krympande kommuner minskar i ett långsammare tempo.

Jönköping, 25/8-2010

Börje Johansson

Johan Klaesson

1 Inledning

Sveriges kommuner varierar kraftigt i storlek och har betydande skillnader i både lönesumma och kommunala skatteintäkter per invånare. Delas kommunerna in i grupper så att varje grupp motsvarar en funktionell region (lokal arbetsmarknadsregion), finner man på nytt att regionerna varierar i storlek med en storleksberoende tillväxt av befolkning, arbetstillfällen, lönesumma och BRP (bruttoregionprodukt).

I det svenska federalistiska systemet har den enskilda kommunen till uppgift att försörja sina invånare med offentliga tjänster, att erbjuda en lokal arena för det privata näringslivet, att fatta beslut om kommunens infrastruktur, och att handha dess förvaltning. I detta perspektiv skiljer sig kommuner åt i två betydelsefulla aggregat: (i) skatteintäkter per invånare och (ii) utgifter för omsorg, skola och hälsovård mm. per invånare. För att utjämna för skillnader i skattekraft får de allra flesta kommuner och landsting ett statligt inkomstutjämningsbidrag i dagens utjämningsystem. Bidraget beräknas utifrån skillnaden mellan den egna beskattningsbara inkomsten och ett skatteutjämningsunderlag som motsvarar 115 procent för kommuner och 110 procent för landstingen av den genomsnittliga skattekraften i landet. Kommuner och landsting vars beskattningsbara inkomster överstiger dessa nivåer ska istället betala en inkomstutjämningsavgift till staten. Detta utjämningsystem är ett komplement till den statliga politiken som också har utjämningsmekanismer. Utjämningsystemet innefattar också en del som syftar till kostnadsutjämning mellan kommuner.

En fråga som ofta ställs är om utjämningsystemet verkar hämmande på tillväxten för grupper av kommuner, och om detta i så fall också hämmar hela den svenska ekonomins tillväxt. Frågan har också formulerats som: Reducerar inkomstutjämningsincitamenten för ekonomins tillväxt?

1.1 Rapportens huvudfrågor

Tillväxten i Sveriges kommuner och funktionella regioner analyseras i tre dimensioner: befolkning, arbetstillfällen och lönesummor. Rapporten kommer att visa samband för hur var och en av dessa variabler förändras över tiden i enskilda kommuner som en funktion av egenskaper i respektive kommuns funktionella region. En

för uppdraget essentiell aspekt är utvecklingen av lönesummor, redovisade efter var hushåll har sin bostadsort (nattlönesummor) och lönesummor redovisade efter var hushållsmedlemmar har sin arbetsplats (daglönesummor).

Till denna analys fogas ett antal analyser i USA som tillskriver bostadsutbudet i varje region en särskild roll. Lönepremier i varje region ställs mot bostadspriset i samma region, där vi observerar att bostadspriset varierar över olika kommuner i en region och där lönenivån också varierar över arbetsplatser i olika kommuner i samma region.

Studien kan därmed ge underlag till en diskussion om frågor av följande slag:

- Hur skiljer sig de olika tillväxtmått och hur skiljer sig innebörden av incitament för tillväxt beroende på tillväxtmått?
- Hur skiljer sig tillväxtpotentialerna i olika kommuner (och regioner)? Följer det några slutsatser från en precisering av regioners olika förmåga till tillväxt?
- Finns det tillväxthämmande faktorer i dagens inkomstutjämnings?
- Finns det alternativa utjämningsmodeller som inte påverkar incitamenten till tillväxt?
- Vilka fundamentala slutsatser följer från en analys där varje kommun ses som en del av en funktionell region?

Ovanstående frågeställningar är i rapporten omformulerade till fyra huvudfrågor: (i) LA-regioner med kärn- och kranskommuner som analysenhet för tillväxt, (ii) åtskillnad mellan dag- och nattlönesumma vid analys av såväl tillväxt som utjämningsystem, (iii) fundamentala samband för regioners tillväxt, och (iv) simuleringar av hur förändringar i utjämningsvillkoren påverkar ekonomi och tillväxt i kommuner och regioner.

Funktionella regioner som analysenheter

Funktionella regioner består av starkt integrerade kommuner. SCB grupperar kommuner i LA-regioner, som i denna rapport används som avgränsningar av funktionella regioner. Rapporten avser att ge en bild, där nationell ekonomisk tillväxt realiserar i systematiska

förlopp, på sådant sätt att vissa LA-regioner växer och andra krymper. Frågor som belyses omfattar bland annat:

- Hur påverkas en enskild kommuns utveckling av den egna regionens egenskaper?
- Hur skiljer sig tillväxtvillkoren för krans- respektive kärnkommuner?
- Vilken betydelse för kommuners utveckling har kärnkommunens storlek?

Särbehandlingen av kärn- och kranskommuner utnyttjas också för att karakterisera utjämningsystemets utfall. Speciellt införs en *KS*-variabel som beskriver skillnaden mellan en kommuns kostnader och skatteintäkter per invånare för att belysa följande:

- Hur skiljer sig *KS*-värdet mellan krans- och kärnkommuner?
- Hur påverkar regionens storlek *KS*-värdet i enskilda kommuner?
- Hur påverkas kärn- och kranskommuners nattlönesumma (som återspeglar skattekraft) av kommun- och regionstorlek?
- Är *KS*-värdet i LA-regioner den relevanta strukturvariabeln?

Natt- och daglönesummor

Natt- och daglönesumma i en LA-region skiljer sig inte särskilt mycket, som en följd av att varje LA-region är en integrerad arbetsmarknad, där vissa kommuner är "bostadskommuner", medan andra är "arbetsplatskommuner". För den enskilda kommunen kan därför natt- och daglönesumman skilja sig åt. Samtidigt är en kommuns nattlönesumma källan för kommunens skatteintäkter.

- Hur påverkar en kommuns nattlönesumma dess huspriser och skatter?
- Hur påverkar en kommuns tillgänglighet till daglönesummor kommunens huspriser, lönenivå och tillväxt?
- Hur påverkas utbudet av och efterfrågan på hushållstjänster i en regions kommuner av nattlönesumman i var och en av regionens kommuner?

Regioners tillväxt

Enskilda kommuners utveckling av befolkning, arbetstillfällen (dagbefolkningen), nattlönesumma och daglönesumma påverkas av förhållanden i den egna kommunen men också av villkoren i övriga kommuner inom den egna regionen. Inkomstmöjligheterna är ofta beroende av arbetstillfällen och lönenivå i grannkommunerna.

- I vilken grad samvarierar olika tillväxtvariabler som befolkning, lönesumma och arbetstillfällen för den enskilda kommunen och för hela regionen?
- Hur kan kommuners tillväxt och tillbakagång förklaras av samspillet mellan arbetsutbud och arbetsefterfrågan i hela gruppen av de kommuner som utgör en region? Är kommunutveckling i första hand en arbetsmarknadsfråga?
- Hur växer antalet arbetstillfällen som en funktion av lönesummans utveckling i regionens kommuner?
- Förklaras krympningen av vissa små kranskommuner av att dessa kommuner saknar stora grannkommuner? Och förklaras små kärnkommuners utveckling av att de saknar kranskommuner?
- Förklaras tillväxten av de största kärnkommunerna av att de omges av så många (och stora) kranskommuner?

Effekter av förändringar i utjämningsystemet

Utjämningsystemet utgör ett komplement till de övriga bidrag som landets kommuner får från staten. De flesta kommuner får ett positivt utjämningsbidrag från staten med hänsyn till varje kommuns kostnadsstruktur och skattekraft. Ett fåtal kommuner betalar istället en avgift till systemet. Systemets konsekvenser för utvecklingen i olika kommuner belyses genom att i ett modellexperiment sänka avgiften för en grupp avgiftsbetalande kommuner och hantera denna avgiftssänkning som en motsvarande ökning av nattlönesumman i gruppens kommuner. Systemets konsekvenser belyses också genom att reducera de positiva utjämningsbidragen till berörda kommuner och hantera reduktionerna som en sänkning av dessa kommuners respektive nattlönesumma. Mot den bakgrunden ställs följande frågor:

- Hur påverkas alla kommuner av att nattlönesumman höjs för avgiftsbetalande kommuner. En beräknad konsekvens är förändrat utbud (och arbetstillfällen) av hushållstjänster i alla kommuner i en region.
- Hur påverkas alla kommuner i en region av att nattlönesumman sänks marginellt för de kommuner som erhåller bidrag.
- Hur påverkar utjämningsavgifterna den ekonomiska tillväxten i de regioner som har avgiftsbetalande kommuner?

1.2 Rapportens uppläggning

I projektet görs en kort genomgång av inkomstutjämningssystemets sätt att fungera och dess motiv. Projektets huvuduppgift är att enkelt och tydligt visa på tillväxtsamband för landets kommuner under de senaste 10–15 åren och tolka utvecklingen från modern teori för ekonomisk tillväxt i kommuner, med hänsyn till varje kommuns roll i den egna funktionella regionen.

Kapitel 2 ägnas åt en beskrivning av utjämningsystemets utformning, hur det beror av skattekraftens och kostnadernas fördelning över landets kommuner, och av dess konsekvenser för enskilda kommuner. Kapitlet avslutas med en kort summering av resultat från tidigare studier av utjämningsystemet.

Kapitel 3 för in begreppet funktionella urbana regioner, som motsvaras av SCB:s LA-regioner och redovisar information som visar att kommuner skiljer sig åt med avseende på storleken av den LA-region de tillhör och om de är en central kärnkommun eller en kranskommun i regionen. Kapitlet tydliggör också hur natt- respektive daglönesumman fördelar sig över de olika kategorierna av kommuner.

Kapitel 4 behandlar grundmekanismerna för LA-regioners tillväxt i en redogörelse för endogen regional tillväxt och betydelsen av agglomerationsfördelar. En viktig aspekt är hur lönesummans tillväxt skiljer sig åt mellan kommuner. Vidare behandlas tillväxten i en region som ett samspel mellan tillväxt av arbetsutbud och av efterfrågan på arbetskraft.

Kapitel 5 innehåller en redogörelse för hur utjämningsystemet påverkar sambanden för regioners och landets tillväxt. Analysen gör en klar distinktion mellan kommuners dag- och nattlönesumma, och den klargör hur kommuners avgifter och bidrag till

och från utjämningsystemet påverkar sambandet mellan den disponibla inkomsten och nattlönesumman. Med detta samband som utgångspunkt finns en återkoppling från avgifter och bidrag till kommunens lokala ekonomi. Därmed går det att beräkna för varje kommuns lokala ekonomi de sysselsättningskonsekvenser som uppstår när utjämningsystemets utformning varierar. Kapitlet avslutas med en uppsättning slutsatser som summerar rapportens resultat.

2 Inkomst- och kostnadsutjämning för kommuner

2.1 Utjämningsystemets motiv och utformning

Sveriges kommuner skiljer sig åt genom att variera kraftigt i storlek, där de minsta har några tusen invånare och de största har flera hundra tusen. De skiljer sig också åt genom att vissa kommuner utgör en integrerad del av stora funktionella regioner (LA-regioner), medan andra tillhör små LA-regioner. I flera fall består en liten LA-region av endast en kommun. Detta spelar en betydelsefull roll, eftersom en enskild kommun kan utnyttja infrastruktur och andra kollektiva nyttigheter i hela den LA-region som kommunen tillhör. Därför spelar det en avgörande roll om en kommun tillhör en stor eller en liten region.

Mot ovanstående bakgrund har riksdagen över åren utformat och omformat ett utjämningsystem som syftar till att reducera variationerna i kommunernas intäkter och kostnader. Det bestående målet har varit att kommunernas intäkter och kostnader skall utjämnas så att kommunerna kan erbjuda sina invånare service till – i allt väsentligt – likvärdig kvalitet och kvantitet.

Motivet till systemet undersöks ingående i Söderström (1994) som betonar betydelsen av den svenska federalismen med egen beskattningsrätt för kommunerna. Den svenska federalismen innebär att en betydande del av statens omfördelande funktion ombesörjs av kommunerna. Även delar av landets stabiliseringspolitik vilar på beslut som fattas av enskilda kommuner. Söderström framställer denna institutionella lösning som egenartad för de nordiska länderna och hänvisar till Atkinson och Stiglitz (1980), Oates (1972) och Tresch (1981) för skälen till att små och lokala beslutsorgan som de svenska kommunerna inte är lämpade för stora

omfördelade uppgifter. Och Söderström slår fast: Det är därför som ett kommunalt utjämningsystem behövs.

Huvudinvändningen mot fördelningspolitik inom en kommun är att det uppstår konkurrens mellan kommuner, vilket betyder att när en grupp i en kommun missgynnas kommer de berörda invånarna att ha ett incitament att flytta till en annan kommun, som uppvisar mer gynnsamma villkor för just den gruppen. Det som väntas uppstå är en segregationsprocess som uppmärksammades av Tiebout (1956, 1961), och som skulle kunna leda till en sortering där vissa kommuner hyser grupper med höga inkomster, medan andra befolkas av medborgare med låga inkomster.

En annan besläktad invändning är att de svenska kommunerna är öppna ekonomier, vilket innebär att olika åtgärder i en kommun spiller över (eller läcker ut) till omgivande kommuner. Det gäller kollektiva nyttigheter som parker och resmöjligheter, men också subsidier till musik- och teateraktiviteter. Den enskilda kommunens utgifter leder till något som inte bara är till fördel för kommunens egna invånare, utan som kommer invånarna i andra kommuner tillgodo. Speciellt kan vi notera att sänkta skatter, som stärker köpkraften hos kommunernas invånare, kan leda till större inköp i grannkommunerna.

Som vi skall visa i senare avsnitt är de beskrivna problemen med ömsesidiga effekter mellan närliggande kommuner en huvudfaktor i analysen av funktionella regioner, där en huvudpoäng är att kommuner som tillhör en och samma region stimulerar varandra ekonomiskt vid expansion likaväl som vid kontraktion.

2.2 Systemets historiska bakgrund

Utjämningsbidrag är inte någon sentida nyhet utan av gammalt datum. Ursprungligen var utgångspunkten att utdebiteringen kunde bli hög i många kommuner vid finansieringen av folkskola, fattigvård och sanitära system. Sedan 1950-talet har perspektivet förskjutits till att vara ett sätt hantera låg skattekraft.

Tidigare utjämningsystem omfattar 1966 års utjämningsystem, 1993 års kommunalekonomiska reform, ett statsbidrags- och utjämningsystem som introducerades 1996, och nuvarande system från 2008. Utjämningsystemet har omfattat både kommuner och lands- ting. Som redan annonserats kommer den fortsatta analysen att i allt väsentligt gälla kommuner, eftersom empiriskt belagda rumsliga

tillväxtsamband i den svenska ekonomin avser kommuner grupperade i LA-regioner. Det betyder att kommuners ekonomiska utveckling kan förstås som ett samspel mellan den enskilda kommunen och övriga kommuner i samma region. Landstingen har inte någon enkel koppling till LA-regioner, utom för Stockholms läns landsting, som till stora delar överensstämmer med Stockholms LA-region.

Följer man Söderströms (1994) analys blir slutsatsen att bidrag från staten till landsting kan uppfattas som klumpsummebidrag som inte stör den ekonomiska utvecklingen eller resursallokeringen på något avgörande sätt, och detta är ytterligare ett skäl att koncentrera analysen på primärkommuner. Vissa landsting har visserligen under de senaste decennierna engagerat sig i frågor om transportinfrastruktur, men detta engagemang har i första hand tagit sig uttryck i lobbyverksamhet.

Fram till 1992 kunde kommunerna få tillskott till sin budget genom utjämning av strukturellt betingade kostnadsskillnader. Garantibidrag för dessa skillnader kunde variera mellan 100 och 157 procent (Siverbo, 2005). Under perioden 1993–1996 ändrades systemet till att mer systematiskt identifiera strukturellt betingade kostnader hos kommunerna – med fokus på åldersstruktur, social struktur, befolkningsgleshet och klimat. Från 1996 förnyades systemet och fick formen av en kombination av (i) inkomstutjämning, (ii) kostnadsutjämning, och (iii) ett generellt statsbidrag. Till detta lades dessutom vissa införanderegler för att underlätta anpassningen till de nya villkoren.

Ett återkommande problem har varit marginaleffekter i de olika systemen (Siverbo, 2005). Som svar på detta ändrades systemet 2005 så att staten garanterade alla kommuner en skattekraft som motsvarade 115 procent av landets medelskattekraft, samtidigt som systemet behöll en kompensationsgrad på 95 procent. Det innebar följande:

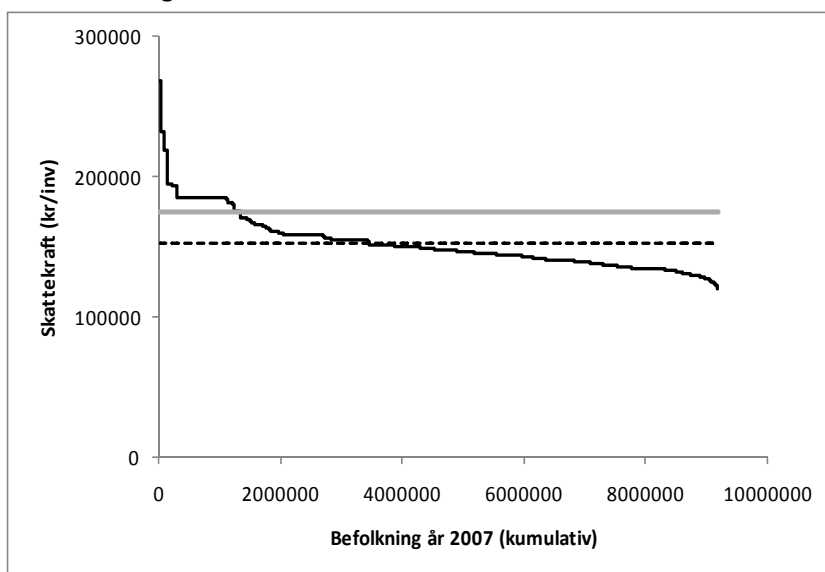
- Kommuner med en skattekraft under 115 procent av medelskattekraften fick ett bidrag av staten som uppgick till 95 procent av skillnaden mellan den egna skattekraften och skatteutjämningsunderlaget, där det senare motsvarar 115 procent av den genomsnittliga skattekraften i landet.
- Kommuner med en skattekraft över 115 procent av medelskattekraften blev avgiftsskyldiga i det nya systemet, där

avgiften uppgick till 85 procent av skillnaden mellan kommunens skattekraft och medelskattekraften.

2.3 Hur ser utjämnningen ut?

Sveriges kommuner producerar och fördelar tjänster till sina invånare, inklusive tjänster från den infrastruktur som varje kommun bygger upp. Denna tjänsteproduktion leder till kostnader som vi kallar kommunkostnader eller kommunutgifter. För att täcka dessa utgifter har den enskilda kommunen fyra inkomstkällor som består av (i) skatteintäkter, (ii) bidrag från staten, (iii) utjämningsbidrag samt (iv) avgifter. Målet för utjämnningssystemet är att kommunernas intäkter och utgifter skall påverkas i utjämnande riktning, med motivet att kommunerna skall förmå erbjuda sina invånare service som kan bedömas som likvärdig till kvantitet och kvalitet. I figur 2.1 beskrivs med en heldragen fallande trappstegskurva storleken på varje kommuns skattekraft år 2007 – mätt i kronor per invånare. Den streckade linjen visar den genomsnittliga skattekraften per invånare. Skärningspunkten mellan de två kurvorna visar att i runda tal 40 procent av landets invånare finns i kommuner, vars skattekraft överstiger eller är i paritet med genomsnittet.

Figur 2.1 Skattekraft 2007 i alla Sveriges kommuner, jämförd med genomsnittet

Källa: Statistik över kommuner från SCB

Ovanför den streckade linjen finns en heldragen linje på nivån 1,15 gånger den genomsnittliga skattekraften, och nivån 115 procent utgör skatteutjämningsunderlaget. Denna linje skär den heldragna skattekraftskurvan i figurens vänstra del. Till vänster om skärningspunkten finns de kommuner, vars skattekraft överstiger genomsnittet med minst 15 procent. Dessa kommuner bidrar till systemet för inkomstutjämning med inbetalningar av avgifter till systemet.

Den kommunalekonomiska utjämningen har två huvuddelar, nämligen *inkomstutjämning* och *kostnadsutjämning*. Den största posten består av inkomstutjämning. Kostnadsutjämningen mellan kommuner omfattar ungefär en tiondel av inkomstutjämningen. Inkomstutjämningen innebär att staten finansierar en huvuddel av inkomstbidragen till kommunerna. En mindre del har sitt ursprung i de avgifter som betalas in av ett mindre antal kommuner som har en skattekraft som överstiger skatteutjämningsunderlaget. År 2008 var det 11 kommuner som betalade en inkomstutjämningsavgift¹. Avgiften beräknas utifrån 85 procent av medelskattesatsen år 2003.

För en kommun som erhåller inkomstutjämningsbidrag gäller följande:

- Bidraget beräknas på basis av skillnaden mellan kommunens beskattningsbara inkomster och skatteutjämningsunderlaget.
- Bidragets storlek beräknas från 95 procent av ovanstående skillnad.

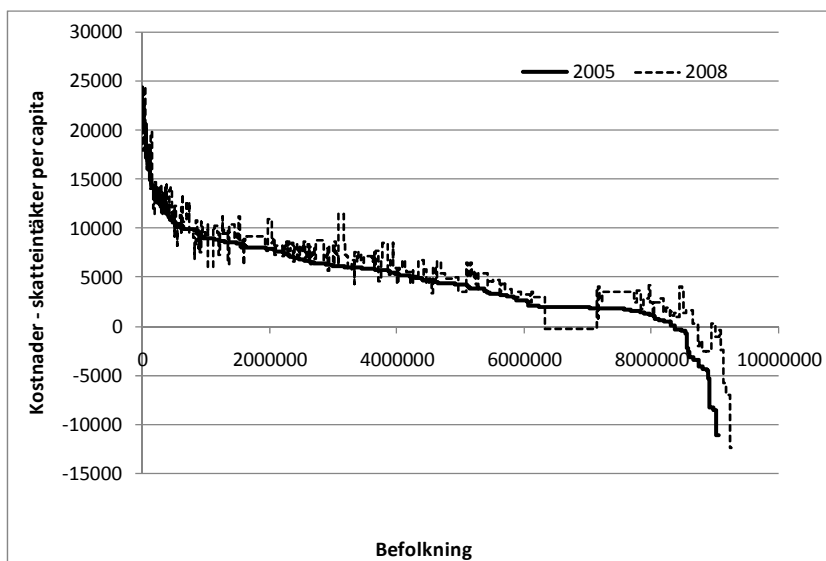
Metoden för kostnadsutjämning kallas standardkostnadsmetoden och innebär att en kommun kompenseras för kostnader som kommunen själv inte antas kunna påverka. Storleken på kompensationen i form av kostnadsutjämning fastställs med hänsyn till åldersstruktur, etnicitet, socioekonomi, geografiskt läge och strukturella merkostnader för löner.

Hela systemet kan översiktligt belysas genom att för varje kommun beräkna en *KS*-variabel som anger skillnaden mellan kommunens kostnader och skatteintäkter, beräknad per invånare. Ju större denna skillnad är, desto större är kommunens behov av utjämningsbidrag. Detta mönster beskrivs i figur 2.2, där alla kommuner rangordnats efter *KS*-värdet 2005. På den horisontella axeln mäts varje kommuns storlek och på den vertikala anges

¹ Kommuner kan betala dels inkomstutjämningsavgift, dels kostnadsutjämningsavgift, som kan ses som delar av en avgift till utjämningsystemet.

respektive kommuns *KS*-värde, som alltså visar per invånare hur mycket en kommuns kostnader överstiger dess skatteintäkter.

Figur 2.2 Kommuner rangordnade efter *KS*-värdet år 2005 och 2008

Källa: Statistik över kommuner från SCB

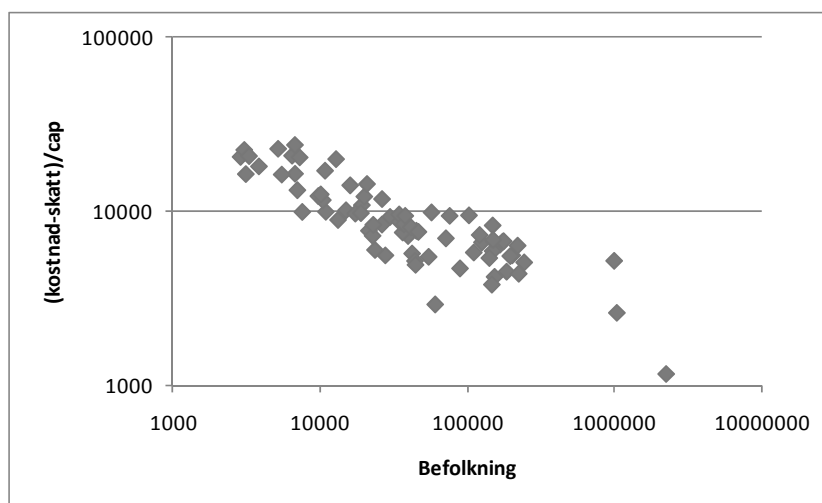
Figur 2.2 visar att en kraftig majoritet av alla kommuner har utgifter eller kostnader per invånare som överstiger deras skatteintäkter per invånare. Ett litet antal kommuner hade 2005 och 2008 större skatteintäkter än kostnader, dvs. ett negativt *KS*-värde. Båda åren var det ett något större antal kommuner som hade *KS*-värde över 10 000 kr per invånare. Dessa kommuner representerar samtidigt en begränsad andel av landets befolkning.

Figur 2.2 illustrerar också variationen i *KS*-värdet mellan år. Figuren är konstruerad så att alla kommunerna har samma rangordning båda åren. Därmed beskriver hacken i den streckade kurvan hur vissa kommuner fått en snabbare ökning av *KS*-värdet än normalkommunen, medan några andra fått ett markerat fall i *KS*-värdet. I huvudsak behåller emellertid kommunerna sina relativa positioner, vilket återspeglar trögföränderliga, strukturella faktorer bakom *KS*-värdet.

2.4 Utjämningsystemets konsekvenser för LA-regioner

Landets kommuner är för 2008 indelade i 78 LA-regioner. Skillnaden mellan kommuners kostnader och skatteintäkter kan beräknas för varje region genom att addera samman kostnader och intäkter för alla kommuner i regionen i fråga och därefter beräkna skillnaden per invånare i regionen. Därmed erhålls regionens *KS*-värde, som redovisas i figurerna 2.3 och 2.4 avseende åren 2005 och 2008. I figurerna ställs varje regions *KS*-värde mot samma regions befolkningsstorlek. Som framgår av figur 2.3 är *KS*-värdet på ett markerat sätt storleksberoende, så att små regioner har ett högt *KS*-tal och stora har ett litet.

Figur 2.3 *KS*-värde per capita och befolkning för 78 LA-regioner år 2005

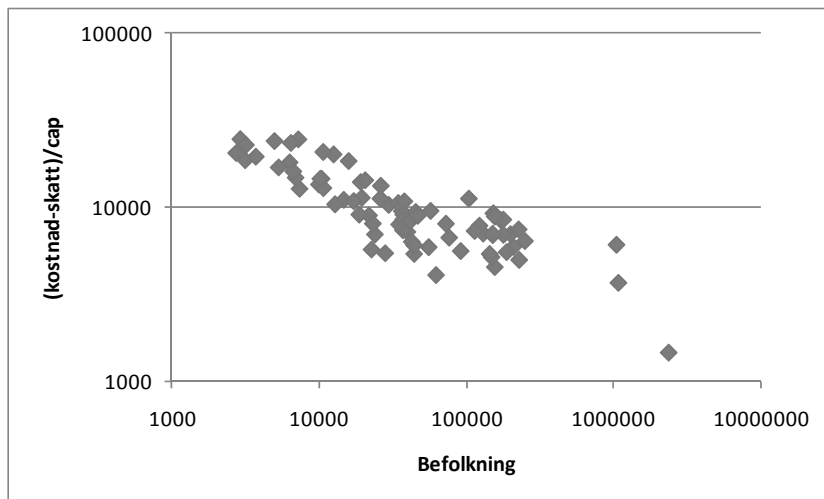

Källa: Statistik över kommuner från SCB

LA-regionerna kan uppfattas som integrerade ekonomier. Det är därför meningsfullt att klargöra hur deras förmåga att uppnå ett lågt *KS*-värde beror av respektive ekonomis storlek. Det lägsta värdet, strax över 1 000 kr per invånare, finns längst till höger i diagrammet och avser Stockholmsregionen. Andra regioner med låga värden kan också observeras, till exempel Göteborgsregionen och Nyköpingsregionen. Samtidigt finns ett antal regioner med *KS*-värden över 20 000 kr per capita.

- Figurerna 2.3 och 2.4 visar särskilt att alla landets LA-regioner har kommunala kostnader som överstiger summan av motsvarande kommunala skatteintäkter.

Figur 2.4 KS-värde per capita och befolkning för 78 LA-regioner år 2008 i 2005 års penningvärde

Källa: Statistik över kommuner från SCB

Figur 2.4 visar att mönstret för år 2005 också gäller år 2008. Mönstret kan även belysas med en enkel regression av följande slag:

$$\ln KS = \alpha + \beta \ln B + \varepsilon$$

där KS är beräknad per capita, B betecknar en regions befolkning, där α och β är estimerade parametrar, där ε är en slumpmässig felterm och där \ln anger den naturliga logaritmen. KS -variabelns värde är beräknad genom summering över kommunerna i varje region, och regionens befolkningstal är en motsvarande summering av de berörda kommunernas befolkning. Tabell 2.1 visar skattningsresultaten för de två åren. Slutsatsen är att skillnaden mellan en LA-regionens summerade kommunala kostnader och skatteintäkter varierar på ett statistiskt signifikant sätt med regionens befolkningsstorlek. Sambandet innebär följande:

- När en regions befolkningsstorlek ökar med 10 procent, då minskar KS -variabelns värde med 3,3 procent.

Tabell 2.1 Samband mellan regioners befolkningsstorlek och KS-värde

	2005	2008
Konstant, α	12,5 (52,1)	12,3 (52,4)
Befolkningsparameter, β	-0,33 (14,6)	-0,30 (13,7)
R^2	0,74	0,71

Anm. t-värden anges inom parentes. Källa: Se figur 2.4.

2.5 Resultat från tidigare studier

Vad som saknas i tidigare studier är att de inte behandlar kommuner som delar av en funktionell region. Avsaknaden av en analys som utgår från att varje kommun tillhör en funktionell region är den stora skillnaden mellan denna rapport och dess föregångare. Här kommer vi att kommentera två rapporter, nämligen Söderström (1994) och Siverbo (2005).

Söderström baserar hela sin analys på begreppet fiskal federalism. Med denna bakgrund granskar författaren olika argument för dels kommunernas beskattningsrätt, dels nödvändigheten att komplettera den fiskala federalismen med ett utjämningssystem, där staten bidrar med huvuddelen av transfereringarna till landets kommuner. Analysen leder fram till att det finns två hållbara motiv för denna lösning. Dessa är (i) *paternalism* och (ii) *överspillning*:

- Subventioner från staten till kommunerna är ett uttryck för paternalism från statens sida. Statens paternalism innebär att den sätter sig över (eller modifierar) de politiska värderingar som finns på lokal nivå. Subventionerna blir därmed ett styrmedel för att få kommunerna att fatta beslut som staten förordar.
- Överspillning är ett slags läckage av nytta och kostnader över kommungränser. Söderström använder beteckningen externa effekter. När sådana gränsöverskridande effekter förekommer mellan två kommuner, då är de också integrerade och tillhör normalt samma funktionella region. I dessa lägen kan en kommuns politiska beslut komma grannkommunernas invånare tillgodo, och därmed finns incitament till att vissa kommuner antar beteendet hos en "gratispassagerare".
- Söderström kommer också till slutsatsen att den kommunala utjämningen har en ytterst begränsad effekt på kommunernas ambitioner att öka det egna skatteunderlaget. Ett av hans

argument är att kommunerna förutsätts ha små möjligheter att påverka det egna skatteunderlaget. Denna slutsats drogs för en tidigare systemutformning med betydligt större marginaleffekter än vad som gäller för dagen system.

- Siverbo (2005) observerar att aktiv lokal näringspolitik i första hand förekommer i små glesbygdskommuner, medan den inte spelar någon stor roll för de kommuner som betalar avgift till utjämningsystemet.
- De tidigare analyserna tar inte sin avstamp i det förhållandet att kommuners tillväxt i första hand kan analyseras och förstås som en process som avser en hel LA-region. Under de senaste 10–15 åren kan man också observera att kommuner i samma region går samman i aktiviteter som kan tolkas som försök att påverka den egna regionens tillväxt.

3 Kommuner som delar av funktionella regioner

3.1 Teorin om funktionella regioner

Sveriges kommuner grupperas samman av SCB i LA-regioner, där kommunerna i en LA-region har en gemensam arbetsmarknad. De flesta av dessa LA-regioner är också funktionella regioner, vilket betyder att kommunerna i en sådan region har ett antal gemensamma närmarknader, där arbetsmarknaden är en av dessa närmarknader (Johansson, et.al., 2010). Andra närmarknader omfattar utbud av hushållstjänster och företagstjänster. Storleken på närmarknaderna i en funktionell region ger upphov till agglomerationsfördelar som, i grova drag, innebär att stora regioner har större mångfald och högre produktivitet som medför högre inkomster och en attraktivitet som drar till sig nya invånare och nya arbetstillfällen. Urbana agglomerationer har också bättre förutsättningar än andra regioner att åstadkomma innovationer med åtföljande ekonomisk och social förnyelse.

En funktionell region, som i de flesta fall är en stadsregion, hålls samman av sin infrastruktur, med transportnätverk som förgrenar sig inom och mellan regionens kommuner – allt ordnat i en byggd miljö. Infrastrukturen understödjer stadsregionens främsta uppgift som består i att skapa närhet mellan aktörer och säkerställa tillgänglighet. Hyreskostnader för bostäder och lokaler varierar med

lägesvärdet för olika delar av regionen, där varje lokaliseringstillgänglighet till arbetsplatser är en viktig bestämningsfaktor för den berörda platsens lägesvärde. Det senare påverkas också positivt av platsens tillgänglighet till företags- och hushållstjänster (Johansson et.al., 2010).

Vissa typer av varor och en stor andel av alla tjänster är distanskänsliga, vilket betyder att kostnaderna vid försäljning ökar kraftigt när avståndet mellan företaget och dess kunder ökar. Denna transaktionskostnad drabbar normalt både säljare och köpare. Sådan avståndskänslighet är regel när transaktionen eller inköpet förutsätter att säljaren och köparen måste träffas, dvs. ha direktkontakt. När en produkt (vara eller tjänst) sägs vara distanskänslig betyder det att transaktionskostnaden för produkten växer snabbt när avståndet mellan säljare och köpare ökar.

Figur 3.1 illustrerar uppbyggnaden av en funktionell region. Den består av en största kommun, som vi kallar kärnkommun eller centrumkommun, och av kranskommuner som omger kärnkommunen. Denna struktur är regelmässig, bortsett från att några mycket små regioner består av en enda kommun. I alla andra fall är regionen hierarkiskt uppbyggd så att kärnkommunen har flest antal invånare, samtidigt som den har oproportionerligt många arbetsplatser. I figuren finns angivet tidsavstånd mellan kommunerna:

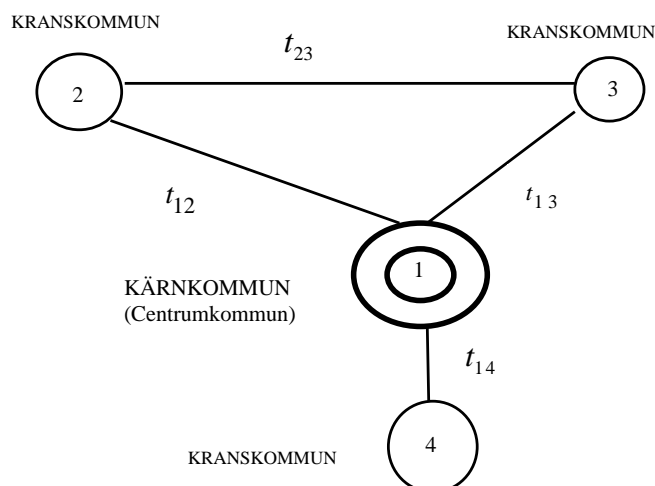
- t_{12} = tidsavståndet mellan kommun 1 och 2
- t_{13} = tidsavståndet mellan kommun 1 och 3
- t_{23} = tidsavståndet mellan kommun 2 och 3
- t_{14} = tidsavståndet mellan kommun 1 och 4

SCB:s avgränsning av LA-regioner är sådan att de flesta tidsavstånd mellan par av kommuner i samma region understiger 45 minuters restid med bil. Framför allt gäller det tidsavståndet mellan kärnkommun och varje kranskommun. Kärnkommunen skiljer ut sig genom att erbjuda oproportionerligt stort (i) utbud av hushållstjänster och (ii) antal arbetstillfällen för invånarna i alla fyra kommunerna. När kärnkommunen växer i dessa två avseenden ger det stimulans för kranskommunerna genom att öka dessas tillgänglighet till arbetstillfällen och hushållstjänster. Denna tillgänglighet ökar också när tidsavstånden till kärnkommunen minskar. Vi skall i följande avsnitt visa att kärnkommunens storlek har en avgörande

betydelse för hela regionens tillväxt, mätt i antal invånare, i regionens totala lönesumma och i lön per invånare.

Avgränsningen av vilka kommuner som tillhör en viss region är baserade på pendlingsflödenas intensitet mellan berörda kommuner. För tidsavstånd som överstiger 45 minuters bilrestid är pendlingsintensiteten mycket lägre än för kortare tidsavstånd (Johansson, Klaesson och Olsson, 2002). Det finns vidare möjlighet att beräkna tillgänglighet inom varje kommun. För att göra detta kan man utnyttja tidsavstånden mellan zoner i varje kommun och ta fram det genomsnittliga tidsavståndet inom kommunerna 1, 2, 3 och 4, angivna av t_{11} , t_{22} , t_{33} , och t_{44} . Bilaga E visar hur de olika tidsavstånden påverkar beräkningen av den tillgänglighet en enskild kommun har inom sina gränser och till omgivande kommuner. Det gäller särskilt den enskilda kommunens tillgänglighet till lönesumma och till arbetstillfällen.

Figur 3.1 Principskiss av en funktionell region med tidsavstånd mellan regionens kommuner

Betydelsen av att gruppera kommunerna i LA-regioner och dela in kommunerna i kärn- och kranskommuner följer av följande

beskrivning av det ömsesidiga samspelet mellan kommuner i en region (Johansson och Klaesson, 2007; Johansson et.al., 2010):

- En stor LA-region har en stor kärnkommun och vice versa.
- En kranskommun har fördelar i form av lönenivå och tillväxt av att tillhöra en stor region och av att ha en stor kärnkommun.
- En kärnkommun har fördelar i form av lönenivå och tillväxt av att tillhöra en stor region.
- De största kärnkommunerna har fördelar av sin tillgänglighet till kunder och leverantörer i sina kranskommuner. Denna tillgänglighet växer när kranskommunerna växer och när tidsavståndet till kranskommunerna minskar.

Grupperingen i LA-regioner avslöjar även andra egenskaper hos den rumsliga (geografiska) ekonomiska strukturen. Det är t.ex. genomgående så att kärnkommuner har en oproportionerligt stor andel av sin LA-regionens totala antal arbetstillfällen. Samtidigt har kranskommunerna i de större regionerna en relativt låg andel av sin regions arbetstillfällen. Dessutom är lönenivån för arbetstillfällen i kärnkommunerna högre än i kranskommunerna. Det betyder att nattlönesumman i en kommun (lönesumman för individer som bor i kommunen) normalt avviker från daglönesumman (lönesumman som avser arbetstillfällena i en kommun). Detta mönster har följande konsekvenser:

- Nattlönesumman är normalt högre än daglönesumman i kranskommuner.
- Daglönesumman är normalt högre än nattlönesumman i kärnkommuner.

Dessa observationer har avgörande betydelse för den fortsatta analysen, eftersom nattlönesumman bestämmer en kommuns skattekraft, medan daglönesumman är förknippad med en kommuns ekonomiska tillväxt.

3.2 LA-regioners och kommuners storlek i Sverige

Storleken hos en kommun och hos regionen den tillhör har ett systematiskt inflytande på kommunens ekonomiska tillväxt. Det spelar också roll om kommunen är en kärn- eller kranskommun. Av det skälet har kommunerna delats upp i krans- och kärnkommuner, baserat på SCB:s indelning i 78 regioner. Vidare har kommunerna delats in i följande storleksklasser:

- En stor kommun har mer än 100 000 invånare.
- En medelstor kommun har mellan 20 000 och 100 000 invånare.
- En liten kommun har mindre än 20 000 invånare.

LA-regionerna kan på likartat sätt storleksgrupperas, där

- En stor region har mer än 1 000 000 invånare (Stockholm, Göteborg och Malmö).
- En medelstor region har mellan 100 000 och 1 000 000 invånare.
- En liten region har mindre än 100 000 invånare.

Som framgår av Tabell 3.1 har de små regionerna ett litet antal kranskommuner, och det finns ett betydande antal regioner som saknar kranskommuner. I de medelstora LA-regionerna finns det ungefär 5 kranskommuner i varje region. De tre stora regionerna har var och en ett stort antal kranskommuner. De stora regionerna är stora helt enkelt för att respektive kärnkommun är stor och för att antalet kranskommuner är stort.

Tabell 3.1 Antal kommuner fördelade över regioner av olika storlek 2008

Regionstorlek	Kranskommuner	Kärnkommuner
Liten	32	55
Medel	101	20
Stor	79	3
Totalt	212	78

Anm. Enligt SCB:s indelning i 78 LA-regioner

Tabell 3.2 visar att av landets 78 kärnkommuner är 10 stora, medan 68 är medelstora eller små, dvs. mindre än 100 000 invånare. Stora kärnkommuner återfinns i de tre storstadsregionerna och i 7

medelstora regioner. Små kärnkommuner finns endast i små regioner, och denna observation är den första som visar att det finns ett systematiskt samband mellan storleken på en kärnkommun och storleken på kärnkommunens region. Sambandet innebär att ju mindre kärnkommunen är, desto mindre är regionen.

Tabell 3.2 Kärnkommuners storleksfördelning 2008

Kommun	Stor region	Medelstor region	Liten region	Summa
Stor	3	7		10
Medel		13	23	36
Liten			32	32
Summa	3	20	55	78

Anm. Enligt SCB:s indelning i 78 LA-regioner

Storleksfördelningen för landets 212 kranskommuner återges i tabell 3.3. Den första observationen är att stora kranskommuner återfinns endast i stora regioner. Den andra observationen är att bara en tredjedel av stora regioners kranskommuner är små. De flesta av landets medelstora kranskommuner – 48 stycken – finns i de tre storstadsregionerna. Vidare kan vi se att huvuddelen av landets 138 små kranskommuner – 79 stycken – finns i de medelstora regionerna. I de små regionerna är alla kranskommuner utom en små.

Tabell 3.3 Kranskommuners storleksfördelning 2008

Kommun	Stor region	Medelstor region	Liten region	Summa
Stor	3			3
Medel	48	22	1	71
Liten	28	79	31	138
Summa	79	101	32	212

Anm. Enligt SCB:s indelning i 78 LA-regioner

Befolkningens fördelning i kärn- och kranskommuner

Vi kan nu fråga hur landets 9,26 miljoner invånare i tabell 3.4 fördelar sig över kärnkommuner och kranskommuner. Och svaret är att nästan hälften – 4,6 miljoner – fanns 2008 i kärnkommuner, vilket betyder att den andra hälften fanns i kranskommuner. Av alla

invånare i kärnkommuner fanns 2008 ungefär 75 procent i stora och medelstora regioner. Från Tabell 3.4 framgår vidare att de tre storstadsregionernas kärnstäder utgör klart mer än hälften av landets invånare i kärnkommunerna. Landets tre största kärnkommuner var bostadsort för nästan 27 procent av Sveriges hela befolkning.

Tabell 3.4 Befolkning i kärnkommuner 2008

Kommun	Stor region	Medelstor region	Liten region	Summa
Stor	1 596 852	876 253	0	2 473 105
Medel	0	970 942	801 930	1 772 872
Liten	0	0	327 917	327 917
Summa	1 596 852	1 847 195	1 129 847	4 573 894

Anm. Enligt SCB:s indelning i 78 LA-regioner

Fördelningen av invånare över landets kranskommuner är kraftigt snedfördelad. De små regionerna hyste 2008 bara strax under 314 000 individer i sina kranskommuner. Liten drygt 4 gånger så många fanns i de medelstora regionernas kranskommuner. Nästan dubbelt så många invånare i kranskommuner fanns samtidigt i de tre stora regionerna. Det betyder att kranskommuner har en särskilt stor betydelse för storstadsregionerna och en tillbakadragen roll i små regioner.

Tabell 3.5 Befolkning i kranskommuner 2008

Kommun	Stor region	Medelstor region	Liten region	Summa
Stor	424 773	0	0	424 773
Medel	2 053 572	680 771	28 489	2 762 832
Liten	390 896	818 455	285 497	1 494 848
Summa	2 869 241	1 499 226	313 986	4 682 453

Anm. Enligt SCB:s indelning i 78 LA-regioner

Natt- och daglönesumma i kärn- och kranskommuner

Ofta grupperas kommuner i två grupper, där den ena gruppen består av kommuner där kvoten mellan dagbefolkning och nattbefolkning är större än 1, medan den andra innehåller kommuner vars kvot är mindre än 1. Den första gruppen kan benämnas arbets-

platskommuner eller inpendlingskommuner, och den andra kan betecknas som bostadskommuner eller utpendlingskommuner. Det är just denna struktur som gör att LA-regioner återger en arbetsmarknadsintegration. Inkomsterna härrör i stor utsträckning från arbete i regionens kärnkommun, medan inkomsterna används till konsumtion och skatteinbetalning i en annan kommun – men i samma region.

Det beskrivna fenomenet kan tydliggöras genom en beräkning av kvoten nattlönesumma dividerad med daglönesumma för varje kommun. Resultatet av en sådan beräkning presenteras i tabell 3.6 för kranskommuner i regioner av olika storlek. För hela gruppen kranskommuner var 2008 nattlönesumman 22 procent högre än daglönesumman. Vänds blicken speciellt mot stora regioner, visar sig de små kommunerna i dessa ha hela 60 procents högre natt- än daglönesumma. Även medelstora kranskommuner i storstadsregioner har mer än 30 procents högra natt- än daglönesumma. För gruppen små regioner finns däremot inte någon större skillnad mellan kranskommunernas natt- och daglönesumma. De små regionerna är helt enkelt mindre integrerade, vilket betyder att varje kranskommun lever sitt eget ”ekonomiska liv”. Det är samtidigt så att ett betydande antal små regioner inte har några kranskommuner. De består enbart av sin kärnkommun. Vi kan slutligen se att stora kranskommuner i storstadsregionerna är arbetsplatskommuner.

Tabell 3.6 Kvoten mellan kranskommuners nattlöne- och daglönesumma 2008

Kommun	Stor region	Medelstor region	Liten region	Summa
Stor	0,92	-	-	0,92
Medel	1,32	1,08	1,01	1,25
Liten	1,60	1,22	1,06	1,27
Summa	1,27	1,15	1,06	1,22

Källa: Lönesummestatistik från SCB

Analysen av kommuners natt- och daglönesumma kan även genomföras för kärnkommuner. En sådan analys presenteras i tabell 3.7 och visar att kärnkommuner i små regioner har en kvot mellan natt- och daglönesumma som ligger nära 1. Resultatet i tabellen kan belysas på följande sätt:

- I storstadsregionernas kärnkommuner är nattlönesumman/daglönsumma cirka 70 procent, vilket betyder att daglönsumman är drygt 40 procent större än nattlönesumman.
- I de medelstora regionernas kärnkommuner är koncentrationen av arbetstillfällen inte lika stark. Där är kvoten mellan natt- och daglönsumma 94 procent.

Tabell 3.7 Kvoten mellan kärnkommuners nattlöne- och daglönsumma 2008

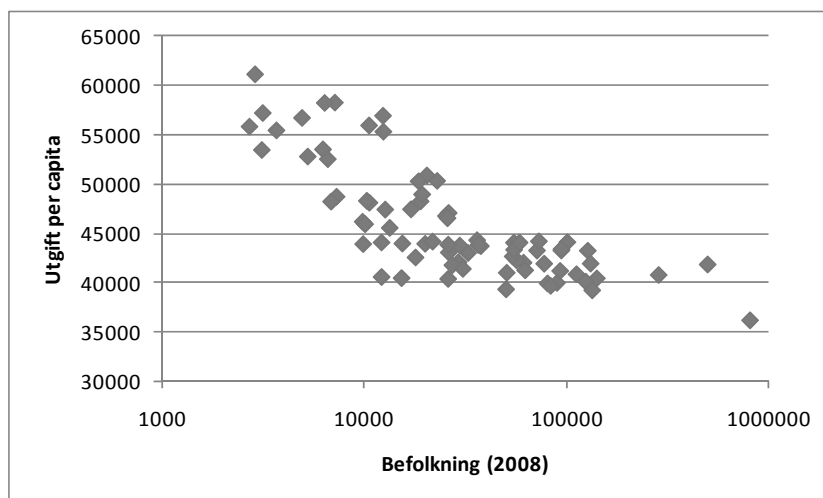
Kommun	Stor region	Medelstor region	Liten region	Summa
Stor	0,71	0,95	-	0,77
Medel	-	0,93	1,00	0,95
Liten	-	-	0,99	0,99
Summa	0,71	0,94	1,00	0,85

Källa: Lönesummestatistik från SCB

Kommunernas kostnader per invånare faller med befolkningsstorleken

Kommunernas kostnader per invånare kan antas variera med den enskilda kommunens ambitioner avseende tjänster till kommuninvånarna och med strukturella skillnader som andelen äldre invånare och andelen barn med flera kostnadsgenererande utgifter. En del av en kommuns kostnader gäller infrastruktur med odelbarheter och betydande inslag av skalfördelar i utbudet av infrastrukturtjänster. Det senare innebär att kostnaderna per invånare sjunker när antalet växer. I linje med dessa teoretiska förutsättningar visar figur 3.2 att landets 78 kärnkommuners kostnad per invånare faller med kärnkommunens storlek.

Figur 3.2 Kärnkommunernas kostnader per invånare faller med befolkningsstorlek 2008

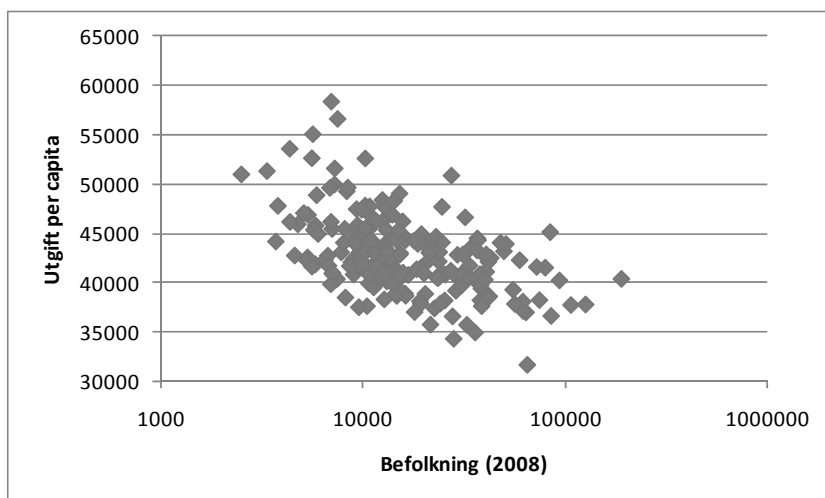

Källa: Kommunstatistik från SCB

Det observerade sambandet säger att kärnkommuners kostnader faller med växande befolkningsstorlek. En viktig faktor är att många små kärnkommuner har en stor andel äldre invånare i sin befolkning och svårigheter att exploatera skalfördelar i sin produktion av infrastrukturtjänster. Som framgår av figur 3.2 växer kostnaderna per invånare systematiskt och starkt med minskad befolkning för huvuddelen av kärnkommuner som har mindre än 50 000 invånare.

Sambandet mellan kommunstorlek och kostnader per invånare kan inte väntas vara lika tydligt för landets kranskommuner, eftersom dessa schematiskt kan indelas i kranskommuner som tillhör små respektive stora LA-regioner. De högsta kostnaderna per invånare återfinns bland kranskommuner i små regioner. Figur 3.3 visar också att spridningen bland kranskommuner är stor för alla storleksklasser.

Figur 3.3 Kranskommunernas kostnader per invånare faller med befolkningsstorlek 2008

Källa: Kommunstatistik från SCB

De samband som illustreras i figurerna 3.2 och 3.3 kan preciseras med två regressioner som visar sambandet mellan varje kommuns kostnad per invånare och samma kommuns tillgänglighet till befolkning i den egna kommunen, T_1 , och i omgivande kommuner, T_2 . Regressionsekvationen har följande form:

$$\ln U_1 = \alpha + \beta \ln T_1 + \gamma \ln T_2 + \varepsilon \quad (3.1)$$

där parametrarna β och γ visar hur mycket kostnaderna faller när T_1 respektive T_2 växer, U_1 anger kommunens kostnad per invånare, α är en konstant och ε en slumpmässig felterm. Ekvationen har estimerats för kärn- och kranskommuner separat, och de estimerade parametervärdena redovisas i tabell 3.8. Regressionsresultatet visar följande för kärnkommuner:

- Storleken och tätheten i en kärnkommun, T_1 , sänker på ett signifikant sätt kommunens kostnader per invånare.
- Tillgängligheten till befolkningen i omgivande kommuner, T_2 , sänker på ett signifikant sätt kärnkommunens kostnader per invånare.

Tabell 3.8 Regression av kostnader per invånare i kärn- och kranskommuner 2008

	Kärnkommuner	Kranskommuner
α (konstant)	11,53 (173,1)	11,43 (206,7)
β (T_1 = lokal tillgängligh.)	-0,07 (8,2)	-0,01 (1,5)
γ (T_2 = extern tillgängligh.)	-0,01 (2,7)	-0,06 (11,8)
R^2	0,67	0,56
Antal observationer	78	212

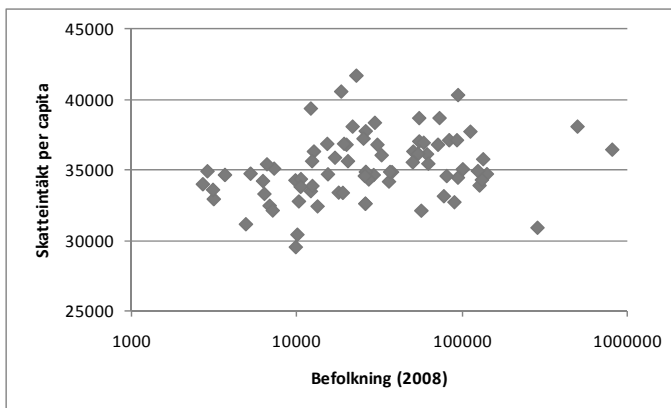
Anm. Inom parentes anges t-värden). *Källa:* Kommunstatistik från SCB och Bilaga E.

För kranskommuner är bilden delvis annorlunda. Som framgår av följande observation är det tillgängligheten till befolkningen i en kranskommuns omgivning, som har kostnadssänkande effekter:

- Den enskilda kranskommunens lokala tillgänglighet påverkar inte på något signifikant sätt kommunens kostnader per invånare. En kranskommuns storlek och täthet har således inte någon inverkan på kommunens kostnader per invånare.
- Den externa tillgängligheten till befolkning, T_2 , sänker på ett signifikant sätt en kranskommuns kostnader per invånare. Stora värden på T_2 betyder att kranskommunen tillhör en stor region, och en stor region har genomgående en stor kärnkommun.
- Tillgänglighet till omgivande kommuner har större betydelse för kranskommuner än för kärnkommuner.

Finns det något liknande samband mellan en kommuns skatteintäkter och kommunens storlek? För att belysa det har varje kärnkommuns skatteintäkt per invånare avstämts mot den berörda kommunens storlek i figur 3.4. Diagrammet visar att sambandet är mycket svagt. För kärnkommuner som har färre än 10 000 invånare är skatteintäkten per invånare något lägre än genomsnittet för alla kärnkommuner. Men medelstora och stora kommuner har i genomsnitt lika stor skatteintäkt per invånare.

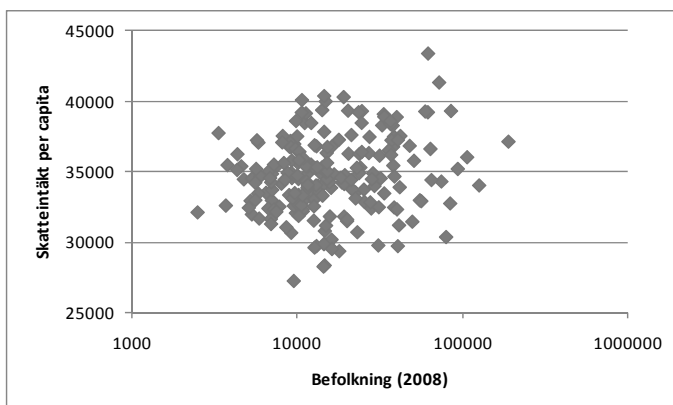
Figur 3.4 Samband mellan kärnkommunernas skatteintäkt per invånare och befolkningsstorlek

Källa: Kommunstatistik från SCB

Som framgår av figur 3.5 finns inte något väsentligt samband mellan skatteintäkt per invånare i en kranskommun och samma kommuns storlek. Storleken på en kranskommun har således inte något direkt inflytande på kommunens skatteintäkter.

Figur 3.5 Samband mellan kranskommunernas skatteintäkt per invånare och befolkningsstorlek

Källa: Kommunstatistik från SCB

För att ytterligare belysa kranskommunernas skatteintäkter per invånare har följande regressionsekvation estimerats:

$$\ln S_1 = \alpha + \beta \ln T_1 + \gamma \ln T_2 + \varepsilon \quad (3.2)$$

där S_1 betecknar skatteintäkt per invånare och där övriga variabler är desamma som i ekvation (3.1). Resultatet blir då att kranskommuners tillgänglighet till den omgivande befolkningen ökar skatteintäkten per invånare på ett signifikant sätt. Det betyder att kranskommuner i stora regioner har en förhöjd skatteintäkt per invånare, jämfört med andra kranskommuner (tabell 3.9).

Tabell 3.9 redovisar estimerade parametrar för ekvation (3.2) med avseende på kärn- och kranskommuner. Resultaten i tabellen visar att tillgänglighetsvariablerna T_1 och T_2 är insignifikanta för kärnkommunerna. För kranskommunerna saknar den lokala tillgängligheten T_1 signifikans. Men kranskommunernas skatteintäkt påverkas däremot signifikant av T_2 -variabeln som är stor i stora regioner.

Tabell 3.9 Regression av skatteintäkt per invånare i kärn- och kranskommuner 2008

	Kärnkommuner	Kranskommuner
α (konstant)	10,30 (165,9)	10,2 (131,6)
β (T_1 = lokal tillgängligh.)	0,01 (1,8)	0,01 (1,2)
γ (T_2 = extern tillgängligh.)	0,00 (0,6)	0,01 (2,0)
R^2	0,09	0,06
Antal observationer	78	212

Anm. Inom parentes anges t-värden. *Källa:* Kommunstatistik från SCB och Bilaga E.

Vi har tidigare i avsnitt 2.4 undersökt variabeln KS , som visar skillnaden mellan (i) en kommuns kostnad per invånare och (ii) samma kommuns skatteintäkt per invånare. Med denna grund kan också ett KS -värde beräknas för LA-regioner. Slutsatsen blir då att KS -värdet faller systematiskt med regionens storlek. Resultaten i tabellerna 3.8 och 3.9 klagör att KS -värdet reduceras när regioners storlek ökar på grund av att kostnaden per invånare faller systematiskt med (i) kärnkommunens storlek och (ii) med hela regionens

storlek. Det finns däremot inte något säkerställt samband mellan regionstorlek och skatteintäkt per invånare.

3.3 Natt- och daglöner i kommuner och LA-regioner

Förändring av skattesatsen i en kommun påverkar den disponibla inkomsten hos invånarna i en kommun. Det som beskattas är de boendes lönesumma, dvs. nattlönesumman i kommunen. Det betyder att när en kommun betalar en avgift till utjämningsystemet, då är detta likvärdigt med att kommunens nattlönesumma per invånare sänks.

Det finns två grupper av kommuner där nattlönesumman är markerat större än daglönesumman. Dessa två grupper kan isoleras ur tabell 3.6 och omfattar:

- Medelstora och små kranskommuner i de tre storstadsregionerna.
- Små kranskommuner i medelstora regioner.

För storstadsregionerna är således nattlönesumman särskilt koncentrerad i kranskommuner som har högst 100 000 invånare. För de medelstora regionerna är nattlönesumman mycket större än daglönesumman i kommuner vars invånartal understiger 20 000.

I kärnkommunerna är istället Daglönesumman större än Nattlönesumman. Kärnkommunerna är beroende av kranskommunerna som bostadsorter för arbetskraften i kärnkommunerna, vilket illustreras i tabell 3.7.

Nattlönesummans fördelning mellan kärn- och kranskommuner

Nattlönesumman, som utgör summa löner för invånarna i en kommun, är ungefär jämnt fördelade mellan kranskommuner och kärnkommuner. Inom gruppen kranskommuner fanns 2008 nästan 2/3 i storstadsregionernas kranskommuner, vilket framgår av tabell 3.10. De små regionerna har däremot få och mycket små kranskommuner, och därför finns där mindre än 6 procent av alla kranskommuners lönesumma.

Tabell 3.10 Nattlönesumma i kranskommuner 2008

Kommun	Stor region	Medelstor region	Liten region	Summa
Stor	54671,18	0	0	54671,18
Medel	279682,6	76001,56	3066,22	358750,4
Liten	45536,44	87514,79	29796,71	162847,9
Summa	379890,2	163516,4	32862,93	576269,5

Anm. Värdena i tabellen är uttryckta i 2005 års priser. *Källa:* Lönesummestatistik från SCB.

Tabell 3.11 redovisar nattlönesumman för landets 78 kärnkommuner. De tre största regionernas kärnkommuner hade 2008 nästan exakt samma nattlönesumma som kärnkommunerna i de medelstora regionerna.

Tabell 3.11 Nattlönesumma i kärnkommuner 2008

Kommun	Stor region	Medelstor region	Liten region	Summa
Stor	223 785	106646,4	0	330431,4
Medel	0	116610,7	91259,41	207870,1
Liten	0	0	33188,79	33188,8
Summa	223 785	223257,1	124448,2	571490,3

Anm. Värdena i tabellen är uttryckta i 2005 års priser. *Källa:* Lönesummestatistik från SCB.

Genom att jämföra tabellerna 3.10 och 3.11 kan skillnader mellan kranskommunernas betydelse i olika regioner belysas. Vi har redan tidigare noterat att kranskommuner är ett storstadsfenomen som under de senaste 15 åren också kommit att känneteckna de medelstora regionerna. Följande mönster gäller för år 2008:

- I storstadsregionerna är nattlönesumman i kranskommunerna nästan 70 procent högre än i kärnkommunerna.
- Nattlönesumman i de medelstora regionernas kranskommuner är över 25 procent lägre än i kärnkommunerna.
- För de små regionerna är nattlönesumman i kranskommunerna nästan 75 procent lägre än i kärnkommunerna.

Daglönensummans fördelning mellan kärn- och kranskommuner

På likartat sätt som i föregående delavsnitt kan daglönensummas fördelning över olika kommuntyper presenteras. Daglönensumman avser på vilka platser i en region som lönerna intjänas genom arbetstillfällen. För storstadsregionerna är lönensummas fördelning mellan kärn- och kranskommuner inte snedfördelad på det sätt som gäller nattlönensumman. Däremot är skillnaden mellan kärn- och kranskommunernas lönensumma stor i de medelstora regionerna.

Tabell 3.12 Daglönensummas fördelning över kommunkategorier 2007

	Andel av landets daglönensumma, %	Andel av landets arbetstillfällen
Stora regioners kärnkommun	27	23
Stora regioners kranskommuner	26	27
Medelstora regioners kärnkommuner	21	21
Medelstora regioners kranskommuner	12	14
Små regioners kärnkommuner	11	12
Små regioners kranskommuner	3	3
Hela landet	100	100

Källa: Lönensummestatistik från SCB

Med hjälp av informationen i tabell 3.12 kan lön per sysselsatt beräknas för landets kommuner och regioner. I alla tre regionkategorierna är kärnkommunernas lönenivå högre än kranskommunernas, vilket återspeglar att produktiviteten i varje region är högre i kärnkommunernas företag än i kranskommunernas. Tabell 3.13 visar också att medelstora och små regioner har lägre lönenivå än landets genomsnitt. Vidare är den genomsnittliga lönenivån densamma i medelstora och små regioners kranskommuner.

Tabell 3.13 Lön per sysselsatt (tkr) i arbetsställen i kommuner och regioner 2007

	Kärnkommun	Kranskommun	Hela regionen
Stor regioner	311	261	284
Medelstora regioner	257	234	248
Små regioner	241	234	239
Hela landet	275	251	264

Källa: se tabell 3.12

Nattlönesummans tillväxt i kärn- och kranskommuner

I avsnitt 3.4 presenteras en bild av den långsiktiga förändringen i LA-regioners BRP, arbetstillfällen och befolkning. I kapitel 4 finns vidare en översikt av lönesummans i landets LA-regioner. Där presenteras också en teoretisk ram för tillväxtanalys. I detta delavsnitt, avseende nattlönesumman, redogörs bara för observationer som gäller den korta perioden 2005–2008. Avsikten här är att undersöka i vilken utsträckning som mönstret i tabellerna 3.10 och 3.11 kan antas förstärkas eller försvagas över tiden.

I tabellerna 3.14 och 3.15 beskrivs nattlönesummans tillväxt i krans- och kärnkommuner. Tillsammans visar de två tabellerna att mellan 2005 och 2008 växte nattlönesumman i storstadsregioners kommuner snabbare än kommuner i medelstora och små regioner. För kranskommuner gäller speciellt följande mönster:

- Nattlönesumman växte för storstadsregionernas kranskommuner med drygt 12 procent, med högst tillväxt i stora och medelstora kommuner.
- För kranskommuner i medelstora regioner växte lönesumman med i genomsnitt nästan 9 procent.
- Långsamast var tillväxten i de små regionernas kranskommuner.

Tabell 3.14 Nattlönesummans tillväxt i kranskommuner 2005–2008, %

Kommun	Stor region	Medelstor region	Liten region	Summa
Stor	12,5	-	-	12,5
Medel	12,3	9,6	8,3	11,7
Liten	11,3	8,2	7,8	9,0
Summa	12,2	8,8	7,9	11,0

Anm. Alla beräkningar är gjorda i 2005 års priser

Lönesummans utveckling i kärnkommuner presenteras i tabell 3.15. Under perioden 2005–2008 växte nattlönesumman särskilt snabbt i de tre storstadsregionernas kärnkommuner. Samtidigt växte de medelstora regionernas kärnkommuner ungefär i samma takt som storstadsregionernas kranskommuner.

Tabell 3.15 Natllönesummans tillväxt i kärnkommuner 2005–2008, %

Kommun	Stor region	Medelstor region	Liten region	Summa
Stor	15,7	12,1	-	14,5
Medel	-	11,1	10,1	10,6
Liten	-	-	9,2	9,2
Summa	15,7	11,5	9,9	12,7

Anm. Alla beräkningar är gjorda i 2005 års priser

3.4 Långsiktig expansion och kontraktion i stora och små LA-regioner

De tidigare avsnitten 3.1–3.3 återkommer gång på gång till en och samma slutsats: För att förstå den kommunala ekonomin liksom näringslivets ekonomi i en kommun behövs mer information än bara uppgifter om kommunens specifika egenskaper. En strukturellt avgörande faktor är egenskaperna hos den region en kommun tillhör, och då särskilt regionens storlek. I stora regioner har både små och stora kommuner en hög tillgänglighet till faktorer som värderas högt av respektive kommuners invånare. Dessa faktorer innefattar tillgänglighet till en mångfald av arbetstillfällen, till privata och offentliga hushållstjänster och till kollektiva nyttigheter. Uppgiften i kapitel 4 är att teoretiskt sammanfatta sambandet mellan tillgänglighet och regionstorlek.

Med ovanstående observationer som bas, kan vi således konstatera att LA-regioners storlek och utvecklingsprocess har stor betydelse för enskilda kommuners utveckling. Det här avsnittet av kapitel 3 ägnas därför åt att tydliggöra den långsiktiga utvecklingen av LA-regioner uppdelade efter små, medelstora och stora regioner. Gränserna för LA-regioner konstanthålls till att vara de som anges av SCB för 2007.

Befolkningsutveckling i LA-regioner 1950–2009

Mellan 1950 och 2009 växte Sveriges befolkning med nästan 2,3 miljoner till nivån 9,3 miljoner för år 2009. Över 80 procent av denna tillväxt ägde rum i de tre storstadsregionerna inom gränserna för 2007 års LA-regioner. Samtidigt har de små regionerna haft en krympande befolkning under all tre delperioderna i tabell 3.16. De

medelstora regionerna har under den nästan 60 år långa tidsräckan tillförts mer än 600 000 invånare.

Tabell 3.16 Befolkningsförändring i regiontyper, 1950–2009

Regionstorlek	1950–1975	1975–2000	2000–2009
Stora	828 667	661 433	401 662
Medelstora	390 168	128 790	95 637
Små	-57 313	-115 873	-39 409
Hela landet	1 161 522	674 350	457 890

Källa: Befolkningsstatistik från SCB

Den markerade tillväxten av de tre storstadsregionerna illustrerar fenomenet regionförstoring. Dessa tre regioner består av en stor uppsättning kommuner som i början av perioden 1950–1970 inte alls var integrerade och som först under senare decennier vuxit samman som en följd av nya transportsystem och nya lokaliseringar av bostäder och arbetstillfällen. Under den senare delen av hela perioden förstörades respektive storstadsregion genom en kombination av förtätning av de enskilda kommunerna och av minskade tidsavstånd mellan kommunerna inom 2007 års gränser. Konsekvensen av de minskade tidsavstånden blev ökad intensitet i arbetspendlingen och därmed integrerades kommunerna till en sammanhängande arbetsmarknad (Johansson, et.al., 2010).

Förstoringen av de tre största regionerna har också sin motsvarighet bland gruppen medelstora regioner, men där i en mer återhållsam process. De medelstora regioner som haft starkast inslag av förkortade tidsavstånd mellan enskilda kommuner har också vuxit mest. Integrationens konsekvenser för tillväxttakten av befolkningen redovisas i tabell 3.17. Där framgår att den årliga tillväxttakten för de två sista delperioderna har varit ungefär tre gånger högre i storstadsregionerna jämfört med de medelstora regionerna.

Tabell 3.17 Procentuell befolkningsutveckling i regiontyper, 1950–2009, Årliga medelvärden

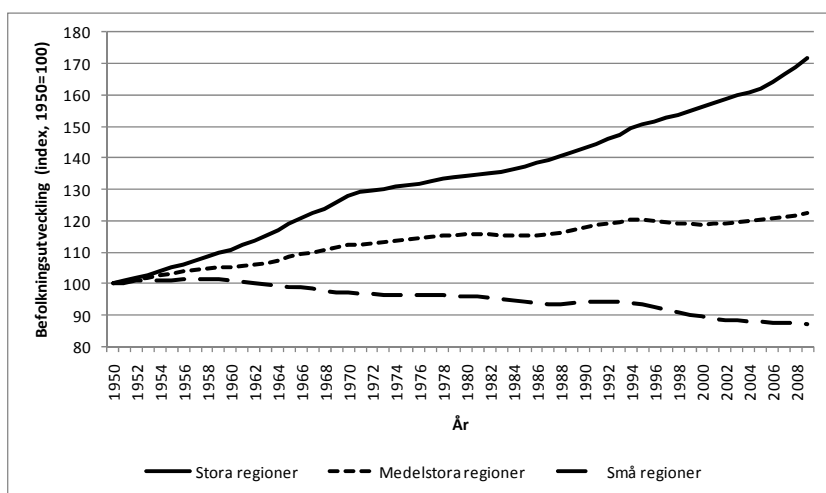
Regionstorlek	1950–1975	1975–2000	2000–2009
Stora	1,1	0,7	1,04
Medelstora	0,53	0,16	0,32
Små	-0,14	-0,3	-0,3
Hela landet	0,61	0,32	0,56

Källa: Befolkningsstatistik från SCB

Det övergripande mönstret som återges i figur 3.6 är tydligt:

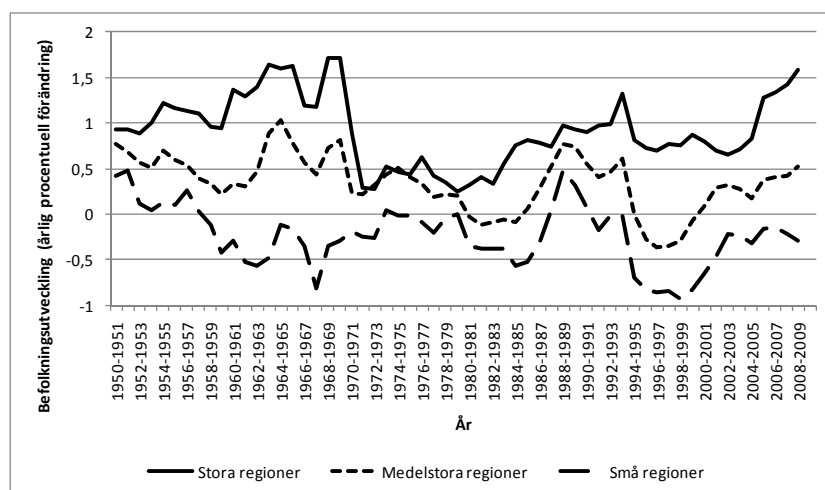
- Tillväxten i hela landet är högre under första och sista delperioden.
- De små regionerna som grupp har följt ett bestående förlopp med krympande befolkning.
- De tre storstadsregionerna har vuxit snabbare än landet som helhet under hela perioden 1950–2009, och deras sammanlagda tillväxt utgör mer än 80 procent av hela landets tillväxt.

Figur 3.6 Befolkningsstorleken i tre regiontyper, relaterad till startåret 1950

Talen för befolkningens procentuella tillväxt varierar från år till år, vilket återges i figur 3.7. Men vi kan ändå konstatera att de tre storstadsregionerna har positiv tillväxt alla år. För de små regionerna gäller istället att de som grupp har positiv tillväxt vart tionde år som genomsnitt. Det är självklart så att det beskrivna mönstret inte är resultatet av tillfälligheternas spel.

Figur 3.7 Årlig procentuell förändring av befolkningen i tre regiontyper, 1950–2009

Arbetsstillfällena i LA-regioner 1985–2007

Utvecklingen av arbetsstillfällena i enskilda kommuner har mycket litet att säga om villkoren för de berörda invånarna. Orsaken är att invånarna i en kommun har hela regionen som sin arbetsmarknad. Det är speciellt den egenskapen som definierar en LA-region. Det sagda saknar givetvis innebörd för de regioner som bara består av en kommun.

Sysselsättningen i LA-regioner kan följas för den drygt 20 år långa perioden 1985–2007. Denna tidsserie har sina högsta värden för de tre regionkategorierna år 1990 och faller sedan från denna position med över 600 000 arbetsstillfällena mellan 1990 och 1995. Vid periodens sista år (2007) har varken de medelstora eller de små regionerna som grupp lyckats återta samma nivå på sysselsättningen som gällde år 1990. Det har däremot stor-stadsregionerna som grupp gjort.

Tabell 3.18 presenterar den genomsnittliga årstakten för sysselsättningens förändring i de tre grupperna av LA-regioner. Perioden 1990–1995 har negativa värden för alla tre kategorier, och minskningen är minst för storstadsregionerna och störst för gruppen små regioner. Mönstret för alla fyra perioderna innebär att antalet arbetsstillfällena entydigt växer snabbare för storstadsregionerna, näst snabbast för de medelstora och långsammast för de små

regionerna. De senare hade 2007 cirka 3 procent färre arbetstillfällen än 1985. Motsvarande värde för de medelstora regionerna är 2 procent. I storstadsregionerna fanns istället 13 procent fler arbetstillfällen. Informationen i tabellen innebär att antalet arbetstillfällen utvecklas efter ett likartat långsiktigt mönster som antalet invånare.

Tabell 3.18 Procentuell årlig sysselsättningsutveckling i regiongrupper, 1985–2007

Regiongrupper	1985–1990	1990–1995	1995–2000	2000–2007
Stora regioner	1,18	-2,38	2,04	1,44
Medelstora regioner	0,82	-2,98	0,54	1,1
Små regioner	0,28	-3,4	-0,18	0,61
Hela landet	0,88	-2,78	1,1	1,19

Anm. För varje period anges årliga medelvärden

LA-regionernas BRP 1997–2007

I analyser av kommuner är lönesumma en självklar ekonomisk variabel, som är väldefinierad, där daglönesumman kan knytas till näringslivet i en kommun, och där natllönesumman återspeglar kommuninvånarnas möjlighet till privat konsumtion liksom invånarnas förmåga att generera skatteintäkter till kommunens verksamhet. De flesta kommuner är däremot så små att måttet BRP (bruttoregionprodukt) lätt blir missvisande eller svårtolkat. För LA-regioner, som i högre grad är integrerade ekonomier, är det mer meningsfullt att beräkna BRP och att jämföra måtten med landet BNP.

Hur fördelar sig BRP över landets 78 regioner? Och hur har denna fördelning förändrats? Som tabell 3.19 visar genererades år 2007 mer än 54 procent av landets bruttoprodukt i de tre storstadsregionerna. Denna andel är en klar ökning från nivån 1997. Samtidigt minskar andelen långsamt för medelstora och små regioner. Tabellens fjärde kolumn visar vidare att BRP-tillväxten varit entydigt snabbast i de tre stora regionerna, medan tillväxten i medelstora och små regioner är ungefär 15 procentenheter lägre.

Tabell 3.19 BRP i landets 78 LA-regioner

Regiontyp	BRP som andel av BNP 1997, %	BRP som andel av BNP 2007, %	BRP-tillväxt 1997–2007, %
Stora	51,8	54,4	48,3
Medelstora	33,3	31,6	33,6
Små	14,9	14,0	33,3
Hela landet	100,0	100,0	41,2

Anm. BRP är fastprisberäknad i 2007 års priser

Beräknas BRP per invånare för de tre regiongrupperna kan man konstatera att de tre stor-stadsregionerna finns på en nivå som klart överstiger 10 procent av landets genomsnitt, medan de medelstora och små regionerna hamnar på en nivå som klart understiger genomsnittet med 10 procent. Dessa observationer gäller för både 1997 och 2007 och redovisas i tabell 3.20.

Tabell 3.20 BRP per invånare i fasta priser 1997 och 2007, 1 000 kr

År	BRP/cap 1997	BRP/cap 2007	Tillväxt av BRP/cap 1997–2007 (%)
Stora regioner	278	378	36,0
Medelstora regioner	220	290	31,8
Små regioner	213	298	39,9
Riket	245	334	36,3

Anm. BRP är fastprisberäknad i 2007 års priser

Tabellen visar att de små regionerna haft en snabbare ökning av BRP per invånare än de medelstora, samtidigt som BRP växer i samma takt i de två regiongrupperna. Mekanismen bakom detta förlopp är ett minskat antal invånare i de små regionerna.

Översikten i detta delavsnitt kastar ljus på ett förlopp där en växande andel av befolkningen finns i de tre stora stadsregionerna, där antalet arbetstillfällen växer snabbare i samma storstadsregioner, och där BRP per invånare är nära 30 procent högre i storstadsregionerna än i övriga regioner. Detta mönster har följande innebörd för det kommunala utjämningsystemet:

- Utjämnningen gäller i första hand en omfördelning mellan stora LA-regioner och små, och den långsiktiga utvecklingen pekar tydligt på att denna omfördelningsstruktur består framåt i tiden.

- Behovet av utjämningsbidrag ökar för kranskommuner i medelstora regioner som inte förmår växa.
- Utjämningsbehovet i små regioner ökar för både kärn- och kranskommuner i dessa regioner.

4 Endogen tillväxt i kommuner och LA-regioner

4.1 LA-regioner och tillväxt

Den svenska ekonomins tillväxt sedan mitten av föregående århundrade och fram till början av 2000-talet kan beskrivas och analyseras på olika geografiska nivåer. Det gängse angreppssättet är att återge förloppet som en nationell process, som kan ses som en dekomponering av Europas tillväxt. Med en väsentligt större rumslik upplösning kan tillväxten analyseras för landets kommuner (numera 290 stycken). Det tredje alternativet, som tidigare i texten förespråkats som ett huvudalternativ, är att avbilda och förstå ekonomisk tillväxt som ett förlopp i funktionella LA-regioner.

Väljs alternativet att studera kommunernas tillväxtförlopp uppstår en bild där en grupp av kommuner haft en långsiktigt bestående negativ tillväxt. Det finns således en stor grupp kommuner, vars befolkning och andel av landets ekonomiska aktivitet har fortsatt att krympa i en långsam och utdragen process. Dessa kommuner är i första hand små kommuner i små regioner. Negativ eller stagnerande utveckling kännetecknar också många kranskommuner i medelstora regioner. Kommuner som växer tillhör antingen någon av de tre storstadsregionerna eller är kärnkommuner i medelstora regioner. Med en förenklad sammanfattning kan vi säga att LA-regionens storlek är avgörande för tillväxten.

Översikt av LA-regioners tillväxt

Ännu 2009 hade mer än 50 procent av befolkningen sin bostadsort i kommuner utanför storstadsregionerna. Före 1997 gällde också att mer än 50 procent av landets lönesumma avsåg boende utanför storstadsregionerna. Tio år senare hade detta mönster ändrats så att över hälften av lönesumman kunde knytas till hushåll med kommuner i storstadsregionerna som bostadsort. Tillväxtmönstret för befolkning och lönesumma under perioden redovisas i tabell 4.1.

Där framgår att lönesummans tillväxt är avsevärt större i procent för storstadsregionerna. Enbart en del av skillnaden i lönesummans tillväxt förklaras av regionernas snabbare tillväxt av antalet invånare. En större del av skillnaden förklaras av storstadsregionernas snabbare produktivitetstillväxt.

Tabell 4.1 Tillväxt av befolkning och lönesumma 1997–2007

	Tillväxt i befolkning 1997–2007, %	Tillväxt i lönesumma 1997–2007, %
Storstadsregioner	9,1	49,4
Medelstora regioner	1,2	36,6
Små regioner	-4,7	30,7
Hela landet	3,8	42,1

Källa: Befolknings- och lönesummestatistik från SCB

De tre regionkategoriernas tillväxt i lönesumma kan delas upp på olika sektorer av ekonomin, där lönesumman i tjänsteföretag har vuxit snabbast för alla tre kategorierna av regioner, och där lönesumman i industriföretag har vuxit långsammast. Vi kan också se att offentliga sektorn intar en mellanställning i tillväxttakt per årionde.

Tabell 4.2 Lönesummans tillväxt i olika sektorer över regionkategorier

	Storstadsregioner	Medelstora regioner	Små regioner
Hela ekonomin	49,4	36,6	30,7
Industriföretag	22,2	13,3	15,1
Offentliga sektorn	32,4	31,6	24,6
Privata företag	59,0	40,7	35,0
Tjänsteföretag	70,7	58,9	51,3

Källa: Lönesummestatistik från SCB

Det är uppenbart att tjänsteföretagen är den del av ekonomin som växer snabbast över alla tre grupperna av LA-regioner. Mot den bakgrunden kan vi konstatera följande:

- Tjänsteföretagens andel av hela ekonomin var 2007 hela 52 procent i storstadsregionerna, 35 procent i de medelstora regionerna och 28 procent i de små regionerna.

Ovanstående observation pekar på att små och medelstora regioner är strukturellt missgynnade av nuvarande tillväxtmönster. Samma slutsats kan dras med avseende på industriföretagen, vars lönesumma växer långsammare än andra delar av ekonomin. I detta fall utgör industrin 14 procent av storstadsregionernas ekonomi, medan motsvarande andel är 22 procent för de medelstora regionerna och 29 procent för de små regionerna.

Funktionella regioners tillväxt i Europa

Under flera decennier har Paul Cheshire och hans medarbetare ägnat sig åt tillväxtanalys av Europas funktionella regioner (FUR). Bakom dessa studier (Cheshire och Hay, 1989; Cheshire och Magrini, 2005) ligger ett omfattande arbete med att avgränsa funktionella regioner och att sammanställa data för dem. Databasen definierar en FUR som en urban region med minst 1/3 miljon invånare, och vars kärnstad är bostadsort för minst 200 000 invånare. Tillväxtanalysen har haft som en förutsättning att länders ekonomiska tillväxt måste förstås som tillväxten hos urbana regioner i samspel med varandra. Denna analys blir ett slags alternativ och komplement till endogen tillväxtteori, där urbana regioner både förstärker varandras utveckling och konkurrerar med varandra.

En tidig analys av Cheshire använder data från perioden 1971–1988. Ett stort antal senare analyser fokuserar på hela eller delar av perioden 1977–1995 och 1995–2005. Ett viktigt grepp har varit att särskilt sortera fram historiska betingelser och särskilt sådana som har naglat fast långsiktigt varaktiga grundegenskaper som påverkar en urban regions utveckling under en följd av decennier. Ett annat grepp är att precisera inflytandet från en rumslig hierarki i vilken varje urban region ingår, med nivåerna (i) EU som hemmamarknad, (ii) de delar av den nationella geografien som inte tillhör någon FUR, (iii) närliggande urbana regioner, och (iv) den egna funktionella regionen som en separerbar ekonomi.

Varje FUR (funktionell region) i EU-området uppvisar även för perioden 1995–2005 ett bestående beroende av historiskt givna egenskaper som går tillbaka till 1970-talet och tidigare. En bred uppsättning studier gäller tillväxten av BRP per invånare som skillnaden mellan genomsnittet för åren 1987–1990 och 1979–1982. De samband som skattas kan delas in i följande fem faktorer:

1. *Marknader*: Stimulans till den funktionella regionen från den lokala, den nationella och den europeiska marknaden.
2. *Kunskap*: Regionens tillgänglighet till utbildnings- och FoU-kapacitet.
3. *Arbetsmarknad*: Andel arbetslösa i den funktionella regionen och i dess omgivande regioner.
4. *FUR-politik*: Regionens kapacitet att utveckla en politik för sin egen tillväxt.
5. *Historiska betingelser*: Regionens historiskt givna näringslivsstruktur och den infrastruktur som utvecklats som bas för näringslivet.

Dessa faktorer finns med i de flesta studier av FUR-utvecklingen i EU:s länder. I de tidigaste bidragen fanns inte variabeln FUR-politik med. Den första uppgiften nu är att precisera huvudmodellen. Den har formen av ett antal variabler i linjär och kvadratisk form som i regressionslikvationer används för att ”förklara” hur tillväxttakten för BRP per invånare under en längre tidsperiod beror av modellens variabler.

Tabell 4.3 beskriver de marknadsvariabler som i Cheshires och Magrinis regressioner har betydelse för tillväxten i varje region. I samklang med modeller av regionernas endogena tillväxt (Duranton & Puga, 2002; Johansson, Karlsson & Stough, 2001) innehåller tabellen en variabel som beskriver den lokala (urbana) marknadsstorlek och en kompletterande variabel som visar att – för given marknadsstorlek – verkar den urbana regionens täthet dämpande på tillväxttakten. Övriga variabler i tabellen avser varje funktionell regions tillgänglighetsvinster av EU:s integration och tillväxten i varje land utanför områdena av funktionella urbana regioner – dvs. i de områden som snarare är landsbygd än stadsbygd.

Tabell 4.3 Marknadsvariabler som påverkar tillväxten av BRP per capita i en FUR

Variabler	Tillväxten påverkas på följande sätt:	Effekt
Den lokala marknadens storlek vid periodens början	Antalet invånare i den urbana regionen återspeglar marknadspotentialen för distanskänsliga transaktioner, vilka omfattar ett stort antal tjänster men också varuleveranser där direktkontakt mellan leverantör och mottagare är väsentlig. Stor lokal marknadspotential stimulerar regionens tillväxt.	Positiv
Den lokala marknadens täthet vid periodens början	Marknadens storlek återspeglar mångfalden av kontaktmöjligheter i regionen. När denna faktor är given ger marknadens täthet information om negativa agglomerationseffekter som trängsel och höga markvärden. Därför har tätheten en dämpande effekt på regionens tillväxt.	Negativ
Den icke-urbana nationella marknadens tillväxt under perioden	Ett lands icke-urbana marknad består av alla delar i landet som inte tillhör någon FUR. Ju snabbare tillväxten är i ett lands icke-urbana delar, desto snabbare växer varje FUR i samma land.	Positiv
EU som hemmamarknad (integrationsvinst)	Genom EU:s utvidgning och integrationspolitik har vissa funktionella regioner fått en sänkt friktion för sina försäljnings- och inköpsansträngningar. Sådana förbättrade transaktionsvillkor representeras en variabel som visar hur den enskilda regionens marknadspotential har vuxit genom EU:s integrationseffekt på den enskilda regionen. En positiv integrationsvinst medför en snabbare tillväxt för den berörda regionen.	Positiv
Periferi	Denna variabel anger om en region har mer eller mindre än 10 timmars restid till Bryssels. En perifer lokalisering är tydligt korrelerad med högre tillväxttakt – allt annat givet.	Positiv

Anmärkning: Alla fyra variablerna är klart signifikanta i ett antal alternativa specifikationer. Cheshire och Magrini (2005, 2009)

Man kan säga, att Tabell 4.3 fångar in grundelementen i det vi kallar agglomerationsfördelar hos urbana regioner. Men stadsregioner är också platser där kunskap, kunskapsproduktion och utbildning är koncentrerade. Dessa agglomerationsfaktorer redovisas i Tabell 4.4. Det finns också ett kompletterande perspektiv på variablerna i tabellen. I detta perspektiv är Cheshires modellformulering ett slags rumslig motsvarighet till modeller av endogen tillväxt, eller traditionella tillväxtmodeller av Solowtyp som har utvidgats till att innefatta variabler för utbildning och FoU (Lucas, 1988). Följande egenskaper kan observeras:

- Tätheten av högskoleplatser i en FUR stimulerar tillväxten i regionen, medan tillgänglighet till täthet av högskoleplatser i omgivande regioner har en dämpande effekt. Det finns således en mellanregional konkurrens avseende regioners attraktivitet som kunskapsplatser. Kunskapsresurser i omgivande regioner

förtar delvis kraften i den enskilda regionens egna kunskapsresurser – enligt regressionerna.

- Sambandet för FoU-resurser tycks inte störas av samma mellanregionala konkurrens. När det gäller FoU-kapacitet stimuleras en regions tillväxt av både de egna och omgivningens FoU-resurser.

Tabell 4.4 Tillväxt av BRP per capita i en FUR förklarad av kunskapsfaktorer

Variabler avlästa vid periodens början	Tillväxten påverkas på följande sätt:	Effekt
Täthet av högskoleplatser	Variabeln anger kvoten mellan antalet högskolestudenter och antalet sysselsatta i regionen vid tillväxtperiodens början. Denna variabel som återspeglar regionens kapacitet för universitetsutbildning har en estimerad positiv effekt på tillväxttakten.	Positiv
Tillgänglighet till täthet av högskoleplatser utanför regionen	Variabeln är beräknas som summan av högskolestuderande per sysselsatta i omgivande regioner, där värdet i varje omgivande region har diskonterats med avståndet. Omgivningen sträcker sig 150 minuter från den berörda regionen. Tillgängligheten till utbildningstäthet utanför den egna regionen verkar dämpande på regionens tillväxt.	Negativ
Täthet av FOU-enheter som tillhör storföretag	FoU-enheter som tillhör någon av företagen i Fortune 500 per 1 000 invånare. Denna variabel har en starkt signifikant och höjande effekt på tillväxttakten.	Positiv
Tillgänglighet till täthet av FoU-enheter utanför regionen	Variabeln beräknas som summan av FoU-enheter per 1 000 invånare. Värdet i varje omgivande region har diskonterats med avståndet. Omgivningen sträcker sig 150 minuter från den berörda regionen. Tillgängligheten till FoU-täthet i de närmast omgivande regionerna har en positiv effekt på regionens tillväxt.	Positiv

Anmärkning: Alla fyra variablerna är klart signifikanta i ett antal alternativa specifikationer. Cheshire och Magrini (2005, 2009)

Den tredje gruppen av faktorer som på ett systematiskt sätt påverkar FUR-ekonomiernas tillväxt i Europa är arbetsmarknaden i varje funktionell region. Arbetsmarknadens sätt att fungera belyses av två variabler. Den första variabeln är arbetslösheten i den enskilda regionen vid periodens början. Den andra faktorn är skillnaden mellan den enskilda regionens arbetslöshetsnivå och motsvarande nivå i var och en av regionens grannekonomier. Även i detta fall mäts variabeln vid periodens början. Det förhållandet att båda variablerna är signifikanta förklaringsbidrag till en regions tillväxt säger oss att de relativa villkoren i regionala arbetsmarknader är strukturella på de sättet att de förändras långsamt. Regioner med arbets-

löshet tenderar således att behålla denna egenskap under en efterföljande 10–15 års tid. I den meningen är regionala arbetsmarknader strukturellt olika.

Stadsregioners tillväxt och rumslig jämvikt

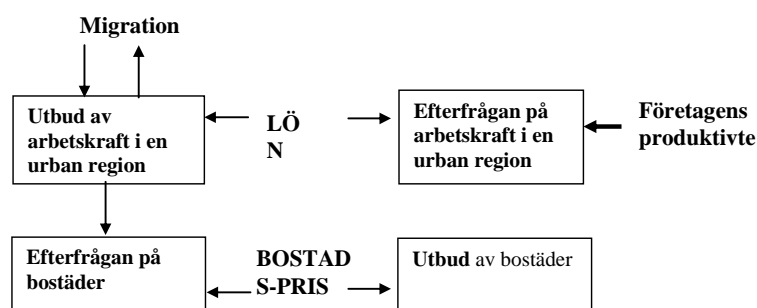
Urbanisering är en global process som präglar både rika och fattiga länder. För Sverige har utvecklingen lett till att snart halva befolkningen finns i landets tre storstadsregioner. Systemet av urbana regioner befinner sig inte i dynamisk jämvikt, dvs. det har inte kommit till vila. Vissa regioner fortsätter att öka sin andel av befolkning och värdeskapande produktion. Är stadsregioners tillväxt ett utslag av agglomerationseffekter som medför att den rumsliga fördelningen av befolkning och aktiviteter är genuint instabil, samtidigt som trögheter ger förloppen en till synes återhållsam karaktär? Eller förändras det geografiska systemet av städer så att mönstret hela tiden är i närheten av sin jämvikt, medan urbana agglomerationskrafter genererar en gradvis anpassning av den rumsliga jämvikten? Frågor av detta slag har inspirerat till ett antal studier av Glaeser och kollegor, t.ex. Glaeser och Gottlieb (2009) och Glaser (2008).

Frågan om jämvikt kan formuleras med utgångspunkt från hushållens och därmed arbetskraftens rörlighet. Ett hushåll kan fatta beslut om att flytta till en stadsregion på grund av (i) dess attraktiva egenskaper och (ii) dess högre lönenivå. Om antalet bostäder verkar begränsande på hushålls möjligheter att flytta till en stadsregion är den förväntade reaktionen att regionens bostadspriser stiger i höjden, och därmed dämpas hushålls benägenhet att flytta in i stadsregionen. Företagen i regionen konkurrerar om det utbud av arbetskraft som finns i regionen och det enskilda företaget är berett att höja lönen till en nivå som svarar mot arbetskraftens marginalprodukt, dvs. arbetskraftens marginalbidrag till företagets förädlingsvärde. De företag som inte har tillräckligt hög produktivitet förmår inte attrahera tillräckligt med arbetskraft och tvingas därmed att överväga en alternativ lokalisering, där den etablerade lönenivån är lägre, eller att helt enkelt försvinna.

Det som komplicerar denna enkla bild är frågan om varför företagen i vissa regioner har högre produktivitet än genomsnittet, och varför frekvensen av företag med hög produktivitet är större i stora regioner. En förklaring som vi måste dröja vid är förekomsten

av agglomerationsfördelar, som innebär att ett och samma företag kan uppnå högre produktivitet i stadsregioner med mer fördelaktiga agglomerationseffekter. Flera forskare ställer emellertid en motfråga: Är det inte så att företag som redan har en hög produktivitet också har en starkare benägenhet än andra företag att flytta till stora urbana agglomerationer? Eller är det så att arbetskraft som har särskilt hög produktivitet har högre benägenhet att flytta till urbana regioner? Även om dessa mothypoteser kan te sig långsökta för många, kan vi inte gå förbi dem. Vi noterar också att migration och flyttströmmar är ett genuint fenomen för arbetskraft, medan företag inte migrerar på samma sätt. För att få ett grepp om betydelsen av de krafter som, enligt Glaeser och Gottlieb (2009) bygger under jämviktsskapande processer, kan vi konsultera Figur 4.1

Figur 4.1 Jämviktssamband som berör utvecklingen av arbetsutbud och arbetstillfällena i en urban region

Glaeser och Gottlieb (2009) startar sin diskussion om stadsregioners välbefinnande och rumsliga jämvikt med två observationer: (i) San Franciscoregionen har tre gånger så hög produktivitet (inkomst per invånare) som Brownswill i Texas; (ii) samma produktivitetsövertag (BRP per invånare) anges för New York i relation till El Paso. Författarna ställer två frågor av förundran: Hur kan skillnaderna vara så stora, och hur kan det råda rumslig jämvikt när sådana iögonfallande differenser fortbestår över tiden?

I anslutning till Figur 4.1 måste en rumslig jämvikt uppfylla följande tre villkor:

- *Arbetsutbud*: Varje arbetande individ är nöjd med sin lokalisering i jämförelse med alternativa lokaliseringar.
- *Arbets efterfrågan*: Varje företag har – på marginalen – inte något att tjäna på att öka eller minska sin arbetsstyrka.
- *Utbud av bostäder*: Fastighetsmarknadens aktörer, inklusive byggföretagen, har – på marginalen – inte något att tjäna på att öka eller minska sitt utbud av bostäder.

Den bild av jämvikt för ett system av urbana regioner som redovisats avstår från att explicit behandla ett samband som är avgörande. Det gäller markvärden och hur de varierar mellan stadsregioner av olika storlek. Företagen i en stor och tät stadsregion har inte bara högre lönenivåer på sin kostnadssida. De har också högre kostnader per lokalyta. Det finns således två kostnadsposter som företagen måste kompensera genom att vara mer produktiva.

Ovanstående kan kompletteras ytterligare med observationen att en stad och en stadsregion är mer än bara bostäder och verksamhetslokaler. Den är också infrastruktur, och den senare har kollektiva egenskaper, vilket betyder att upp till infrastrukturens kapacitet kan den komma många till nytta utan att reducera värdet för varje enskild användare. Kvaliteten och kapaciteten hos infrastrukturen kan givetvis ses som en del av det Glaeser och Gottlieb kallar regionens attraktiva egenskaper. Men detta innebär att infrastrukturens agglomerationseffekter förbises. Här betonar vi främst infrastruktur i form av transportnätverk och dessas konsekvenser för tillgänglighetsmönstret i en stadsregion (Fujita och Thisse, 2002).

- Utbyggd infrastruktur gör det möjligt att förtäta stadsmiljön så att varje aktör i miljön har en större mängd och variation av kontakter som kan genomföras med begränsad tidsbudget. Utan välfungerande infrastruktur skulle motsvarande möjligheter bara kunna uppnås med större tidsåtgång. För verksamheter där mångfald av kontakter påverkar produktionsresultatet positivt, blir ökad tillgänglighet till kontakter en verifierbar agglomerationfaktor.
- Utbyggnad av transportnätverk leder till att tidigare separata arbetsmarknader växer samman och bildar gemensam arbetsmarknad. Denna form av regionförstoring leder till att arbetsut-

budet i en urban region ökar utan att egentlig migration äger rum.

Observationer av samspel mellan huspriser, nattlöner och kommunegenskaper

Sambanden i Glasers modell av villkoren för regioners (och kommuners) tillväxt handlar om hur "bostadshyra" (huspriser) och lönenivå utvecklas som jämviktsanpassningar, där växande lönenivå medför ökad inflyttning som genererar en anpassning uppåt i huspriserna, och där växande huspriser (som kan översättas i årlig bostadshyra) dämpar den attraktion som växande löner innebär (Figur 4.1). Finns det evidens för denna typa av samband i de svenska kommunerna? Ett preliminärt svar kan åstadkommas med data över huspriser och genomsnittlig lönenivå för år 2008.

Observationsvariabel är genomsnittlig nattlönenivån i varje svensk kommun. Lönenivån mäts således där individerna har sin bostad. Det betyder också att kommunens lönenivå är beroende av arbetstillfällena i hela den region som kommunen tillhör. Därmed spelar också kommunens tillgänglighet till regionens daglönesumma roll för den enskilda kommunens genomsnittliga lön. På motsvarande sätt väntar vi oss att huspriserna i en kommun påverkas av kommunens nattlönenivå och av tillgängligheten till arbetstillfällena och lönesumma i hela den region som kommunen tillhör.

För att genomföra analysen införs följande variabler:

$D1$ = Dummyvariabel för kommuner som tillhör en stor LA-region

$D2$ = Dummyvariabel för kommuner som tillhör en medelstor LA-region

$D3$ = Dummyvariabel för stora kommuner

D = Dummyvariabel för medelstora kommuner

NW = Nattbefolkningens lön i den kommun där individen bor (Nattlön)

TDW = Tillgänglighet till daglönesumma i den egna och omgivande kommuner

U = Andelen individer i kommunen med högskoleutbildning

I ekvation (4.1) ingår förklaringsvariablerna $D1$, $D2$, $D3$, $D4$ och NW , och i ekvation (4.2) ingår samma variabler plus variabeln TDW som visar en sammanfattande bild av inkomstmöjligheterna från arbete i den egna och de närmast omgivande kommunerna. Följande två ekvationer är estimerade med kommuner som observationsenheter:

$$H = \alpha_0 + \alpha_1 D1 + \alpha_2 D2 + \alpha_3 D3 + \alpha_4 D4 + \alpha_5 NW + \varepsilon \quad (4.1)$$

$$H = \alpha_0 + \alpha_1 D1 + \alpha_2 D2 + \alpha_3 D3 + \alpha_4 D4 + \alpha_5 NW + \alpha_6 TDW + \varepsilon \quad (4.2)$$

Tabell 4.3 Huspriser och lönenivå i kommuner 2008

	Huspris Ekvation (4.1)	Huspris Ekvation (4.2)	Lönenivå (NW) Ekvation (4.3)
Stor LA-region (D1)	821,91 (9,80)***	560,85 (6,95)***	4,26 (2,10)**
Medelstor LA-region (D2)	87,91 (1,34)	81,63 (1,40)	0,79 (0,54)
Stor kommun (D3)	633,81 (4,61)***	433,13 (3,48)***	-13,07 (3,76)***
Medelstor kommun (D4)	144,35 (2,23)**	121,05 (2,09)**	3,33 (2,25)**
Nattbefolkningens lön (NW)	31,67 (16,98)***	23,46 (12,25)***	
Tillgänglighet till daglöne- summa (TDW)		0,01 (8,63)***	0,0002 (4,64)***
Andel högskoleutbildade (U)			188,00 (11,99)***
Konstant	-2 828,17 (13,60)**	-1 954,64 (9,25)***	89,00 (45,81)***
Observations	290	290	290
R-squared	0.80	0.84	0.71

Anm. Signifikans på 1-procentstsnivån anges med ***, och på 5-procentstsnivån med **. Källa är statistik för kommuner från SCB.

Skattningen av ekvation (4.1) visar att de genomsnittliga huspriserna i en kommun påverkas av egenskaper i den egna kommunen och av egenskaper i den egna regionen. Följande samband återges i tabellen:

- Huspriserna i en kommun är signifikant högre om kommunen finns i en stor LA-region, men förskjuts inte uppåt när kommunen tillhör en medelstor eller liten region.
- Huspriserna förskjuts signifikant uppåt på ett markerat sätt för stora kommuner. Även medelstora kommuner har i genomsnitt en något högre prisnivå än små kommuner, allt annat lika.
- Huspriserna i en kommun visar ett positivt signifikant samband med kommunens genomsnittliga nattlönenivå.

Ekvation (4.2) innehåller samma variabler som den första ekvationen, men inkluderar dessutom kommunens tillgänglighet till lönesumma i hela regionen. Resultatet i tabell 4.3 visar också att tillgängligheten till regionens daglönesumma samvarierar positivt och signifikant med den berörda kommunens husprisnivå. Ekvation (4.2) får därmed en ökad "förklaringsnivå" jämfört med den första ekvationen.

Estimationerna av ekvation (4.1) och (4.2) belyser hur huspriserna påverkas av nattbefolkningens lönenivå och av kommunens tillgänglighet till daglönesumma (TDW) i den egna kommunen och i omgivande kommuner. Det betyder att huspriserna jämviktsanpassas mot högre nivåer där många finner det attraktivt att bo. Denna typ av anpassning bör också visa sig att nattbefolkningens lönenivå är högre där som huspriserna är högre. Denna förmodan kan prövas med en regressionsekvation som innehåller samma variabler som ekvationerna (4.1) och (4.2). Ekvation (4.3) är specificerad i detta syfte. Där anges lönenivån som en funktion av dummyvariablerna $D1, \dots, D4$, TDW och som kontrollvariabel utbildningsvariabeln U , som anger andelen med högskoleutbildning i kommunen.

$$NW = \alpha_0 + \alpha_1 D1 + \alpha_2 D2 + \alpha_3 D3 + \alpha_4 D4 + \alpha_5 TDW + \alpha_6 U + \varepsilon \quad (4.3)$$

Skattningsresultatet i tabell 4.3 visar att nattbefolkningens lönenivå systematiskt är högre i stora LA-regioner, men inte i medelstora. Lönenivån är också högre i kommuner med stor tillgänglighet till daglönesumma och med hög andel högskoleutbildade.

Slutsatsen blir således att estimationerna i tabell 4.3 är förenliga med idén om en jämviktsprisanpassning, där huspriserna drivs upp i kommuner som tillhör större och tätare regioner, och där den enskilda kommunens nattlönenivå är hög. Ett sådant samband

innebär att lönenivån i en kommun bör utvärderas mot huspriserna och därmed mot ”hyresnivån” för bostäder. I Bilaga C visas också estimationsresultat som innebär huspriserna i en kommun samvarierar negativt kommunens skattenivå och med utjämningsbidraget till kommunen.

Tolkningen av observationerna i detta delavsnitt innebär att hushåll som väljer boende i en kommun med höga huspriser kan kompensera sig med en högre lönenivå, och att andra hushåll som väljer kommuner med lägre huspriser samtidigt kan acceptera en lägre lönenivå.

4.2 Agglomerationsfördelar i LA-regioner och tillväxt

Stadsregionernas attraktivitet och agglomerationsfördelar

Analysen i föregående avsnitt gör det möjligt att beräkna hur stor betydelse olika komponenter haft för tillväxten av dagens storstadsregioner. Tillvägagångssättet är enkelt: Befolkningens storlek i de kommuner som under perioden blivit en del av respektive region divideras med den totala befolkningsökningen i respektive region. En sådan beräkning visar att ungefär hälften av befolkningsökningen i både Stockholms- och Göteborgsregionen är en följd av regionernas geografiska utvidgning. Malmöregionen skiljer ut sig – där står den geografiska utvidgningen för nästan 80 procent av hela befolkningsökningen.

Den geografiska regionförstoringen är i första hand ett resultat av två fenomen, nämligen (i) utbyggnad av infrastruktur med förbättrade transportvillkor och (ii) förändrad lokalisering av boende och arbetstillfällen så att många individer får sänkta tidsavstånd på sin pendlingslänk eller ett större område som täcks av samma tidsavstånd. Förbättrad infrastruktur med nya resvillkor verkar på likartat sätt: Med samma tidsavstånd kan arbetande individer ta sig till ett större antal arbetsplatser. Betoningen av arbetspendling och hushållens tillgänglighet till arbetsplatser är självklar här. Förenklat gäller att en kommun integreras med en given region när pendlingen till och från kommunen visavi andra kommuner i regionen når över en viss intensitetsgräns.

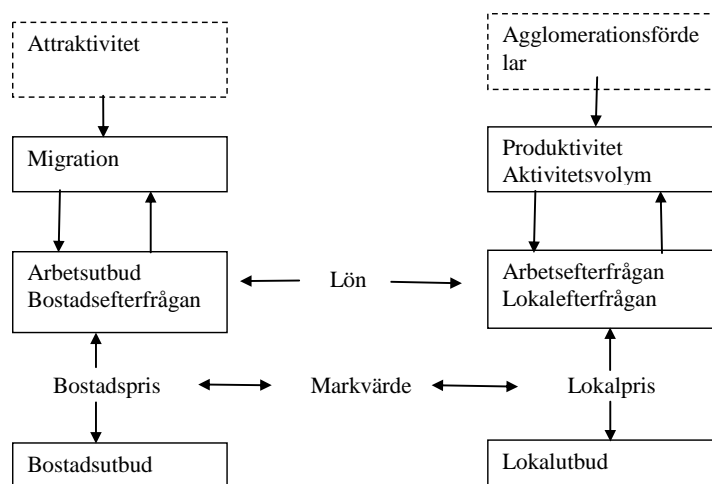
När en region förstoras ökar hushållens tillgänglighet till arbetstillfällen, samtidigt som företagens tillgänglighet till arbetsutbud förstoras och breddas. På det sättet ökar regionens attrakti-

vitet både för hushåll och verksamheter. När trängsel medför förlängda tidsavstånd på vissa pendlingslänkar verkar det i riktning mot sänkt tillgänglighet och desintegration.

Synpunkterna ovan, som betonar inomregionala lokaliseringsprocesser och förändringar av regionens infrastruktur, utgör ett väsentligt tillägg till den modell av Glaeser och Gottlieb (2009) som presenterats i avsnitt 4.1. Även när intresset är inriktat på regiontillväxt genom inflyttning till stadsregioner blir infrastruktur, transportvillkor och inomregional lokalisering betydelsefulla fenomen. Inflyttning till en region innebär förtätning, och utan kompensande infrastrukturinvesteringar kan förtätning leda till oförändrad eller försämrad tillgänglighet.

I Figur 4.2 utvidgas perspektivet genom att koppla samman lokalisering av hushåll och företag, och regional tillväxt med prisbildningsprocesser som gäller lönenivå, bostadspris, lokalpriser och markpris. Figuren avser en ögonblicksbild, där regionens attraktivitet för hushållen är given, och där attraktiviteten för företag i form av agglomerationsfördelar också är given.

Figur 4.2 Samspel mellan lokalisering av hushåll och företag under jämviktsprisanpassning för bostäder och lokaler

Samspelet som återges i Figur 4.2 innebär för företagen att den produktivitetsnivå som följer av varje regions agglomerationsför-

delar skall vara hög nog för att täcka lönenivå och prisnivån på lokaler. Mark- och lokalpris kan variera avsevärt inom varje urban region med hänsyn till skillnader i tillgänglighet (eller centralitet), något som visas tydligt i kapitel 1. Inte bara lokalpriserna utan även lönenivåerna varierar mellan olika centra och förtätningar i en region. Trots det kan följande aggregerade samband för en region vara en utgångspunkt för att ange företagens villkor för lokaliseringsjämvikt:

$$\text{Lokalkostnad per sysselsatt} = \text{Arbetsproduktivitet*} - \text{Lönekostnad per sysselsatt} - \text{Nettovinst per sysselsatt}$$

där arbetsproduktiviteten är beräknad som försäljningsvärde minus löpande insatskostnader, exklusive lokalkostnader. För att sambandet skall utgöra ett mellanregionalt jämviktstvillkor, måste nettovinsten per sysselsatt vara densamma i alla regioner. Om den aggregerade nettovinsten i alla regioner är nära noll, visar sambandet att agglomerationsfördelar som gör arbetsproduktiviteten stor i förhållande till lönenivån också medger höga lokalkostnader per sysselsatt. Jämviktsprispildning innebär då att markpriser och därmed lokalpriser pressas upp i regioner med stora agglomerationsfördelar. Därmed kommer lokalkostnaderna i vissa regioner att vara klart högre än genomsnittet, vilket vi kan kallas *lokalpristillägg*. En högre lönenivå än genomsnittslönen för alla regioner innebär en lönedifferens som kan kallas *lönenivåillägg*. Jämviktstvillkoret för företag kan då uttryckas på följande sätt:

$$\text{Lokalpristillägg} = \text{Produktivtetsövertag} - \text{Lönenivåillägg}$$

Enligt sambandet kan produktivtetsövertaget i en region approximeras med summan av ett lokalpristillägg och lönenivåillägg. Övertaget i produktivitet för en region kan påverkas av att företagen i regionen har kunskapstillgångar och en stor andel anställda med hög utbildning. Utbildningsnivån hos arbetskraften påverkar lönenivåillägget i positiv riktning. Om regionens övertag i kunskapstillgångar är en agglomerationseffekt, kommer lokalpristillägget att reflektera regionens lägesfördelar, allt enligt ny teori om agglomerationsfördelar (Fujita och Thisse, 2002).

Johansson, et.al. (2010) belyser lokalkostnaders variation över svenska regioner med information som gäller butikshyror. Där redovisas – för lokalytor i så kallade A-lägen – hyresnivån per

kvadratmeter för LA-regioner av olika storlek. Med A-läge avses centrala delarna av en stadsregion. Butikshyror är självklart bara en kategori av lokalhyror, men olika kategorier av lokaler konkurrerar om samma lägen – och därför representerar butikshyrorna också den allmänna hyresnivån för olika lokaler. Sambandet mellan hyresnivå och regionstorlek har estimerats på följande form:

$$\ln H = 0,67 + 0,50 \ln B$$

där H anger hyresnivå och B anger befolkningsstorlek. Den skattade ekvationen, vars R^2 -värde uppgår till 0,86 visar att en ökning av en regions storlek med 10 procent medför en ökning av butikshyrorna med 5 procent. Huvudbudskapet i regressionsekvationen är att lokalhyrorna varierar kraftig mellan olika regioner och att denna variation förklaras av respektive regions storlek.

4.3 Tillväxtmönster – samspel mellan arbetstillfällena och arbetsutbud

Tillväxten av arbetstillfällena är oftast positiv i LA-regioner som når över en viss storlek, mätt som antalet invånare eller som storleken på regionens lönesumma. Under de senaste 20 åren har gränsen för positiv tillväxt varit sådan att de flesta medelstora LA-regioner har befunnit sig strax över denna gräns. Antalet arbetstillfällena tillväxer under ett samspel med tillväxten i utbudet av arbetskraft. I det senare fallet ökar utbudet genom två mekanismer. För det första växer utbudet som en följd av migration in till en region, och detta inflöde stimuleras av storleken på regionen. För det andra kan utbudet växa genom att förvärvsgraden ökar, och den ökar med regionens storlek.

De beskrivna sambanden kan preciseras för kommuner genom att man för varje kommun beräknar (i) hushållens tillgänglighet till arbetstillfällena inom varje region, och (ii) företagens tillgänglighet till arbetsutbud över regionens alla kommuner. Dessa samband kan särskiljas för kärn- och kranskommuner, där dessutom kranskommuner i små och stora regioner kan åtskiljas.

Ömsesidiga närhetsberoende mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft

Stora och täta arbetsmarknader hålls samman genom pendling och därför skall man också vänta sig att regionala skillnader i pendlingsintensitet samvarierar med arbetskraftsrörlighet och regional produktivitet. Pendling över vidgade geografiska områden är också per definition en grundfaktor bakom så kallad regionförstoring (Eliasson, Westerlund och Åström, 2008).

Regionförstoring understödjer det fenomen som benämns agglomerationsfördelar, vilka medför höjd produktivitet genom (i) arbetsmarknader som fungerar mer effektivt, (ii) lägre transaktionskostnader och större mångfald i företagens inköp av distanskänsliga företagstjänster, samt (iii) större och tätare kundmarknader inom den egna regionen för varor och tjänster som främst avsätts inom den egna regionen.

Lägre inomregionala transaktionskostnader kan relateras till stora funktionella regioner, vars storlek har en avgörande betydelse för hur täta enskilda marknader kan vara. Regionstorleken har särskild betydelse för hushålls- och företagstjänster, eftersom en huvuddel av dessa präglas av distanskänsliga transaktioner, vilket betyder att de främst sker inom varje region eller, annorlunda uttryckt, på den regionala närmarknaden.

För varje enskild kommun i en region kan man beräkna tillgängligheten till arbetstillfällen inom kommunen själv och till arbetstillfällen i resten av regionen. I det första fallet kan vi tala om inomkommunala arbetsmarknadspotential, medan det andra fallet kan kallas inomregional potential. Ju större dessa potentialer är desto tätare är kommunens arbetsmarknad, betraktad från hushållens eller arbetsutbudets utgångspunkt. Det är följande samband som skall preciseras:

- Arbetsutbudet i en kommun växer över tiden som en reaktion på storleken hos den inomkommunala och inomregionala arbetsmarknadspotentialen.
- När en kommuns tillgänglighet till arbetstillfällen når under ett kritiskt värde, då faller arbetsutbudets storlek över tiden.

Vi skall också visa att likartade samband kan precisera för tillväxten och minskningen av antalet arbetstillfällen i varje kommun, då med

företagens tillgänglighet till arbetsutbud inom kommunens gränser och i resten av regionen som centrala variabler.

Tabell 4.4 presenterar storleken på inomkommunal och inomregional tillgänglighet till arbetstillfällena i storstadsregionerna, samt de medelstora och små regionerna. Redovisningen implicerar att en typisk medelstor regions kärnstad har en kommunal arbetsmarknadspotential som är 11–12 procent av den i Stockholmsregionens kärnstad. För en liten kommun är motsvarande värde 2–3 procent, vilket återspeglar dramatiskt färre valmöjligheter för hushållen i en sådan kommun.

Tabell 4.4 Hushållen tillgänglighet till arbetstillfällena i 1000-tal, år 2005

	Tillgänglighet till arbetstillfällena i huvudkommun	
	Från egna kommunen	Från resten av regionen
Stockholmsregionen	364,6	126
Göteborgsregionen	235,4	78
Malmöregionen	120,8	77,9
Medelstora regioner	41,7	10,9
Små regioner	9,3	1,8

Källa: AST-statistik från SCB med indelning av regioner enligt LA81. Jämför Johansson et al., 2010

Flera studier visar att befolkningstillväxten och förändringen av arbetsutbudet i landets kärnkommuner influeras av kärnkommunens interna och externa tillgänglighet till arbetstillfällena. Det kan tolkas som att nettoinflyttningen av arbetskraft attraheras av storleken hos den inomkommunala och inomregionala tillgängligheten (Johansson och Klaesson, 2007). Med detta samband är det intressant att Stockholms- och Göteborgsregionernas respektive kärnkommuner får ca 1/3 så stor attraktion från sina kranskommuner som från den egna, inomkommunala arbetsmarknaden. För de medelstora regionernas kärnkommuner är kranskommunernas relativa betydelse ca 1/4, och för de små regionernas kärnkommuner är omgivningens betydelse inte fullt 1/5. Det betyder alltså att de stora kärnstäderna har inte bara en mycket större inomkommunal arbetsmarknadspotential, de har också ett relativt sett starkare stöd från sina kranskommuner. Deras omland spelar en viktigare roll.

Tillväxt av arbetsutbud i kommuner

Inomkommunal och inomregional arbetsmarknadspotential kan beräknas även för kranskommuner, på samma sätt som för kärnstäderna i Tabell 4.4. I en analys av Johansson och Klaesson (2007) beräknas de tre värdena T_1 = inomkommunal tillgänglighet och T_3 = inomregional tillgänglighet och T_2 = utomregional tillgänglighet till arbetstillfällena för vart och ett av åren 1991–1994, och för alla kommuner. För vart och ett av dessa år mäts förändringen av arbetsutbudets storlek 8 år framåt i tiden. Det betyder till exempel att varje kommuns värde på T_1 och T_2 vid år 1991 förklarar kommunens förändrade utbud av arbetskraft mellan år 1991 och 1999, medan värdena 1994 förklarar förändringen 1994–2002. Tillgänglighetsmönstrets effekter estimeras för åttaårsperioder eftersom förändringen av kommuners arbetsutbud är en långsam och utdragen process. Dessa regressioner visar följande tydliga samband:

- I kärnkommuner av alla storlekar stimulerar både T_1 och T_2 tillväxt i kommunens utbud av arbetskraft. Denna tillväxt blir positiv när tillgängligheten når över ett kritiskt värde. Detta kritiska värde överstigs oftast för regioner som har över 100 000 invånare.
- I kranskommuner som tillhör storstadsregionerna och de medelstora regionerna stimulerar på likartat sätt både T_1 och T_2 tillväxt i de enskilda kranskommunernas utbud av arbetskraft. Stimulans kommer i detta fall också från T_3 . För kranskommuner i medelstora regioner är tillväxtstimulansen ofta inte tillräckligt stark för att genererar långsiktig tillväxt av arbetsutbudet.
- Kranskommuner i små regioner saknar signifikant stimulans från storleken på den egna kommunens T_1 -värde men får en signifikant om än svag stimulans från kommunens T_2 -värde. En majoritet av dessa kommuner krymper långsamt. Sambanden för kranskommunerna i små regioner är dessutom statistiskt mindre säkra.

De redovisade sambanden innebär särskilt att även små kommuner i en storstadsregion får en tillräckligt stor inomregional arbetsmarknadspotential från övriga kommuner i sin region, inklusive sin kärnstad.

De samband som nu behandlats för arbetsutbudet återspeglar dels inflyttning av arbetskraft till kommuner i en region, dels en ökad sannolikhet för hushållsmedlemmar i varje kommun att förvärvsarbeta som en funktion av en större volym och mångfald av arbetstillfällen, dvs. större värden på främst T_1 och T_2 . Men historien slutar inte här. Arbetsmarknadens tillgänglighet har två sidor. Den andra sidan är att företagens tillgänglighet till arbetsutbudet i den egna och omgivande kommuner påverkar företagens expansion och tillkomsten av nya företag. Därför är förändringen av arbetstillfällen i varje kommun beroende av den tillgänglighet som företag i kommunen har till arbetsutbudet i sin region.

Tillväxt av arbetstillfällen i kommuner

Företagens arbetsmarknadspotential handlar om företagens tillgänglighet till arbetsutbud. Följande tre tillgänglighetsvärden behöver beräknas: A_1 = inomkommunal tillgänglighet, A_2 = inomregional tillgänglighet och A_3 = utomregional tillgänglighet. Dessa tillgängligheter till arbetsutbudet beräknas för alla kommuner. Med dessa tillgänglighetsvärden som beskriver företagens villkor kan den ovan beskrivna regressionsansatsen tillämpas för att belysa förändringen över tiden av antalet arbetstillfällen i varje regions kommuner. Med samma periodindelning och en reaktionsperiod på åtta år faller följande tydliga samband ut (Johansson och Klaesson, 2007):

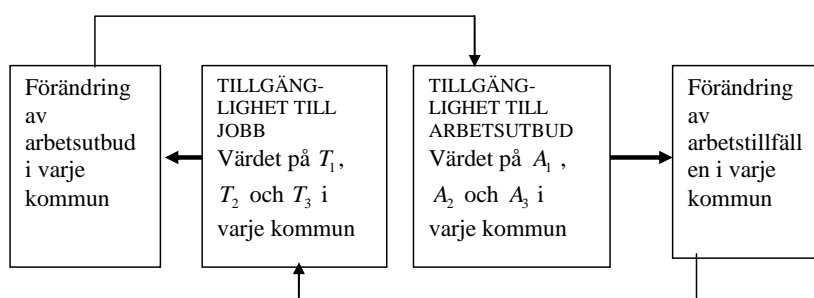
- I kärnkommuner av alla storlekar stimulerar den lokala och regionala tillgängligheten, A_1 och A_2 , tillväxt av kommunens arbetstillfällen, medan den utomregionala tillgängligheten A_3 reducerar antalet arbetstillfällen i kommunen (vilket återspeglar en mellanregional konkurrens). Tillväxten av arbetstillfällen blir positiv när A_1 tillsammans med A_2 , når över ett kritiskt värde. Detta kritiska värde överstigs oftast för kärnkommuner i regioner som har över 100 000 invånare.
- I kranskommuner som tillhör storstadsregionerna och de medelstora regionerna ger den regionala tillgängligheten till arbetsutbud, A_2 , stimulans till ett ökat antal arbetstillfällen i de enskilda kranskommunerna. Stimulansen kommer också från A_1 . För kranskommunerna i stora och medelstora regioner är således den inomkommunala tillgängligheten till arbetsutbud inte

betydelsefullt, utan tillväxten av arbetstillfällena stimuleras av arbetsutbudet i resten av regionen, som innefattar tillgängligheten till kärnstadens arbetsutbud.

- Kranskommuner i små regioner saknar signifikant stimulans från storleken på kommunens A_1 -värde men får en signifikant men svag stimulans från kommunens A_2 -värde. Inte heller A_3 -värdet har någon signifikant betydelse för tillväxten av arbetstillfällena i kranskommuner i en liten region. En majoritet av dessa kommuner krymper långsamt. Sambanden för kranskommunerna i små regioner kännetecknas dessutom av betydande osäkerhet.

Förändringen av arbetsutbud och arbetstillfällena har även estimerats som en simultan process där ett ökat arbetsutbud får företagens tillgänglighet till arbetsutbud att växa över tiden, och där ett ökat antal arbetstillfällena medför att hushållens tillgänglighet till arbetstillfällena ökar. Hela denna process illustreras i Figur 4.3.

Figur 4.3 Arbetsmarknadens två tillgängligheter

Två aspekter på arbetsmarknadens ömsesidiga närhetsberoende illustreras av Figur 4.3. Den första aspekten är helt enkelt att förändrad lokalisering och nya transportlösningar påverkar både hushållens tillgänglighet till arbetstillfällena och företagens tillgänglighet till arbetsutbud. Den andra aspekten är att det beskrivna förloppet är en kumulativ process. När arbetstillfällena och arbetsutbudet i en regions kommuner växer, då ökar regionens storlek och framför allt ökar de tillväxtstimulerande tillgänglighetsvärdena. Men det omvända gäller också – en reduktion av antalet

arbetstillfällena och en minskning av arbetsutbudet leder till att de tillväxtstimulerande tillgänglighetsvärdena minskar och därmed stärks tendenserna till krympande kommuner. Med den beskrivna modellen betonas följande observationer:

- Storstadsregionerna har sedan 1970 dominerat både ekonomins tillväxt och befolkningens tillväxt i landet (Tabell 2.2). Modellen av arbetsmarknadens ömsesidiga närhetsberoende ger en förklaring till detta fenomen.
- De estimerade sambanden är förenliga med påståendet att arbetstillfällena anpassar sig snabbare till arbetsutbudet än det omvända, vilket brukar sammanfattas som att ”jobs follow people”.

Resultaten i avsnitt 4.3 tydliggör att kommuners ekonomiska tillväxt kan återges som en process där hushåll bosätter sig och bjuder ut sin arbetskraft som ett svar på varje kommuns tillgänglighet till en mångfald av arbetstillfällena. De visar också att företagen på likartat sätt expanderar sin verksamhet och sina arbetstillfällen som en reaktion på den tillgänglighet till en mångfald av arbetsutbud som erbjuds i varje enskild kommun där företaget är lokaliserat.

4.4 Generella slutsatser om utjämningsystemet och regioners tillväxt

Hur påverkar utjämningsystemet de tillväxtprocesser i regioner som presenteras i avsnitten 4.1–4.3? Tillväxten i LA-regioner är behandlad i två dimensioner. Den första avser kumulativa egenskaper i utveckling, där stora regioner stimuleras till fortsatt tillväxt och där små regioner krymper genom negativt självförstärkande processer. Den andra handlar om jämviktsanpassningar av lönenivå och huspriser i varje region. De kumulativa processerna kan sammanfattas på följande vis:

- När stora regioner växer ökar dessa regioners agglomerationsfördelar vilket stimulerar företag att expandera och öka i antal, och som en följd blir regionen större och agglomerationsfördelarna tilltar. Stora regioner är attraktiva för inflyttande hushåll genom högre löner, större tillgänglighet till arbetstillfällena och större mångfald av konsumtionsmöjligheter.

Tillväxt av invånare leder därmed till en förstärkning av agglomerationsfördelarna.

- När små regioner krymper, verkar de kumulativa spiralerna i motsatt riktning. När regionen minskar, reduceras attraktiviteten för hushåll och företagens agglomerationsfördelar avtar. På det sättet driver små regioners reduktion på en fortsatt minskning av antalet hushåll och lönesummans storlek.

Slutsatsen om självförstärkande tillväxt och tillbakagång får något varierande utformning beroende på hur vi väljer att mäta en regions *storlek*. Följande uppsättning visar några alternativa storleksmått:

- Lönesummans storlek i regionen
- Mångfalden av arbetstillfällen i regionen
- Mångfalden av konsumtionsmöjligheter i regionen

Utjämningsystemet har och är avsett att ha en utjämnande effekt på varje kommuns utbud av offentliga tjänster (välfärdstjänster). Denna utjämnning innebär att systemet är en motkraft till krympande kommuners reduktion av arbetstillfällen och lönesumma. Systemet ger också ett stöd till krympande regioner att hålla tillbaka reduktionen av dessa kommuners mångfald av arbetstillfällen och konsumtionsmöjligheter. En dämpning av omvandlingstakten kan motiveras i de fall där förändringarnas hastighet stegrar omvandlingskostnaderna. Det är inte osannolikt att detta förhållande råder för ett antal krympande kommuner.

Hur påverkas kommuners tillväxt av utjämningsystemet? Den tidigare analysen har visat att kommuners tillväxt kan förklaras av den enskilda kommunens tillgänglighet till (i) mångfald av arbetstillfällen och (ii) mångfald av konsumtionsmöjligheter. I Johansson och Klaesson (2010) visas också hur kommuners tillväxt kan förklaras av kommunens tillgänglighet till lönesumman i den LA-region som kommunen tillhör. Den viktigaste slutsatsen av detta är att en kommuns möjligheter på otvetydigt sätt beror av egenskaperna i den egna regionen.

Vilken betydelse har jämviktsanpassningarna av lönenivå och kostnader för boende, och av produktivitet, lönenivå och kostnader för lokaler? Dessa processer innebär att om delar av en region får snabb ökning av sina lokalkostnader, då skall vi vänta oss en omlokalisering antingen inom regionen eller till en annan region. Den

kompletterande processen är att berörda företag förbättrar sin produktivitet för att klara högre lokalkostnader.

För hushållen leder stigande boendekostnader (stigande huspriser) att en del hushåll överväger omflyttning inom regionen utan att de därför byter arbetsplats. Stigande bostadspris verkar dämpande på inflyttning och ökat arbetsutbud, medan fallande verkar i omvänd riktning. Stigande lokalpris verkar dämpande på efterfrågan av arbetskraft och därmed dämpande på lönenivån. Betraktas en region som en helhet anger sambanden att genomsnittliga lokalpriser stiger samtidigt som bostadspriserna stiger, och dessa samtidiga prisrörelser håller tillbaka både inflyttning och löneökning.

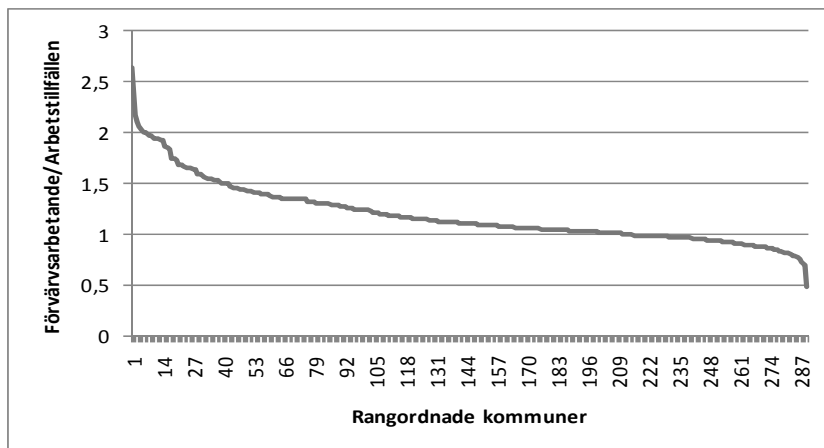
5 Inkomster, nattlönesumma och tillväxt

5.1 Hur kan utjämningsystemet påverka sambanden för tillväxt?

De fyra föregående kapitlen har återkommit till att parallellt behandla två mått på ekonomins storlek i en kommun. De två måtten, som är nattlöne- och daglönesumma, ställs mot varandra för att tydliggöra en specialisering, där vissa kommuner i en LA-region har en stor andel av sin regions arbetstillfällen och skapar en stor del av regionens förädlingsvärde, medan andra kommuner har en större andel av regionens invånare än av dess arbetstillfällen, och därför är utgångspunkten för invånarnas konsumtion.

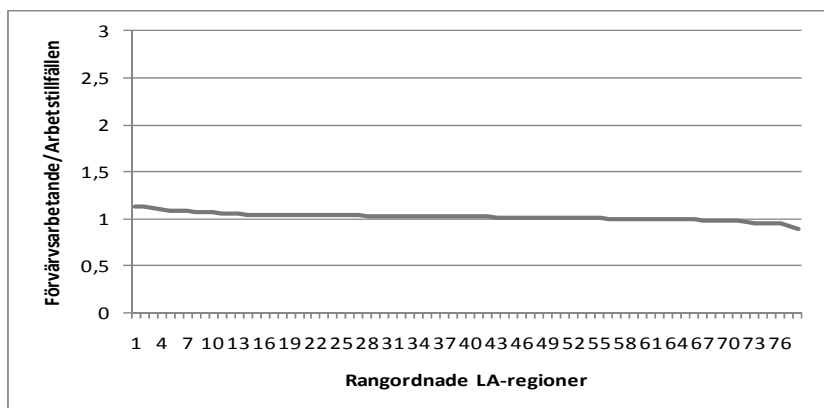
Kommuner där kvoten mellan arbetstillfällen och invånare (eller arbetsutbud) är hög har också en hög kvot mellan daglönesumma och nattlönesumma. Speciellt kan kommunerna ordnas efter kvoten mellan arbetande nattbefolkning och arbetande dagbefolkning. Om kommunerna rangordnas efter detta mått erhålls det diagram som återges i figur 5.1. Till vänster i diagrammet finns de kommuner som är specialiserade bostadsorter, och till höger finns kommuner som istället är arbetsplatskommuner. Det kan betonas att kvoten mellan natt- och daglönesumman i landets kommuner har samma form som diagrammet i figur 5.1. När daglönesumman växer med 10 procent, då ökar antalet arbetstillfällen med 9,3 procent.

Figur 5.1 Kvoten mellan natt- och dagbefolkning över landets kommuner 2008

Ett antal kommuner är ensamma i sin egen region, och dessa kommuner har inte möjlighet att specialisera sig som en bostads- eller arbetsplatskommun. Men de allra flesta kommuner ingår i en LA-region med en kärnkommun omgiven av kranskommuner. För dessa kommuner är arbetsmarknaden integrerad så att varje LA-regionens kvot mellan natt- och dagbefolkning ligger mycket nära ett. Detta faktum är, om man så vill, ett kvitto på att regionens kommuner tillhör en integrerad LA-region. Detta mönster verifieras av diagrammet över regioner i figur 5.2.

Figur 5.2 Kvoten mellan natt- och dagbefolkning över landets LA-regioner 2008

Vilken roll spelar de två lönesummemaåten i utjämningsystemet, och vilken roll har måtten för kommuners och regioners tillväxt? Följande observationer kan göras avseende nattlönesumman:

- Nattlönesumman i en regions kommuner visar hur stort konsumtionsutrymme invånarna har i varje kommun. Den visar också varje kommuns bas för skatteintäkter till kommunens verksamhet.
- Nattlönesummans storlek bestämmer storleken på efterfrågan på distanskänsliga hushållstjänster av alla slag. Denna efterfrågan riktar sig till tjänsteutbud i både den enskilda kommunen och i dess grannkommuner.
- De kommuner som betalar en avgift till utjämningsystemet tvingas ta in skatteintäkter som överstiger det som behövs för att täcka kommunens kostnader. Denna effekt (som sänker invånarnas disponibla inkomst) kan jämföras med att nattlönesumman minskas i motsvarande grad. Det blir därmed något mindre attraktivt att bo i en sådan del av den region som kommunen tillhör.
- De kommuner som får ett bidrag till sina kommunkostnader behöver inte ta in lika stora skatteintäkter som skulle behövts utan bidraget. Det blir därmed något mer attraktivt att bo i en sådan regiondel.
- Regressioner i bilaga C visar att husprisernas nivå samvarierar negativt med skattesatsen i en kommun. Det betyder att ett ökat skatteuttag delvis återverkar på huspriserna, vilket dels betyder sänkt förmögenhet på kort sikt och lägre boendekostnader på längre sikt. Omvänt säger sambanden att huspriserna påverkas uppåt av en sänkt skattenivå.

Ovanstående punkter visar att ökade avgifter till utjämningsystemet kan översättas till en minskning av nattlönesumman i en avgiftskommun. På samma sätt kan ökade bidrag från utgiftssystemet översättas till en ökad nattlönesumma (som oavkortat tillfaller kommunens budget).

- Daglönesumman i en kommun återpeglar en väsentlig del av det förädlingsvärde som skapas av näringslivet i kommunen. Regelmässigt gäller också att ökad lönesumma innebär ökat antal arbetstillfällen.

- Daglönesumman återpeglar den ekonomiska aktiviteten i en kommun, och därmed bestämmer den storleken på företagens efterfrågan på företagstjänster.
- Tillväxtprocessen i en region – som den beskrivs i kapitel 3 och 4 – handlar om samspelet mellan regionens daglönesumma och antalet arbetstillfällen, där inflyttning av ny arbetskraft indirekt påverkas av skattesats och huspriser i den av regionens kommuner där inflyttarna väljer att bo.

För en LA-region som helhet är daglönesumma och nattlönesumma i huvudsak lika stora. I två av storstadsregionerna finns det några kranskommuner som betalar avgift till utjämningsystemet². Dessa kranskommuner finns i attraktiva lägen med god tillgänglighet till regionens arbetstillfällen. Avgifterna påverkar inte på ett direkt sätt regionens daglönesumma. Hushåll i avgiftskommunerna kan kompensera en förhöjd skattesats med marginella omflyttningar inom regionen. Tillväxten i regionen bestäms inte av var de bor utan av var de arbetar.

5.2 Nattlönesumma och kommunens lokala ekonomi

Utjämningsbidrag och utjämningsavgifter är storheter som beräknas för varje individuell kommun³. Storleken på varje kommuns bidrag och avgift kan sättas i relation till varje kommuns nattlönesumma, där det senare värdet påverkar efterfrågan på hushållstjänster (bilaga D) i den lokala ekonomin i kommunen.

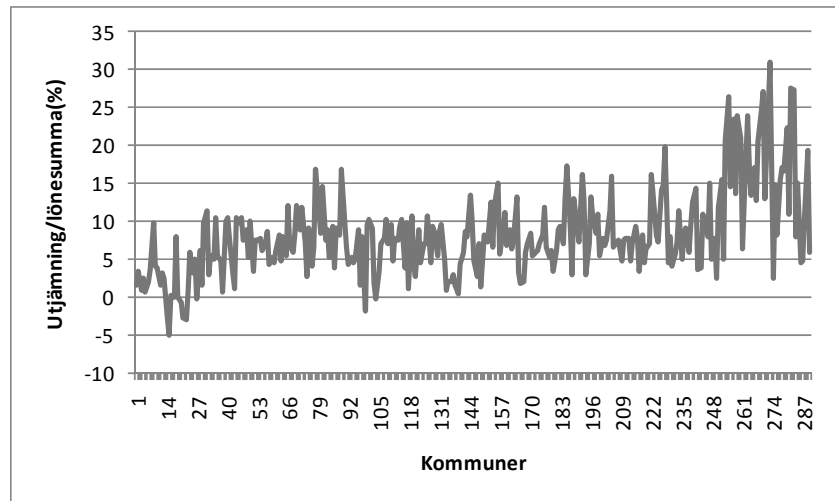
Vad kan betraktas som ett högt bidrag? Följande exempel kan belysa detta. Ett bidrag som uppgår till 10 procent av den berörda kommunens lönesumma motsvarar en ökad skattesats med 10 procentenheter. Om skattesatsen istället hålls oförändrad krävs en avsevärd ökning av kommunens lönesumma. Som vi skall se tar en majoritet av landets kommuner emot bidrag som överstiger 5 procent av den enskilda kommunens nattlönesumma och mer än fjärdedel av kommunerna får ett bidrag vars värde är större än 10 procent av lönesumman. Men variationerna mellan kommunerna är

² I följande avsnitt fokuseras 9 sådana kommuner: Danderyd, Lidingö, Täby, Solna, Vellinge, Sundbyberg, Håbo, Lomma och Nacka.

³ I detta och följande avsnitt har utjämningsvärdet beräknats som summan av (i) generella statsbidrag, (ii) utjämning, och (iii) fastighetsavgifter, med uppgifter hämtade från kommunernas resultaträkning.

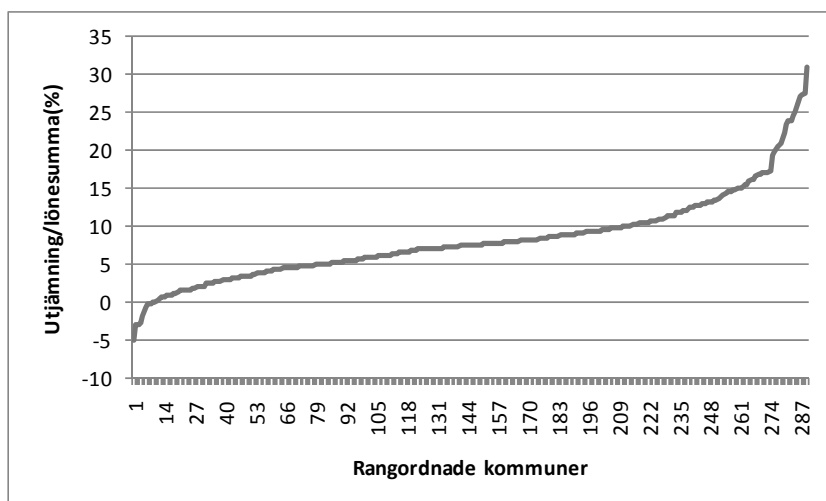
stora, som framgår av figur 5.3. I diagrammet är kommunerna ordnade efter sina kommunkoder.

Figur 5.3 Utjämningsbidrag i procent av varje kommuns nattlönesumma

Samma information som den i figur 5.3 kan användas för att konstruera diagrammet i figur 5.4. Där har kommunerna rangordnats efter stigande värde på utjämningsbidragets andel av respektive kommuns nattlönesumma. Från detta diagram framgår det att långt mer än hälften av alla kommuner får ett utjämningsbidrag som understiger 10 procent. En fjärdedel av kommunerna har bidrag som är mindre än 5 procent av lönesumman.

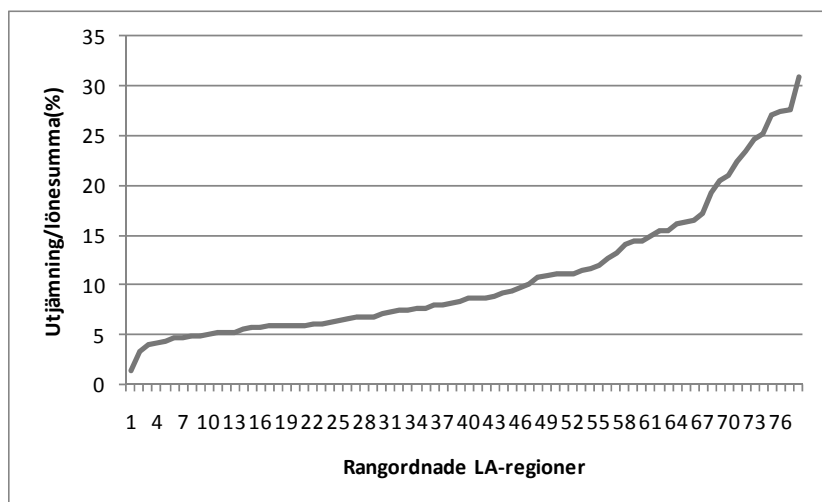
Figur 5.4 Utjämningsbidrag som andel av natllönesumma i stigande rangordning av kommuner

Diagrammet i figur 5.4 avser kommuner och ett litet antal av dessa betalar avgift, vilket återges som ett negativt utjämningsbidrag. Bilden kan kontrasteras mot samma typ av fördelningskurva för LA-regioner, vilket görs i figur 5.5 Av figuren framgår att alla LA-regioner har ett positivt bidrag från utjämningsystemet. Vi kan också se att 3/4 av alla LA-regioner har mindre än 10 procents bidrag som andel av lönesumman. Motsvarande andel för kommuner är mindre – 2/3. Längst till höger i diagrammet finns slutligen de LA-regioner som bara består av en kommun. Det finns två slutsatser att notera:

- Inga LA-regioner betalar avgifter till utjämningsystemet. De kommuner som betalar avgifter finns i Stockholms- och Malmöregionerna. Dessa kommuners avgifter är lägre än de bidrag som tillförs övriga kommuner i respektive storstadsregion
- Enskilda kommuners inbetalning av avgifter kan således beskrivas som en omfördelning mellan kommuner i Stockholms-, respektive Malmöregionen.

Figur 5.5 Utjämningsbidrag som andel av natllönesumma i stigande rangordning av 78 LA-regioner

5.3 Natllönesumma och efterfrågan på hushållstjänster i en regions kommuner

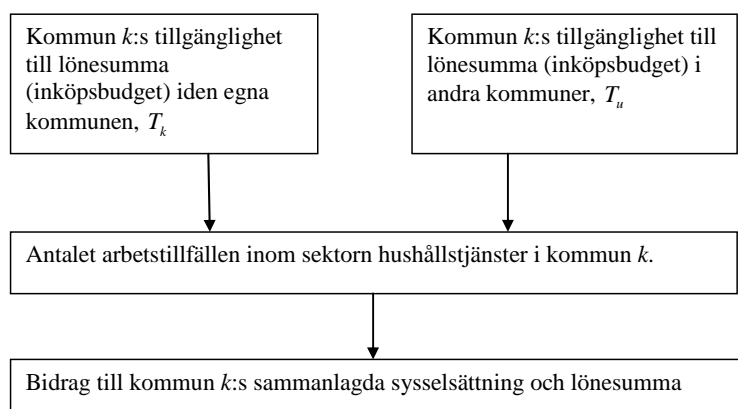
Ett bidrag från utjämningsystemet till en kommun påverkar den disponibla inkomsten hos kommunens invånare positivt, genom att skattesatsen kan hållas lägre vid en given nivå av kommunala tjänster till kommuninvånarna. För de kommuner som betalar en avgift gäller det omvända. Vid en given nivå av kommunala tjänster, behövs en högre skattesats som sänker den disponibla inkomsten.

En betydande del av varje hushålls disponibla inkomst används för att köpa varor och tjänster i bostadens närmiljö och stimulerar därmed sysselsättningen i sektorn hushållstjänster. En del av dessa inköp från handel och andra tjänsteleverantörer riktas mot tjänsteutbudet inom den egna kommunen, en annan del mot tjänsteutbudet i andra kommuner i samma region och en mindre del mot tjänsteutbudet i andra regioner. Det betyder att när en kommuns invånare får ökad disponibel inkomst, då ökar efterfrågan på tjänster från företag i dessa kommuner, och det leder till ökad sysselsättning inom sektorn hushållstjänster. En del av denna ökning sker i den egna kommunens näringsliv. Bakgrunden till dessa slutsatser är att en stor del av hushållstjänsterna är distanskänsliga, vil-

ket betyder att transaktionerna sker i varje hushålls närmiljö. Men valet av plats för inköp påverkas också av utbudets storlek och mångfald.

För att belysa ovanstående samband låter vi en kommuns nattlönesumma approximera den disponibla inkomsten i en kommun. Därefter ställs följande fråga: Hur påverkas kommun k 's arbetstillfällen inom sektorn hushållstjänster av kommunens tillgänglighet till nattlönesumma i (i) den egna kommunen, T_k , och (ii) i andra omgivande kommuner, T_u ? På detta sätt skapas en koppling mellan förändringar av lönesumman i varje kommun och antalet arbetstillfällen inom sektorn hushållstjänster i kommun k . Sambandet mellan kommun k 's sysselsatta inom hushållstjänster och tillgängligheten till lönesumma (budget för inköp) illustreras i figur 5.6. Figuren understryker att hushålls inköp av hushållstjänster är starkt koncentrerade till den lokala ekonomin, eftersom hushållstjänster är distanskänsliga. Det senare betyder att transaktionskostnaderna blir väsentliga lägre vid lokala inköp.

Figur 5.6 Samband mellan sysselsättning i företag som säljer hushållstjänster och företagens tillgänglighet till efterfrågan på sådana tjänster

Utgångspunkten för sambandet i figur 5.6 är att nattlönesumman hos kommuner i en region påverkar inköpen av hushållstjänster i varje enskild kommun i regionen. Och fördelningen av inköpen från varje kommuns invånare är proportionella mot kommunens

tillgänglighet till den summerade hushållsbudgeten i varje kommun i regionen. Storleken på inköpen i en kommun kan vidare relateras till antalet sysselsatta i sektorn hushållstjänster. De näringsgrenar som sammanförts till sektorn hushållstjänster redovisas i bilaga D.

Med ovanstående bakgrund har regressionsekvation (5.1) estimerats, där antalet sysselsatta i sektorn hushållstjänster i kommun k är en funktion av tillgängligheten till nattlönesumma i kommunen och tillgängligheten till nattlönesumma i omgivande kommuner,

$$\ln H_k = \alpha + \beta_1 \ln T_k + \beta_2 \ln T_u + \varepsilon \quad (5.1)$$

Estimationen är en så kallad ”pooled OLS-skattning” med observationer från åren 2005–2008, där alla värden är uttryckta i 2005 års priser. Skattningarna görs separat för kärn- och kranskommuner.

Tabell 5.1: Arbetstillfällena i sektorn hushållstjänster enligt ekvation (5.1)

	Kärnkommuner	Kranskommuner
Konstant	1,173 (22,68)***	1,274 (17,90)***
Nattlön i kommun k (β_1)	1,012 (127,76)***	1,171 (92,75)***
Nattlön i kommun k :s omgivning (β_2)	-0,039 (6,79)***	-0,208 (22,08)***
Antal observationer	312	848
R-kvadrat	0,99	0,93

Anm. Inom parentes anges t-värden. Markeringen *** anger signifikans under enprocentsnivån

För kärnkommuner innebär resultatet i tabell 5.1 att en procents ökning av lönesumman i den egna kommunen motsvarar mer än en procents ökning av antalet arbetstillfällen inom sektorn hushållstjänster. På omvänt sätt minskar kommunens arbetstillfällen inom hushållstjänster med 0,39 procent när lönesumman i omgivande kommuner växer med 10 procent. I det senare fallet får således ökad köpkraft i omgivande kommuner som följd att utbudet av hushållstjänster skjuts bort från kärnkommunen – om än i begränsad utsträckning.

För kranskommunerna innebär en procents ökning av den egna nattlönesumman att kommunens arbetstillfällen inom hushållstjänster växer med mer än en procent. I huvudsak på samma sätt som för kärnkommuner. För en kranskommun medför däremot ökningen av lönesumma i kranskommunens omgivning (som innefattar kärnkommunen) en reduktion av den egna sysselsätt-

ningen inom hushållstjänster. I detta fall minskar kranskommunens arbetstillfällen inom hushållstjänster med ca 2 procent när tillgängligheten till lönesumman i omgivningen ökar med 10 procent. De berörda kommunernas invånare flyttar således över en del av sina inköp till omgivande kommuner när köpkraften i de senare växer.

Sammanfattningsvis:

- En procents ökad lönesumma i den egna kommunen (både kärn- och kranskommun) motsvarar en dryg procents ökning av antalet anställda inom sektorn hushållstjänster.
- När tillgängligheten till lönesumma i en kommuns omgivning ökar med en procent, då minskar sysselsättningen på ett knappt märkbart sätt om det är en kärnkommun och med 0,2 procent om det är en kranskommun.

5.4 Simulerade konsekvenser av ett förändrat utjämningsystem

Avsnitt 5.4 beskriver två experiment som bygger på de samband som redovisas i tabell 5.1. I det första experimentet tas avgiften till utjämningsystemet bort samtidigt som bidragen lämnas oförändrade för alla övriga kommuner. I det andra experimentet tas avgiftdelen bort samtidigt som den totala bidragssumman minskas i motsvarande grad, och denna minskning fördelas på ett proportionellt sätt över alla kommuner. I båda fallen påverkas hushållens disponibla inkomst, och denna förändring påverkar sysselsättningen inom tjänstesektorn i varje kommun och därmed också i varje LA-region. Dessa simuleringar belyser om de förändrade villkoren har observerbar effekt för enskilda kommuner, respektive LA-regioner.

Simuleringsanalysen använder ekvation (5.1) för att bestämma ett nuläge i form av antalet anställda inom sektorn hushållstjänster i varje kommun. Detta värde kallas *Pred1*. Simuleringen med borttagna avgifter men oförändrade bidrag kallas *Pred2*. Den tredje beräkningen, där totala bidragssumman minskas med samma värde som det borttagna avgifternas värde, kallas *Pred3*.

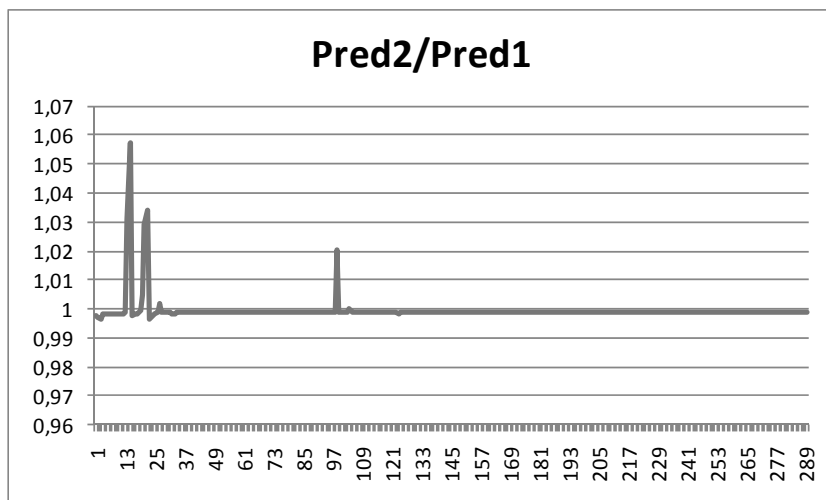
Nuvarande utjämningsystem utan avgifter

Ett litet antal kommuner, belägna i Stockholms- och Malmöregionen, har under senare år betalat en avgift till utjämningsystemet. Kommunerna är befolkningsmässigt små, varför en reduktion av deras avgifter bör ha större betydelse för kommunerna själva än för respektive region. När avgiften från dessa kommuner upphör antar vi att motsvarande summa frigörs för konsumtion av hushållstjänster. Inköpen av dessa tjänster kommer enligt vår modell leda till en märkbar ökning av inköpen i den egna kommunen, där kunderna i första hand är invånare i kommunen, men där ett mindre antal kunder även hämtas från grannkommuner, som stimuleras av det ökade utbudet. Vi mäter konsekvensen av ökade inköp som en ökning av antalet arbetstillfällen i sektorn hushållstjänster i varje kommun. Följande gäller:

- $Pred1$ = antalet arbetstillfällen enligt modellen innan politiken ändras.
- $Pred2$ = antalet arbetstillfällen enligt modellen efter det att avgifterna tagits bort, samtidigt som den totala lönesumman i landet hålls konstant

När ovanstående två värden beräknats kan vi också beräkna kvoten $Pred2/Pred1$ och när denna kvot exempelvis antar värdet 1,05 för en kommun betyder det att antalet arbetstillfällen i kommunen ökar med 5 procent. I figur 5.7 redovisas detta kvotvärde för samtliga av landets kommuner. Som framgår av figuren ger politiken upphov till markerade konsekvenser för tre kommuner, två i Stockholmsregionen och en i Malmöregionen.

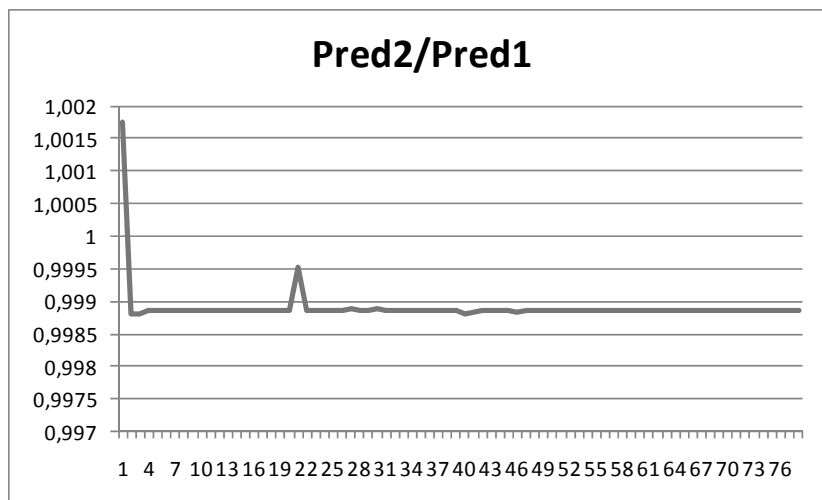
Figur 5.7 Effekt på sysselsättningen inom sektorn hushållstjänster i kommuner som en följd av borttagna avgifter till utjämningsystemet

Resultatet i figur 5.7 kan summeras samman för varje LA-region och då erhålls bilden i figur 5.8. Effekten blir då att antalet verk-samma i hushållstjänster ökar med 1,5 promille i Stockholmsregionen och lägre i alla övriga regioner. Det betyder att det finns en mycket liten positiv effekt för landets största region. För övriga regioner är effekten negativ, eftersom den totala lönesumman hålls konstant så att den är densamma både vid *Pred1* och *Pred2*. Släpps kravet på oförändrad lönesumma uppstår en positiv effekt också i Malmö-regionen, medan övriga regioner blir opåverkade.

Varför hålls lönesumman konstant? *Pred2* med oförändrad lönesumma innebär att staten finansierar det underskott som upp-kommer vid borttagandet av avgifterna till utjämningsystemet med ytterligare statliga skatter, vilket träffar invånarna över alla kommuner och regioner på likartat sätt. Det senare förhållandet återspeglas enklast av antagandet att lönesumman hålls konstant.

Figur 5.8 Effekt på sysselsättningen inom sektorn hushållstjänster i LA-regioner som en följd av borttagna avgifter till utjämningsystemet

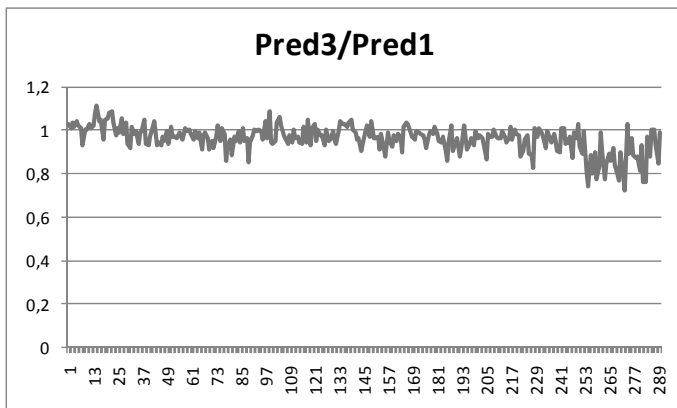
Borttagning av avgifter och en kompenserande minskning av bidrag

Den andra simuleringen som genomförts har mer omfattande konsekvenser än den första som just behandlats. Den andra simuleringen bygger på exakt samma modell, men nu med en alternativ politik som ger upphov till *Pred3*. I det senare fallet prediceras antalet verksamma med hushållstjänster under följande villkor:

Den totala lönesumman är densamma vid *Pred3* som vid *Pred1*. Avgifterna tas bort samtidigt som de borttagna avgiftsintäkterna resulterar i en motsvarande minskning av bidragen till alla bidragskommuner, där alla kommuner får en proportionell minskning.

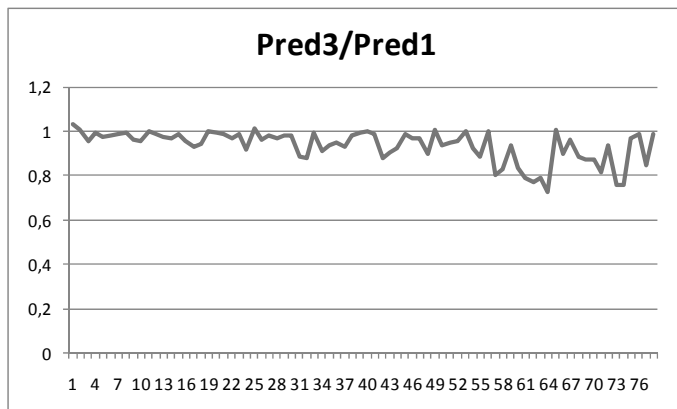
Som framgår av figur 5.9 har *Pred3* mer uttalade konsekvenser för sysselsättningen i de enskilda kommunerna. Vissa kommuner får en minskad sysselsättning inom sektorn hushållstjänster med mer än 20 procent. Flera kommuner får positiva sysselsättningseffekter på mellan 5 och 10 procent. Dessa effekter kan tolkas som negativa och positiva tillväxtkonsekvenser inom ramen för regioners endogena tillväxt.

Figur 5.9 Effekt på sysselsättningen inom sektorn hushållstjänster i kommuner som en följd av borttagna avgifter till utjämningsystemet och motsvarande reduktion av bidrag till kommuner

Även med den politik som svarar mot Pred3 kan vi summera resultaten till regioneffekter, vilka är de essentiella effekterna i ett tillväxtperspektiv. Som framgår av figur 5.10 får ett tjugotal regioner positiva eller oförändrade sysselsättningskonsekvenser, medan övriga drabbas negativt. En mer detaljerad genomgång visar att de negativa effekterna uppstår i mindre regioner och med en övervikt i de norra delarna av landet.

Figur 5.10 Effekt på sysselsättningen inom sektorn hushållstjänster i LA-regioner som en följd av borttagna avgifter till utjämnings-systemet och motsvarande reduktion av bidrag till kommunerna i en region

De effekter som återges i figur 5.10 illustrerar också att det nuvarande utjämningsystemet har en förhållandevis tydlig positiv inverkan på utvecklingen i landets mindre regioner, med en betoning på kranskommuner utanför storstadsregionerna. Skälet för denna slutsats är givetvis att Pred3 inte bara tar bort avgifterna från systemet utan politiken innefattar också en bidragsreduktion för de flesta kommunerna.

En mer allmän slutsats från övningarna avsnitten 5.3 och 5.4 är att för ett stort antal av LA-regioner är utjämningsystemets bidrag av stor betydelse för att hålla den lokala ekonomins tjänsteutbud på en eftersträvd nivå. För dessa regioner och deras kommuner är denna tjänsteverksamhet den viktigaste endogena kraften i berörda kommuners ekonomi.

5.5 Slutsatser om utjämningsystemet

LA-regioner, kärn- och kranskommuner

Rapporten har på olika sätt visat att de funktionella regionernas struktur blir tydlig om regionen delas in i kärnkommun och omgivande kranskommuner. Kärnkommunen fyller samma funktion i både små och stora regioner. Vissa kärnkommuner, i små regioner, har inte några kranskommuner.

- Kostnaderna per invånare för kommunal service faller på ett systematiskt sätt med kärnkommuners storlek.
- Kommunala kostnader i kranskommuner följer en delvis annan logik. Kranskommuner i små regioner har höga kostnader, medan kranskommuner i stora regioner har låga kostnader. För given regionstorlek faller dock kommunkostnaderna per invånare även för kranskommuner.

Ovanstående observationer kan preciseras på följande sätt:

- För kärnkommuner gäller att tillgängligheten till befolkning inom kommunen och till andra kommuner i regionen på ett signifikant sätt sänker kärnkommunens kostnader per invånare.
- För kranskommuner faller kostnaderna per invånare endast som en funktion av tillgängligheten till befolkning i övriga regionen.

Kranskommunens egen storlek och täthet har inte något signifikant inflytande på kommunens kostnader per invånare.

I rapporten används variabeln KS som visar skillnaden mellan en kommuns kostnader och skatter per invånare. Ju större KS-variabeln är, desto större behov finns det för bidrag till den berörda kommunen. KS-variabeln är positiv för alla LA-regioner.

- Alla landets LA-regioner har kommunala kostnader som överstiger summan av motsvarande kommunala skatteintäkter. I den meningen är alla LA-regioner bidragsmottagare. Det betyder också att kommuner som betalar avgift kan sägas göra det till andra kommuner i den egna regionen.
- När en regions befolkningsstorlek ökar med 10 procent, då minskar KS-värdet med 3,3 procent.
- Behovet av utjämningsbidrag ökar för kranskommuner i medelstora regioner som inte förmår växa.
- Behovet av utjämning i små regioner ökar för både kärn- och kranskommuner.

LA-regioners tillväxt, löner, markvärden och fastighetspriser

Regioners tillväxt kan observeras och mätas med avseende på befolkning, antal arbetstillfällen (jobb), lönesumma och BRP. Mäter man tillväxten i varje regions enskilda kommuner finns skillnader mellan kärn- och kranskommuner. Under senare år växer nattlönesumman särskilt snabbt i de tre storstadsregionernas kärnkommuner, näst snabbast i storstadsregionernas kranskommuner och långsammast i de små regionerna.

Den övergripande bilden av den långsiktiga befolkningsutvecklingen i landets 78 LA-regioner är mycket tydlig. Mellan 1950 och 2009 växte de tre storstadsregionerna betydligt snabbare än hela landet, och deras sammanlagda tillväxt utgör ca 82 procent av hela landets tillväxt, som uppgick till nästan 2,3 miljoner invånare. Samtidigt har de små regionerna som grupp följt ett bestående förlopp med krympande befolkning.

- I det korta intervallet 1997–2007 växte lönesumman i fasta priser med över 49 procent i storstadsregionerna, med nästan 37

procent i de medelstora regionerna och med strax över 30 procent i de små regionerna.

Den observerade utvecklingen kan betecknas som strukturbe-tingad, eftersom det är tjänstenärings som växer snabbast och tjänsteföretagens andel av hela ekonomin fördelade sig 2007 i andelarna 52 procent för storstadsregionerna, 35 procent för de medelstora regionerna och 28 procent för de små regionerna.

Förloppet som beskrivs pekar på en gradvis förstärkt koncentration till storstadsregionerna. Finns det något som verkar dämpande på detta förlopp? Svaret är att markvärdenas utveckling spelar rollen av en dynamisk motkraft, enligt följande mätbara samband:

- Huspriserna (boendekostnaderna) i en kommun är signifikant högre om kommunen finns i en stor LA-region, men förskjuts inte uppåt om kommunen tillhör en medelstor eller liten region.
- Huspriserna förskjuts signifikant uppåt för stora kommuner i regioner av varierande storlek.
- Huspriserna i en kommun visar också ett positivt samband med kommunens genomsnittliga nattlönenivå.
- Lokalkostnaderna visar ett signifikant och starkt positivt samband med en regions storlek.

Huspriserna reagerar således på den ökade konkurrens om boendeyta som uppstår i regioner med inflyttningsöverskott och befolkningstillväxt. Attraktionskraften som driver fram inflyttningsströmmarna är en regions levnadsvillkor och lönenivån. Den senare kan ses som en nödvändig kompensation för högre boendekostnader.

- Lönenivån är högre i kommuner med stor tillgänglighet till daglönesumman i en region, vilket kännetecknar både kärnkommuner och kranskommuner i stora regioner.
- Lönenivån ökar signifikant med en regions andel av högskoleutbildade.

Hur mycket kan då lönenivån växa? Dess stegring begränsas till produktivitetstillväxten i varje region. Produktiviteten i regioner ökar framför allt genom att en region utvecklar sina agglomera-

tionsfördelar. En av rapportens viktigaste slutsatser är att agglomerationsfördelarnas storlek bestäms av egenskaper hos varje LA-region. Det betyder också att enskilda kommuners utveckling måste analyseras med hänsyn till egenskaperna i den region som en kommun tillhör. En framtida form för utjämning kan därför baseras inte enbart på kommunvillkor utan även på regionegenskaper relaterade till de enskilda kommunerna.

Utjämningsystem utan avgifter och med lägre bidrag

Utjämningsbidrag och utjämningsavgifter är storheter som beräknas för varje individuell kommun⁴. Storleken på varje kommuns bidrag och avgift kan sättas i relation till varje kommuns nattlönesumma, där det senare värdet påverkar efterfrågan på hushållstjänster (bilaga D) i den lokala ekonomin i kommunen.

Nattlönesumman i en kommun avgör hur stor budget hushållen har för inköp av tjänster i den lokala ekonomin. Om denna budget ökar, växer också sysselsättningen inom sektorn hushållstjänster. Med denna utgångspunkt, vad händer om inga kommuner behöver betala avgifter till utjämningsystemet, samtidigt som bidragen till alla kommuner lämnas oförändrade? De slutsatser som kan dras från rapportens estimerade samband har följande innebörd.

- Ett borttagande av avgifter får till följd att antalet verksamma i sektorn hushållstjänster ökar med en dryg promille i Stockholmsregionen.
- Om den totala lönesumman i landet hålls konstant samtidigt som avgifterna tas bort, blir resultatet att antalet sysselsatta inom sektorn hushållstjänster sänks med omkring en promille i övriga landet.
- Om avgifterna tas bort och den totala lönesumman inte hålls konstant, blir resultatet att antalet sysselsatta inom sektorn hushållstjänster växer med ca 2 promille i Stockholmsregionen och 0,5 promille i Malmöregionen, medan förhållandet i övriga landet förblir oförändrat.

⁴ För varje kommun kan ett nettovärde beräknas som summan av (i) generella statsbidrag, (ii) utjämning, och (iii) fastighetsavgifter, med uppgifter hämtade från kommunernas resultaträkning.

Slutsatsen från ovanstående simulering av effekterna av borttagna avgifter leder till en viss men begränsad tillväxtstimulans i de kommuner som slipper att betala avgift. Effekten på berörda regioner blir begränsad.

Om avgifterna till utjämningsystemet tas bort, betyder det att systemets totala budget minskar. Antag att denna budgetminskning tillåts slå ut i minskade bidrag till övriga kommuner. Vad blir då effekterna i landets bidragskommuner?

- Svaret är att ett stort antal LA-regioner får en inte obetydlig sänkning av arbetstillfällena inom den lokala ekonomins tjänsteverksamhet. Det betyder en försvagning av dessa regioners villkor, även om den totala lönesumman i landet antas förbli oförändrad.
- Speciellt gäller att utjämningsystemets bidrag innebär att krympande kommuner kan krympa i ett långsammare tempo.

Referenser

- Atkinson, A.B. and Stiglitz, J.E. (1980), *Lectures on public economics*, McGraw-Hill, London.
- Cheshire, P. and Gordon, I. Territorial Competition: Some Lessons for Policy, *Annals of Regional Science*, 32:321-346.
- Duranton, G. and Puga, D. (2002), Diversity and Specialization in cities: why, where and when does it matter?, in P. McCann (ed), *Industrial Location Economics*, Edward Elgar, Cheltenham, 151-186.
- Eliasson, K., Westerlund, O. och Åström, J. (2008), Flyttning och pendling i Sverige, SOU 2007:35
- Fujita, M. and Thisse, J-F. (2002), *Economics of Agglomeration – Cities, industrial location, and regional growth*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Glaeser, E.L. (2008), *Cities, Agglomeration and Spatial Equilibrium*, Oxford University Press, Oxford.
- Glaeser, E.L. and Gottlieb, J.D. (2009), *The Wealth of Cities: Agglomeration Economies and Spatial Equilibrium in the United States*, *NBER Working Papers 14806*, National Bureau of Economic Research.
- Johansson, B., Karlsson, C. and Stough, R.R. , eds. (2001), *Theories of Endogenous Growth – lessons for regional policies*, Springer, Berlin.
- Johansson, B., Klaesson, J. and Olsson, M. (2002), Time Distances and Labour Market Integration, *Papers in Regional Science*, 81:305-327.
- Johansson, B., Klaesson, J. and Olsson, M. (2003), Commuters' Non-Linear Response to Time Distances, *Journal of Geographical Systems*, 5:315-329.
- Johansson, B. and Quigley, J. (2004), Agglomeration and Networks in Spatial Economies, *Papers in Regional Science*, 83:165-176.
- Johansson, B. and Klaesson, J. (2007), Infrastructure, Labour Market Accessibility and Economic Development, in C. Karlsson, W.P. Andersson, B. Johansson and K. Kobayashi (eds), *The Management and Measurement of Infrastructure*, Edward Elgar, Cheltenham.
- Johansson, B. and Klaesson, J. (2010a), Agglomeration Dynamics of Business Services, *Annals of Regional Science*, DOI: 10.1007/s00168-010-0377-5, Springer Link.

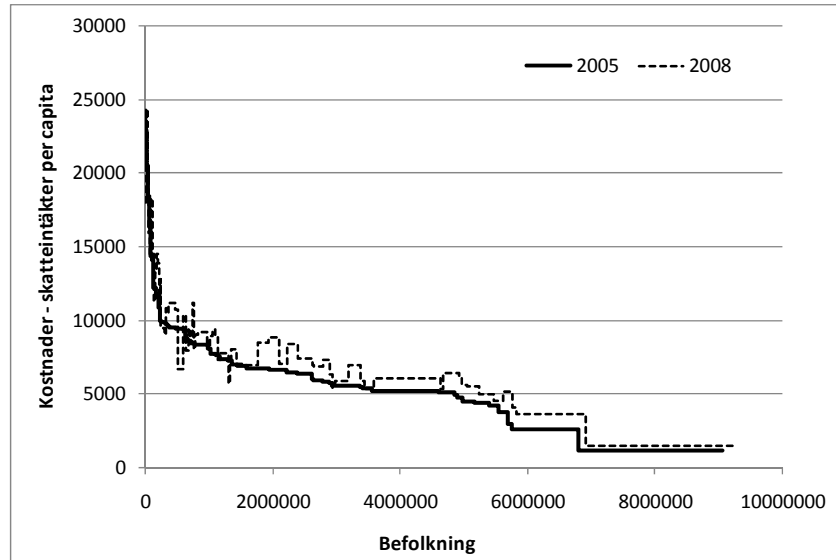
- Johansson, B. and Klaesson, J. (2010b), Urban Growth: Co-evolution of producer services and other sector, Jönköping International business School.
- Johansson B, Klaesson, J, Andersson, M, Forslund, UM and Strömquist, U (2010), Storstadsregionerna och ekonomins utveckling, *JIBS Report Series No 2010-1*, Jönköping International Business School
- Oates, W. (1972), *Fiscal federalism*, Harcourt Brace Jovanovich, New York.
- Siverbo, S. (2005), *Inkomstutjämnning och kommunalekonomiska incitament*, Förvaltningshögskolans rapporter nummer 70, Göteborg.
- Söderström, L. (1994), *Utjämnning och kommunala incitament*, Bilaga 8 till SOU 1994.144, Nordstedt, Stockholm.
- Tiebout, C.M. (1956), A Pure Theory of Local Public Expenditures, *Journal of Political Economy*, 64:416-424.
- Tiebout, C.M. (1961), An Economic Theory of Fiscal Decentralization, in NBER, *Public Finances: Needs, Sources and Utilization*, Princeton University Press, New Jersey.
- Tresch, R.W. (1981), *Public finance, a normative theory*, Irwin-Dorsey, Plano Texas

Bilaga A: Centrumkommuner

Centrumkommuner indelade i (i) stora, (ii) medel och (iii) små kommuner respektive (i) Stora, (ii) Medel och (iii) Små regioner. Kommunerna är rangordnade efter kommunernas utgifter per invånare. Utgifter är beräknade som **Verksamhetens nettokostnader per invånare**.

Region	Stor	Medel	Liten
<i>Kommun</i>			
<i>Stor</i>	Göteborg, Malmö, Stockholm	Borås, Norrköping, Örebro, Umeå, Linköping, Jönköping, Västerås	
<i>Medel</i>		Luleå, Östersund, Falun, Sundsvall, Eskilstuna, Trollhättan, Kalmar, Kristianstad, Gävle, Halmstad, Växjö, Karlstad, Skövde	Sollefteå, Kiruna, Oskarshamn, Ludvika, Söderhamn, Västervik, Avesta, Mora, Bollnäs, Hudiksvall, Karlskoga, Lidköping, Örnsköldsvik, Skellefteå, Vetlanda, Värnamo, Gotland, Gislaved, Ljungby, Karlshamn, Karlskrona, Nyköping, Arvika
<i>Liten</i>			Dorotea, Vilhelmina, Pajala, Åsele, Lycksele, Övertorneå, Härjedalen, Sorsele, Överkalix, Strömsund, Storuman, Arjeplog, Jokkmokk, Arvidsjaur, Gällivare, Kramfors, Hällefors, Malung-Sälen, Ljusdal, Vansbro, Filipstad, Kalix, Hagfors, Bengtsfors, Haparanda, Sunne, Fagersta, Vimmerby, Årjäng, Tranås, , Tanum, Älmhult

Bilaga B: LA-regioners kommunala kostnader minus kommunala skatteintäkter

LA-regioner rangordnade efter KS-värdet år 2005 och 2008.

Bilaga C: Regressioner av huspriser och nattlön förklarade av kommunegenskaper 2008

	huspris	huspris	huspris	huspris	huspris	huspris	Nattlön
LA-stor	821.9	952.2	969.1	987.7	1,312.1	704.7	0.005
	(9.80)***	(7.52)***	(9.73)***	(9.94)***	(11.45)***	(7.89)***	(2.27)**
LA-mellan	87.9	94.2	26.6	26.1	194.4	53.4	-0.000
	(1.34)	(1.07)	(0.34)	(0.33)	(2.14)**	(0.82)	(0.06)
Kom-stor	633.8	800.2	794.8	792.2	1,009.0	559.8	-0.014
	(4.61)***	(4.37)***	(4.91)***	(4.87)***	(5.34)***	(4.10)***	(3.89)***
Kom-mellan	144.4	499.7	282.9	275.4	526.6	141.4	0.003
	(2.23)**	(6.29)***	(3.75)***	(3.62)***	(6.26)***	(2.22)**	(2.30)**
Nattlön	31,670.7					29,149.7	
	(16.98)***					(14.75)***	
TNW		1,478.5					
		(6.65)***					
KS			-0.081				
			(11.09)***				
Utjämn				-0.082			
				(10.94)***			
skatt					-154.14		
					(3.46)***		
TDW						688.6	0.018
						(3.39)***	(3.92)***
Utb							0.204
							(13.91)***
Konstant	-2,828.2	317.6	1,642.6	1,682.4	5,601.6	-2,675.1	0.084
	(13.60)***	(3.97)***	(14.52)***	(14.34)***	(3.87)***	(12.79)***	(45.52)***
Observ	290	290	290	290	290	290	290
R-kvadrat	0.80	0.65	0.72	0.72	0.61	0.81	0.71

LA-stor = Dummy för stor LA-region

LA-mellan = Dummy för medelstor region

Kom-stor = Dummy för stor kommun

Kom-mellan = Dummy för medelstor kommun

Nattlön = Nattlönesumma per invånare

Utjämn = Utjämningsbelopp per invånare

KS = Kostnader minus skatteintäkter per invånare

TDW = Tillgänglighet till daglönesumma

Utb = Andelen högskoleutbildade

BilagaD: Näringsgrenar som har klassificerats som hushållstjänster

40 el-, gas- och värmeverk
41 vattenverk
50.1 handel med motorfordon utom motorcyklar
50.2 bilserviceverkstäder
50.3-.5 handel med reservdelar, tillbehör till motorfordon
52 detaljh, ej med motorf, rep hushållsart o personl art
55 hotell och restauranger
60.1 järnvägsbolag
60.2+.3 övriga landtransportföretag
62 flygbolag
63 serviceföretag t transport, resebyrå o transportförmedl
65+67.1 banker och andra kreditinstitut inkl stödtjänster
66+67.2 försäkringsbolag inkl stödtjänster
80 utbildningsväsendet
85.1+.2 hälso- och sjukvård
85.312-.315+.324+.325 övrig vård och omsorg
85.311+.323 servicehus, ålderdomshem, hemtjänst, dagcentraler
85.321+.322 barnomsorg
90 reningsverk, avfallsanlägggn, renhållningsverk
91 intresseorganisationer och religiösa samfund
92 enheter för rekreation, kultur och sport
93-95 annan serviceverksamhet

Bilaga E: Beräkning av kommuners tillgänglighet

Dataunderlag och teknik för beräkning av tillgängligheter presenteras i Johansson och Klaesson (2007). Se också Johansson, Klaesson och Olsson (2003).

Utgångspunkten är $j = 1, \dots, n$ kommuner. För varje kommun finns följande uppgifter.

t_{ij} = tidsavståndet mellan kommun i och j , där t_{ii} anger det genomsnittliga avståndet mellan zoner inom kommun i .

N_j = antalet arbetstillfällen i kommun j

λ_1 = tidskänsligheten för korta tidsavstånd under 15 minuter (inom en kommun)

λ_2 = tidskänslighet för tidsavstånd mellan 15 och 45 minuter (inom en region)

λ_3 = tidskänslighet för längre frekventa resor (utomregionala)

Med hjälp av dessa beteckningar kan följande värden beräknas:

- $TN_i^1 = N_i \exp\{\lambda_1 t_{ii}\}$ = Kommun i :s inomkommunala tillgänglighet arbetstillfällen
- $TN_i^2 = \sum_{j \in R(i)} N_j \exp\{\lambda_2 t_{ij}\}$ = Kommun i :s inomregionala tillgänglighet arbetstillfällen, där $R(i)$ omfattar alla kommuner som tillhör samma region som kommun i .
- $TN_i^3 = \sum_{j \in E(i)} N_j \exp\{\lambda_3 t_{ij}\}$ = Kommun i :s utomregionala tillgänglighet till arbetstillfällen, där $E(i)$ omfattar alla kommuner som tillhör samma region som kommun i .
- $TN_i = TN_i^1 + TN_i^2 + TN_i^3$ = Kommun i :s totala tillgänglighet till arbetstillfällen

En kommuns tillgänglighet till arbetstillfällen beskriver således den tillgänglighet som en individ bosatt i kommun i har. Genom att byta ut variabeln N_j (antalet arbetstillfällen i kommun j) kan andra tillgängligheter beräknas, till exempel företags tillgänglighet till arbetsutbud, hushålls tillgänglighet till lönesumma etc.

Merkostnader på grund av gles bebyggelsestruktur i kommuner och landsting

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

1 Allmänna utgångspunkter

2008 års kommitté för kommunalekonomisk utjämning (Dir 2008:110) har gett Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) i uppdrag att genomföra uppdateringar av de delmodeller som beräknar merkostnader för gles bebyggelsestruktur. De delmodeller som ingått i översynen är följande:

På kommunal nivå:

- Grundskola
- Kommunal äldreomsorg (hemtjänst) samt
- Gymnasieskola.

På landstingsnivå berörs:

- Små sjukhus
- Vårdcentraler
- Sjukresor
- Ambulans
- Observationsplatser vid avlägsna vårdcentraler.

1.1 Vad är ogynnsam bebyggelsestruktur?

Riksdagens avsikt med systemet för kommunalekonomisk utjämning är att ge kommuner och landsting likvärdiga förutsättningar att bedriva verksamhet oavsett var i landet verksamheten ligger. En viktig utgångspunkt i systemet är att olika lokala och regionala ambitionsnivåer inte ska kunna påverka utfallet för en enskild kommun eller landsting. Systemet ska med andra ord vara konstruerat så att det enbart tar hänsyn till strukturellt opåverkbara faktorer som påverkar kommunernas eller landstingens kostnader för att bedriva likvärdig verksamhet.

Med ogynnsam bebyggelsestruktur menas i detta fall att befolkningen inom ett område är bosatta så att det medför merkostnader för kommuner och landsting. Att bedriva verksamhet i en till ytan stor kommun, eller landsting, med utspridd befolkning, innebär högre kostnader än i en kommun, eller landsting, som är liten till ytan och har en koncentrerad befolkning. Systemet ska identifiera och utjämna för dessa merkostnader. En kommun eller landsting med ogynnsam bebyggelsestruktur ges ett tillägg, samtidigt som kommuner eller landsting med gynnsam struktur får ett avdrag.

Ett mått som ofta används för att beskriva ett områdes struktur är antal personer per kvadratkilometer. I detta sammanhang är dock detta mått alltför trubbigt eftersom en till ytan stor kommun med få invånare inte per automatik har större merkostnader än en till ytan mindre kommun. Som exempel kan nämnas Kiruna kommun där 89,7 procent av befolkningen är bosatt i Kiruna tätort. Detta innebär att kommunen kan bedriva en relativt effektiv verksamhet trots att det enbart bor ca 1 invånare per kvadratkilometer.

Andra kommuner, som är mindre till ytan men med en mer utspridd befolkning har ofta svårare att bedriva en effektiv verksamhet. Ett exempel på en sådan kommun kan vara Ydre som visserligen är liten till ytan men där enbart 43,1 procent av befolkningen finns bosatta i någon av kommunens tätorter. kostnadsutjämnningen används begreppet "ogynnsam befolkningsstruktur" som en benämning för när befolkningen i kommuner och landsting är bosatta på sådant sätt att det innebär merkostnader att driva verksamhet. De faktorer som förklarar att merkostnader uppstår är dels befolkningens bosättningsmönster, dels hur långa avstånd det är mellan befolkningen och olika orter inom kommunen eller landstinget. Om avstånden till närmaste större skola är alltför stort kan det innebära orimligt långa resor för eleverna. Kommunerna kan därför anse sig vara tvungna att driva små skolor med ett fåtal elever trots att eleverna utan svårighet skulle få plats i en större skola. Likaså kan landstingen anse sig vara tvungna att driva små vårdcentraler ute i glesbygden, trots att underlaget normalt sett inte skulle motivera en vårdcentral. Spridd befolkning och långa avstånd innebär med andra ord att merkostnader uppstår för att driva verksamhet. Eftersom dessa faktorer är opåverkbara för de enskilda kommunerna eller landstingen har riksdagen ansett att vissa delmodeller i kostnadsutjämnningen ska utformas så att en utjämning sker för merkostnader som uppkommer på grund av

ogynnsam bebyggelsestruktur. Observera att det enbart är *merkostnader* som fördelas inom systemet.

2 Principer för beräkningar av merkostnader

I kostnadsutjämningsmodellen har sedan 1991 en modell utvecklats som innebär att fiktiva enheter utplaceras utifrån befolkningens bosättningsmönster och att merkostnader beräknas för var och en av de utplacerade enheterna. Detta innebär att skolor, arbetslag inom hemtjänsten, sjukhus etc. modellmässigt placeras ut i ett första steg med hjälp av olika antaganden och inställningar i en speciellt utvecklad applikation, som närmare beskrivs i Dokumentet Beräkningar i Struktur 3.0 Log.Nr PiPoS 2010-0302. Fördelen med detta arbetssätt är att hänsyn tas till kommunernas eller landstingens faktiska bosättningsmönster samtidigt som placeringen av fiktiva enheter görs utan hänsyn till hur de verkliga enheterna är placerade. Med andra ord tar beräkningarna inte hänsyn till hur kommunerna och landstingen valt att organisera sin verksamhet. Modellen beräknar exempelvis var kommunens skolor borde vara placerade utifrån det faktiska bosättningsmönstret och ett avdrag eller tillägg beräknas efter detta. Hur kommunen de facto valt att organisera sin skolverksamhet påverkar inte beräkningarna.

En poäng med de fiktiva utplaceringarna är att de är beräknade efter samma parameterinställningar för alla delar av landet, vilket gör att kommunernas och landstingens olika geografiska förhållanden slår igenom i utplaceringarna. Med andra ord ges samtliga kommuner och landsting ett slags strukturellt mått som speglar kommunens struktur och bosättningsmönster. Den kommun eller det landsting som beräknas ha den mest ogynnsamma strukturen ges det högsta tillägget samtidigt som de kommuner och landsting med de mest gynnsamma strukturella förhållandena ges de största avdragen. De strukturella förhållandena bedöms för varje delmodell utifrån de parametervärden som gäller för just den verksamheten/delmodellen.

I ett andra steg beräknas vilka ekonomiska merkostnader som uppstår för att bedriva verksamhet. Beräkningarna knyts till den fiktiva utplacering som är gjord. I beräkningar av merkostnader tas hänsyn till olika enheters storlek och avstånd. Endast *merkostnader* för kommunernas och landstingens verksamhet fördelas inom systemet.

2.1 Vilka faktorer medför merkostnader för gles bebyggelsestruktur?

Tillväxtanalys bedömer att två faktorer i huvudsak förklarar varför merkostnader uppstår på grund av ogynnsam bebyggelsestruktur, nämligen:

- Långa avstånd, dvs. reskostnader samt
- Små enheter (som beror på långa avstånd).

2.1.1 Avstånd

Långa avstånd medför fördyringar i form av transportkostnader. För landstingen innebär långa avstånd exempelvis fördyringar i kostnader för sjukresor. För kommunerna innebär långa avstånd fördyringar för skolskjutsar, eller för hemtjänstverksamhet om personalen har långa avstånd till brukarna. Förutom att långa avstånd innebär fördyringar för transporter påverkar de också hur verksamheten kan organiseras inom det aktuella området, dvs. långa avstånd innebär behov av fler små enheter.

2.1.2 Små enheter

Det finns ett samband mellan små enheter och högre kostnader per invånare. Detta kan exempelvis förklaras genom att studera olika storlekar på en skola där en mindre skola är dyrare per elev jämfört med en större skola. En stor del av merkostnaden hänger ihop med hur många elever som finns i skolan, fler elever innebär att de fasta kostnaderna kan fördelas på ett större underlag vilket i sin tur ger lägre kostnader per elev. En skolklass med 25 elever är billigare än en klass med 12 elever, eftersom exempelvis lärarkostnaden är densamma med båda klasstorlekarna. Detta är ett välkänt faktum för samtliga kommuner, men på grund av långa avstånd kan dock kommunen bedöma att de ändå är tvungen att driva en skola med få elever eftersom skolresorna för många elever annars skulle bli alltför långa.

2.1.3 Samspelande komponenter

Tillväxtanalys anser att samtliga delmodeller som hanterar strukturella merkostnader inom kostnadsutjämningsystemet bör innehålla dessa två komponenter, dvs. små enheter och avstånd. Genom att inarbeta dessa två komponenter i delmodellerna skapas förutsättningar att skapa mer robusta modeller med minskad slagighet över tid. Om vi återigen tar grundskolan som exempel innebär det att om modellen inte kan samla upp tillräckligt med elever för att bilda en låg- och mellanstadieskola ges följaktligen ingen kompensation till kommunen för liten enhet. Däremot kommer en ökad kompensation att ges för skolskjutsar eftersom dessa elever får längre avstånd till närmsta skola. Detta innebär att förändringar i befolkningen inte slår fullt så dramatiskt som de annars skulle ha gjort om modellen enbart vore byggd utifrån komponenten små enheter.

3 Grundskolor

I grundskolemodellen görs separata beräkningar för skolor med årskurs F–5 och skolor med årskurs 6–9. Skälet till att beräkningarna görs separat är framförallt bedömningen att det anses rimligt att yngre elever inte ges lika lång reseväg som äldre elever. Även det faktum att en 6–9 skola behöver högre lärarbemanning än en F–5 skola påverkar beräkningen av merkostnader för små skolor.

Grundskolemodellen beräknar merkostnader för små skolor med två separata kostnadsfunktioner där årskurserna F–5 samt 6–9 beräknas för sig. Kostnader för skolskjutsar beräknas också separat för dessa skolor baserat på antaganden om olika maximala reseavstånd för elevernas olika åldrar. De yngre barnen, upp till årskurs 5 antas ha högst 30 km reseavstånd till närmsta skola och de äldre barnen, årskurserna 6–9 antas åka högst 50 km.

Tillväxtanalys föreslår att eleverna för förskoleklass räknas in i det möjliga elevunderlaget för att bilda en skola, samt också i beräkningarna av merkostnader. Skälet till detta är att förskoleklassen organisatoriskt hör till grundskolan, samt att kommunen är skyldiga att tillhandahålla minst 15 timmar undervisning per vecka. Enligt Skolverket är 95 procent av alla 6 åringar inskrivna i förskoleklass.

3.1 Antaganden om utplacering av fiktiva skolor

Utifrån hur befolkningen i åldrarna 6–15 år är bosatta har utplacering av F–5 skolor samt 6–9 skolor gjorts. Vid utplacering av F–5 skolor tillåts modellen skapa skolor om minst 7 elever kan samlas in inom ett avstånd av 30 km. Detta innebär att modellen tillåts gå ut maximalt 30 km från den ruta där en skola kan bildas. För högstadieskolorna tillåts modellen skapa en skola om minst 20 elever kan samlas in inom ett avstånd av 50 km.

Antagandena om olika avstånd har ett samband med vad som anses vara en rimlig gräns för resor för eleverna. Likaså har antaganden gjorts om att en minsta högstadieskola bör vara större än en låg- och mellanstadieskola beroende på att de äldre stadierna läser fler ämnen, vilket i sin tur medför behov av fler ämnesinriktade lärare.

Vid utplacering av fiktiva skolor antas en optimal skolstorlek vara 200 elever för årskurserna F–5 samt 400 elever för årskurserna 6–9. Modellen placerar totalt ut 4 189 fiktiva skolor. Av dessa beräknas 1 264 vara så små att de ligger till grund för kompensation för merkostnader för små skolor.

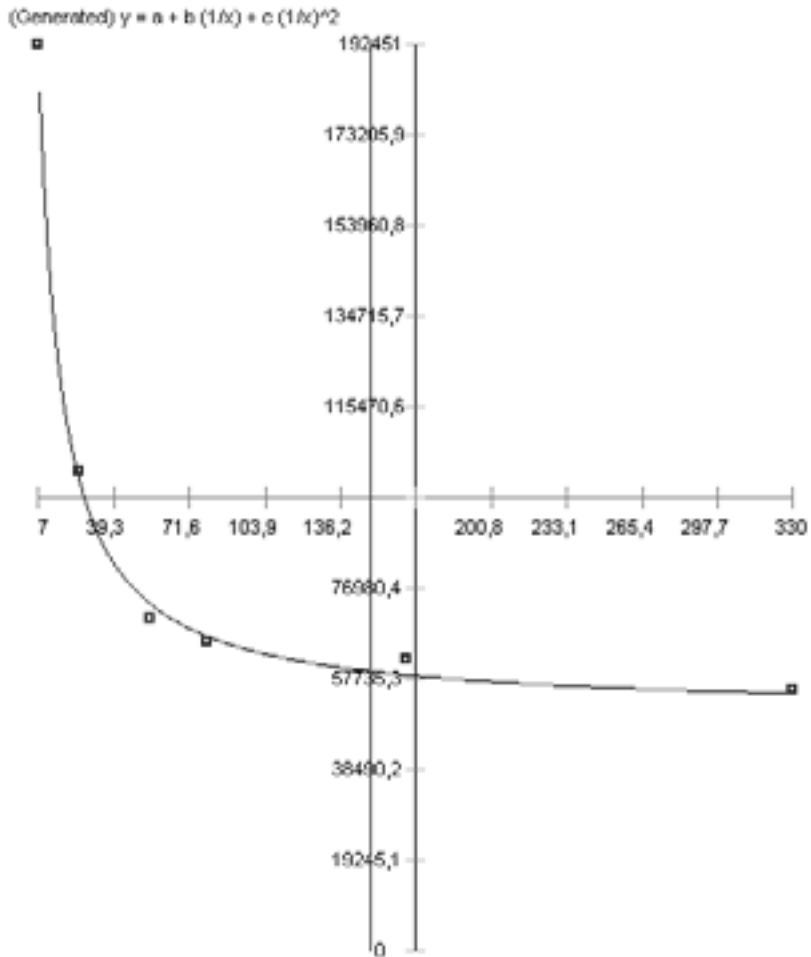
I riket fanns enligt Skolverket 4 660 skolor år 2009. Det bör dock noteras att siffrorna, både vad gäller de fiktiva och de faktiska skolorna i praktiken är något lägre än de redovisade beroende på att många skolor ligger samlokaliserade med varandra.

3.2 Antaganden om merkostnader

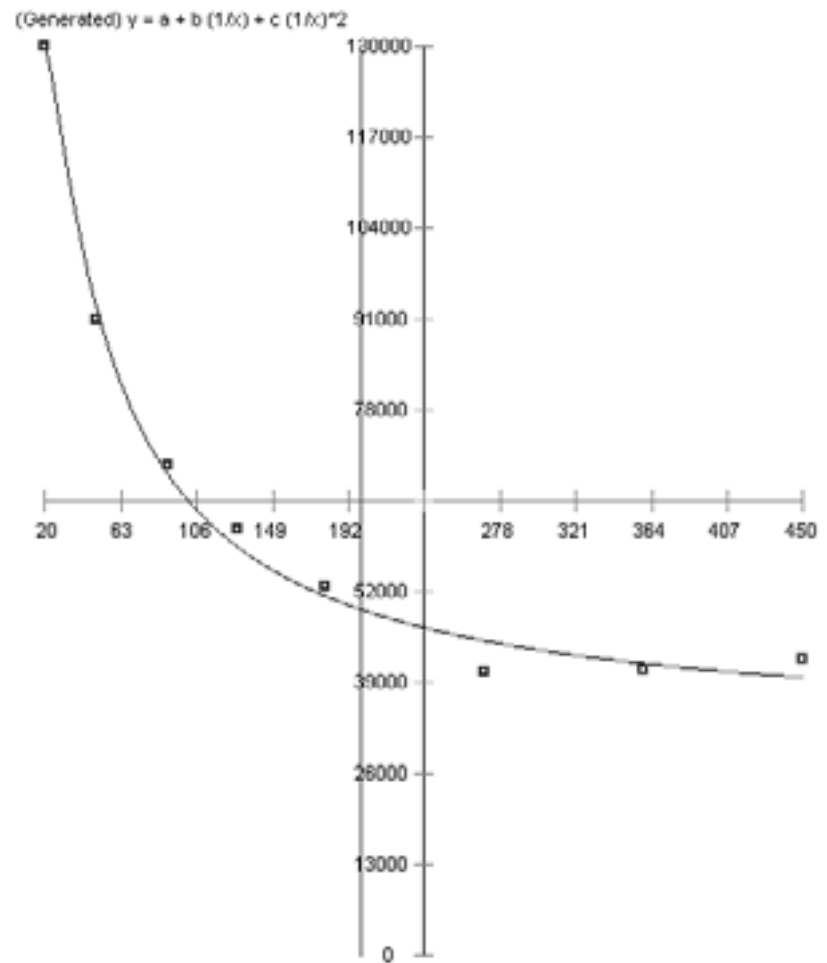
Beräkning av merkostnader för små skolor har gjorts med hjälp av två kostnadsfunktioner, en för årskurserna F–5 och en för årskurserna 6–9. I dessa kostnadsfunktioner har ett antal skolor i olika storlekar satts upp och bemannats med lärare och skolledare. Bemanningen har gjorts för respektive skolas storlek genom att avläsa genomsnittsvärden för den faktiska lärarbemanningen för respektive skolstorlek år 2009. Värdena har hämtats från Skolverket. I kostnadsfunktionen ligger också genomsnittliga kostnader för lokaler och skolmåltider för respektive skolstorlek. Beräkningen av lokalkostnader har gjorts genom antagandet att mindre skolor har relativt sett större ytor än större skolor som kan vara mer yteffektiva. Däremot har kostnad per kvadratmeter beräknats genom ett enhetligt genomsnittligt värde per kvadratmeter (850 kr/m²).

Merkostnader beräknas för skolor med mindre än 150 elever för årskurserna F–5 samt med mindre än 200 elever för årskurserna 6–9. I pengar omsluter modellen för små skolor 510,4 miljoner kronor. Observera att kostnadsfunktionerna enbart innehåller kostnader som bedöms ha ett samband med merkostnader för små enheter.

Kostnadsfunktion för F–5 skola

Kostnadsfunktion för årskurs 6–9

Beräkningarna för skolskjutsar har beräknats på en kostnad per elevkilometer på 3,50 kr/elev och kilometer för elever i årskurserna F–5, respektive 2,50 kr/elev och kilometer för elever i årskurs 6–9. Eleverna antas vara berättigade till skolskjuts om de har mer än 2 respektive 3 km avstånd till närmsta skola. Avståndet beräknas efter elevens faktiska bostadsadress till närmsta fiktivt placerade skola.

De antagna kostnaderna för elevkilometer innebär att de modellmässigt beräknade skolskjutsarna sammantaget för alla årskurser omsluter 1 876 326 900 kr. (Den redovisade kostnaden var 2 538 442 kr för år 2009 enligt Skolverket).

Det nya förslaget till uppdatering av delmodellen för grundskola omfördelar 929 miljoner kronor, vilket är en ökning med 212 miljoner kronor jämfört med den befintliga modellen för år 2010.

4 Gymnasieskolor

Kommunernas merkostnader för gymnasieskolor beräknas uppstå för kostnader för elevernas dagliga resor (busskort) samt för inackorderingsbidrag. Den tidigare modellen beräknade endast merkostnader utifrån avstånd. Tillväxtanalys föreslår att en ny komponent införs i gymnasiemodellen som delvis tar hänsyn till merkostnader för små gymnasieskolor. Skälen till detta redovisas nedan.

4.1 Principer för utplacering:

En optimal storlek på en gymnasieskola antas till 1 200 elever. Minsta gymnasieskola som tillåts bildas är 400 elever. Modellen strävar efter att samla ihop 1 200 elever inom en radie av 20 km. Med dessa inställningar skapar modellen 307 gymnasieskolor att jämföra med 974 verkliga gymnasieskolor (2009/10). En nyhet som föreslås är att utplaceringen sker utifrån ett länsperspektiv. Den tidigare modellen placerade ut gymnasieskolor utifrån varje enskild kommun enligt vissa antaganden.

Tillväxtanalys föreslår nu att utplacering görs utifrån ett regionalt perspektiv. Skälen till detta är att gymnasieutbildningen allt mer planeras utifrån ett regionalt perspektiv, eller i vart fall genom samarbete mellan ett flertal kommuner. Det blir också allt vanligare att kommuner bildar gymnasieförbund vilket indikerar att allt fler kommuner ser fördelar med att planera utbildningarna utifrån ett större geografiskt perspektiv, eftersom det ger möjligheter till samordningsvinster.

Till det ska läggas att de lokala arbetsmarknadsregionerna blir allt större, där det numera är allt mer ovanligt att en enskild kommun bildar en egen arbetsmarknadsregion.

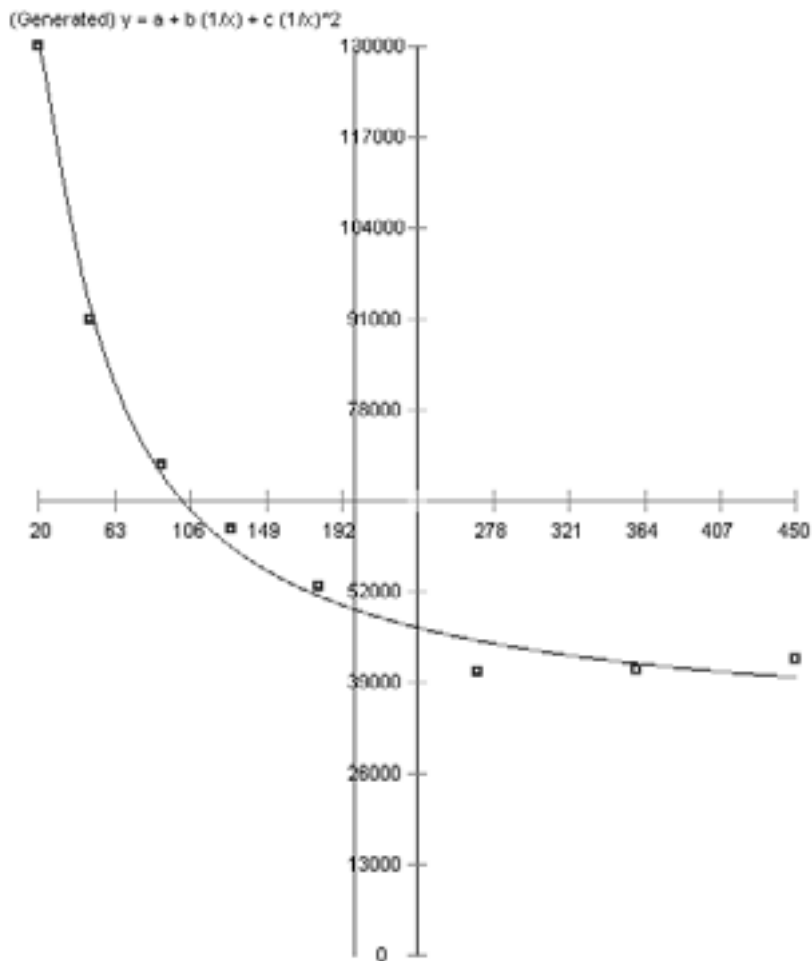
4.2 Antaganden om merkostnader

Merkostnader för gymnasieskolan föreslås innehålla beräkningar för små gymnasieskolor samt kostnader för elevresor och inackorderingstillägg.

För små gymnasieskolor har en kostnadsfunktion beräknats för olika skolstorlekar. Det finns dock en svårighet att beräkna kostnad per elev för gymnasieskolorna beroende på att kostnaderna varierar kraftigt mellan olika utbildningar och skolor. I detta fall har ett genomsnittligt värde beräknats genom att ta samtliga befintliga gymnasieutbildningar i kommunal regi i riket och intervallindela dessa i olika storlekar. Utifrån det har vissa skattningar gjorts av lärarbemanning, skolledning och studie- och yrkesvägledare. Kostnadsfunktionen innehåller även andra beräknade värden, bl.a. för skolmåltider och läromedel. Genom att beräkna en genomsnittlig kostnad per elev och skolstorlek erhålls ett kostnads samband som visar att en mindre gymnasieskola har högre kostnader per elev än en större skola. Avsikten med kostnads sambandet är att identifiera sådana kostnader som har att göra med storleken av skolan.

Tillväxtanalys bedömer dock osäkerheten i dataunderlaget som så stort att värdena för beräkning av merkostnader för små gymnasieskolor justerats ned med en halvering av utlästa data.

Detta ger följande kostnadssamband:

Antagande har gjorts att merkostnader uppstår för gymnasieskolor under 900 elever (optimal storlek bedöms vara 1 200 elever). Omslutningen i delen för små gymnasieskolor omsluter cirka 99,5 miljoner kronor.

Beräkning av dagliga resor och inackorderingstillägg har gjorts i två steg. Dagliga resor beräknas genom ett antagande att elever som har mer än 6 km. men mindre än 50 km till skolan ges ersättning

motsvarande ett busskort á 600 kr/månaden * 9 månader = 5 400 kr/läsår.

För inackorderade har antaganden gjorts att 90 procent av eleverna med mer än 50 km till närmsta bildade fiktiva skola bor inackorderade och därmed ska ges ersättning motsvarande 1/30 del av basbeloppet per månad, vilket för år 2011 är 42 800 kronor. Den ersättning som kommunen enligt Skollagen är skyldig att utbetala till elev som bor inackorderad är $42\,800/30 \cdot 9$ månader = 12 840 kr/läsår.

Ett antagande har därtill gjorts att återstående 10 procent av eleverna som har över 50 km resväg till närmsta gymnasieskola pendlar dagligen mellan hemmet och skolan. För dessa elever beräknas ersättning efter antagna kostnader för busskort/månadskort. Modellen omsluter 792 miljoner kronor för dagliga resor och inackorderings-tillägg. Totalt omsluter gymnasiemodellen cirka 891 miljoner kronor.

I det nya förslaget till delmodell för gymnasieskolan omfördelas 296 miljoner kronor att jämföra med 180 miljoner kronor som omfördelas i den befintliga modellen.

4.3 Förändringar jämfört med tidigare gymnasiemodell

Tillväxtanalys föreslår att gymnasiemodellen tillförs en komponent för små skolor. Skälet till detta är i första hand modellmässiga. Den tidigare modellen har uppvisat stor nervositet för förändringar i befolkningsunderlaget. När merkostnader enbart grundats på avstånd har detta inneburit att där det bildats en gymnasieskola i en mindre kommun har modellen beräknat mycket låga res- och inackorderingskostnader. Därmed har framförallt små kommuner där det bildats fiktiva gymnasieskolor fått mycket låga tillägg. Om modellen samtidigt *inte* placerat ut en gymnasieskola i grannkommunen, vilket varit fallet i ett antal exempel, har den kommunen fått höga beräknade merkostnader för resor och inackordering. Därmed också höga tillägg. Tillväxtanalys bedömer inte att merkostnaderna fångats in på ett bra sätt i den tidigare modellen. Sannolikt uppkommer merkostnader på ett mjukare sätt, varför det föreslås att en komponent tillförs som även tar hänsyn till små gymnasieskolor. Detta bör innebära att befolkningsförändringar som påverkar en enskild gymnasieskola inte får samma dramatiska påverkan på resultatet vilket tidigare varit fallet.

I förslaget till ny gymnasiemodell omsluter delen för små gymnasieskolor 99,5 miljoner kronor medan resor och inackorderingsbidrag omsluter 792 miljoner kronor.

5 Kommunal äldreomsorg

Merkostnader för kommunal äldreomsorg (hemtjänst) beräknas uppstå på grund av långa avstånd mellan brukarna och personalen. Merkostnader beräknas därför efter en kostnad för bil och kilometer samt för lönekostnader vid resor över ett visst avstånd.

Även för denna delmodell föreslår Tillväxtanalys att en komponent tillförs som tar hänsyn till små enheter, i detta fall små arbetslag inom hemtjänsten.

5.1 Principer för utplacering av arbetslag inom hemtjänsten

Modellen placerar ut orter som är möjliga utgångspunkter för hemtjänsten genom att söka placeringar där minst 40 personer över 80 år kan samlas in inom en 20 km radie. Ett optimalt hemtjänstområde antas vara cirka 350 personer över 80 år. Inom detta befolkningsunderlag beräknas i genomsnitt 22,7 procent, eller cirka 80 personer, vara beroende av hemtjänstinsatser. Ett antagande har vidare gjorts att en optimal personalgrupp är 25 personer, vilka antas klara att göra insatser för cirka 80 brukare. Totalt har modellen placerat ut 1 537 orter från vilka arbetslagen utgår från.

5.2 Antaganden om merkostnader

Merkostnader föreslås beräknas för både små enheter och avstånd, i detta fall kostnader för fordon samt personalkostnader vid resor till brukar som befinner sig över 5 km från den punkt hemtjänstpersonalen beräknas utgå från.

Det finns inga officiella data att grunda beräkningar av merkostnader för små arbetslag inom hemtjänsten. En försiktig skattning har gjorts utifrån antaganden att mindre arbetslag fordrar relativt sett mer resurser i form av arbetsledning samt vissa smärre fasta kostnader i form av tele och IT, jämfört med ett större arbetslag. Det har också skattats kostnader för personalutrymmen samt något högre personalbemanning för ett mindre arbetslag. Skattningarna

ger större merkostnader per personal för en mindre arbetsgrupp jämfört med en större.

Det bör påpekas att det är svårbedömt att beräkna merkostnader för små arbetslag inom hemtjänsten. Bilden är att personalen kontinuerligt anpassas utifrån behovet av hemtjänstinsatser samt hur många brukare som finns inom området. Hemtjänstmodellen föreslås ändå kompletteras med en komponent som tar hänsyn till merkostnader för små enheter som beräknas omsluta knappt 68,5 miljoner kronor. Det bör betonas att det främsta motivet till att införa en komponent för små enheter ligger i att modellen görs mer stabil, även om Tillväxtanalys bedömer att det finns merkostnader som hör samman med små arbetslag.

Merkostnader för fordon och personalkostnader vid resor till brukare beräknas efter en fordonskostnad för leasad bil motsvarande 30,70 kr/mil (beräknat efter en körsträcka på 3 000 mil per år). Kostnaden inkluderar en beräknad leasingkostnad på 3 000 kr/månad samt driftkostnader. Kostnad för personal beräknas till 25,30 kr/milen (beräknat efter en medelhastighet på 70 km/h). Totalt ger det en kostnad av 56 kr/milen.

Resor som inkluderas i modellen är resor över 5 km från den punkt som placerats som möjlig utgångspunkt för arbetslagen. Antal kilometer beräknas genom att koppla ihop samtliga personer över 80 km i kommunen med de fiktiva utgångspunkter som bildats för hemtjänstens arbetslag. Sedan beräknas en kvot där 22,7 procent av samtliga personer över 80 år antas behöva hemtjänstinsatser. Genom en kontroll av Socialstyrelsens statistik över beviljade hemtjänstinsatser enligt biståndsbeslut framgår att 82 procent av det totalt beviljade hemtjänstinsatserna omfattar mindre än 50 timmar per månad¹. Av det totala antalet hemtjänsttimmar per brukare beräknas en brukare i genomsnitt ha en hemtjänsttimme per dag, vilket modellmässigt antas till ett besök per dag och en resa per dag. Kostnader för resor omsluter cirka 533,4 miljoner kronor i hemtjänstmodellen.

Delmodellen omfördelar i det nya förslaget 239 miljoner kronor vilket är en ökning med 111 miljoner kronor från dagens modell (värden för år 2010).

¹ Källa: Socialstyrelsen. Personer 65-år i ordinärt boende som var beviljade hemtjänst den 30 juni 2008 fördelade efter antal beviljade eller beräknade hemtjänstinsatser per månad samt ålder och kön.

6 Hälso- och sjukvård

6.1 Små sjukhus

Merkostnader beräknas uppstå för att driva små sjukhus. I den tidigare modellen har merkostnader beräknats genom kostnadsfunktioner som skattar driftkostnader för ett s.k. "bassjukhus", samt för sjukhus som på grund av långa avstånd till närmsta alternativa sjukhus också ska innehålla personal för BB. Tillväxtanalys föreslår att modellen för beräkning av merkostnader förenklas på så sätt att merkostnader för små sjukhus beräknas genom en gemensam kostnadsfunktion som grundar sig på kostnadsfunktionen för små sjukhus.

6.1.1 Principer för utplacering

Vid utplacering av sjukhus söker modellen en placering där 250 000 invånare kan samlas inom ett område av 100 km. Minsta antal personer i befolkningsunderlaget för att bilda ett sjukhus är 13 000 invånare. Modellen placerar 50 sjukhus varav 12 är små, vilket innebär att de ligger till grund för beräkning av tillägg. I riket fanns 76 faktiska sjukhus år 2009.

6.1.2 Antaganden för merkostnader

Merkostnader beräknas för sjukhus som har mindre än 100 000 invånare i upptagningsområdet. Merkostnader beräknas efter en kostnadsfunktion för "bassjukhus" som innehåller vårdkedjor inom kirurgi, medicin, anestesi och röntgen, samt kostnader för BB. Kostnadsfunktionen grundar sig i sin tur på bedömd bemanning samt antaganden om besöksfrekvenser till sjukhus för olika åldrar samt antaganden om insidencer.

I samband med 2005 års uppföljning av utjämningsystemet gjordes en översyn av delmodellerna som hanterar gles bebyggelsestruktur inom hälso- och sjukvården. Utredningen valde att inte ompröva de grundantaganden som låg till grund för kostnadsfunktionerna, däremot uppdaterades underlagen med då aktuellt löneläge. Tillväxtanalys har därefter uppdaterat materialet för nytt löneläge för sjukvårdspersonal, däremot har några överväganden om nya antaganden av bemanning m.m. inte gjorts.

Som ett led i strävan om förenkling av systemet föreslår Tillväxtanalys att merkostnader för små sjukhus beräknas efter en gemensam kostnadsfunktion, som i sin tur grundar sig på kostnadsfunktionen som inkluderar kostnader för BB. Detta får till följd att även små sjukhus som tidigare inte beräknats innehålla ett BB ändå ges kompensation för detta. Detta innebär att dessa sjukhus ger ett högre tillägg jämfört med vad som gällde i den tidigare modellen. I den tidigare modellen gjordes antaganden om att sjukhus som låg mer än 120 km. från närmsta alternativa sjukhus bör innehålla ett BB. Tillväxtanalys bedömer att de små sjukhus som utplaceras i det nya förslaget i stort sett ligger på ett sådant avstånd från närmsta andra fiktivt utplacerade sjukhus att det skulle kunna betraktas som rimligt att dessa sjukhus innehåller BB. Det bedöms också som troligt att avlägsna små sjukhus har vissa merkostnader förknippade med stora avstånd till närmsta alternativa sjukhus.

Den använda kostnadsfunktion ger följande värden för beräkning av merkostnader för små sjukhus:

Antal invånare i upptagningsområdet	Merkostnad per invånare
100 000	0
75 000	221
70 000	287
65 000	374
60 000	462
55 000	588
50 000	767
45 000	963
40 000	1 263
35 000	1 769
30 000	2 410
25 000	3 303
20 000	4 702

Vidare föreslås att en komponent för sjukresor tillförs modellen för små sjukhus. I det tidigare systemet hanterades delmodellen för sjukresor separat. Tillväxtanalys anser att det modellmässigt är att föredra att tillföra sjukresor (för den del som beräknas efter besöksfrekvenser till sjukhus) till delmodellen för små sjukhus. Sjukresor beräknas efter ett vägt medelvärde av besöksfrekvenser, som i sin

tur grundar sig på en enkätundersökning som 2005 års uppföljning av utjämningsystemet genomförde i de fyra nordligaste landstingen.

Modellen omsluter 417 miljoner kronor för små sjukhus och 838 miljoner kronor för sjukresor till och från sjukhus. (Redovisad kostnad för sjukresor på riket för år 2009 uppgick enligt Landstingens räkenskapsammandrag för landstingen till 1 698 miljoner kronor).

Omfördelningen i det nya förslaget är på 386 miljoner kronor, vilket är en liten ökning jämfört med de 350 miljoner kronor som den gällande modellen omfördelar. (Det gällande värdet för år 2010 inkluderar även en beräkning av den del av sjukresemodellen som hänförs till sjukhus).

6.2 Primärvård

För primärvård beräknas merkostnader för gles bebyggelsestruktur uppkomma där befolkningsunderlaget är otillräckligt för en vårdcentral med tre läkare, dvs. under 5 600 personer.

6.2.1 Principer för utplacering

En optimal vårdcentral antas ha 15 000 invånare i upptagningsområdet. Modellen söker därför placeringar där detta befolkningsunderlag kan samlas in inom ett område av 30 km. Totalt utplaceras 749 fiktiva vårdcentraler, varav 145 är små.

6.2.2 Antaganden för merkostnader

Merkostnader beräknas uppstå vid vårdcentraler som har färre än 3 distriktsläkare. 2005 års uppföljning av utjämningsystemet föreslog uppdaterade antaganden gällande beräkning av merkostnader för små vårdcentraler, vilka dock inte beslutats. Dels föreslogs en ny funktion för att beräkna antalet besök per person och ålder till vårdcentral, dels föreslogs en ny uppdaterad kostnadsfunktion för att beräkna personalkostnader i en liten vårdcentral. Som utgångspunkt i beräkningen av lönekostnader användes antalet läkartjänster och utifrån det beskrevs en kostnadsfunktion för att beräkna de totala lönekostnaderna för vårdpersonalen. Samtidigt föreslogs att

antalet besök per distriktsläkare skulle beräknas till 2 000 besök/DL och år.

Tillväxtanalys bedömer att förslagen till uppdaterade antaganden som gjordes av 2005 års uppföljning av utjämningsystemet, kan användas i beräkningarna. I dessa antaganden tas också hänsyn till merkostnader för inhyrda läkare. Däremot föreslås att lokalkostnader inte ska ingå i beräkningarna.

På samma sätt som för delmodellen för sjukhus föreslår Tillväxtanalys att sjukresor ska ingå i samma delmodell som för vårdcentraler. Omslutningen för små vårdcentraler är cirka 90,5 miljoner kronor samt för sjukresor som hör till vårdcentraler cirka 449 miljoner kronor. Omfördelningen i det nya förslaget är 134,5 miljoner kronor. Den gällande modellen omfördelar 68,5 miljoner kronor år 2010.

6.3 Små ambulansstationer

Merkostnader beräknas uppstå för ambulansstationer som har ett befolkningsunderlag som understiger 10 000 invånare.

6.3.1 Principer för utplacering

Som optimal befolkningsstorlek för en ambulansstation har antagande gjorts att upptagningsområdet bör omfatta 120 000 invånare. Modellen strävar efter att hitta utplaceringar där 120 000 invånare kan samlas in inom en radie av 50 km. Modellen placerar ut 194 fiktiva ambulansstationer på riket. Enligt Tillväxtanalys databas fanns 271 ambulanscentraler 2006.

6.3.2 Antaganden om merkostnader

Enligt den gällande modellen beräknas kostnaden för att driva en ambulansstation med högst en bil till cirka 2 miljoner kronor per år. Genom stickprov från Norrbotten och Jämtlands läns landsting förefaller kostnaden vara högre än 2 miljoner kronor. Enligt den översyn som 2005 års uppföljning av utjämningsystemet gjorde av ambulansverksamheten drogs slutsatsen att 2 miljoner kronor borde justeras upp till 3 miljoner kronor. Förslagen grundade sig på enkätsvar från de fyra nordligaste landstingen. Tillväxtanalys delar

den bedömningen varför en ny kostnadsfunktion används där merkostnaden för att driva en liten ambulansstation beräknas efter:

$(3\,000\,000/\text{befolkningsunderlaget}) - 300$

I likhet med andra delmodeller föreslår Tillväxtanalys att det också tillförs en komponent som tar hänsyn till körsträcka, d.v.s. avstånd. Kostnaderna för att upprätthålla en ambulansstation med bemanad personal ligger i första hand på personalkostnader, den rörliga delen som kan hänföras till driftkostnader för fordonet är i sammanhanget mindre. Skälet till att komponenten föreslås införas är att göra modellen mer stabil över tid. Omslutningen för avstånd är beräknad till 31,7 miljoner kronor och för små enheter är omslutningen 83,2 miljoner kronor. Totalt är beräknas omslutningen för merkostnader för små ambulansstationer till 111 miljoner kronor.

Det nya förslaget omfördelar 59,5 miljoner kronor att jämföra med 52,7 miljoner kronor i den befintliga modellen för år 2010.

7 Utplaceringsmodellen

Den nu föreslagna utplaceringsmodellen bygger på de tidigare modellerna som använts för skatteutjämningen. Dock har man i denna översyn valt att tydliggöra grundtanken med små enheter och långa avstånd som något som genererar merkostnader. Tidigare modeller har inte gjort detta fullt ut vilket bland annat lett till oklarheter och slagighet i resultaten.

7.1 Översikt

Modellen liknar på många sätt den tidigare modellen (före 2005) men med den viktiga skillnaden att hänsyn tas till avståndet mellan elever och skola (görs i punkt 4 nedan).

Indata till modellen:

- Ett detaljerat vägnät NVDB använts men även TeleAtlas vägnät går att använda i beräkningarna).
- Ett raster av 250m-befolkningsrutor från 2009.

Modellen har översiktligt följande steg:

1. Välj ut det område för vilken beräkningen skall ske. Ett län eller en kommun är det vanligaste. Befolkningsrutorna innehåller kommun och länskod vilket används för att selektera ut det aktuella beräkningsområdet.
2. Välj ut ett vägnät som med marginal täcker det geografiska området där befolkningspunkterna ligger.
3. Nu är det dags att placera ut de fiktiva enheterna. Applikationen börjar med att beräkna vägavståndet mellan varje ruta. Detta avstånd lagras i respektive ruta; dvs. varje ruta har uppgifter om vägavståndet till alla andra rutor. (En avståndsmatris).
4. Applikationen tillåter en fiktiv placering i varje befolkad 250m ruta. Beräkningen sker så att sökradien kring varje befolkad 250m-ruta ökas längs vägnätet tills antalet i "Optimal-parametern" är insamlade. Antal personer lagras i rutan. Detta sker för alla befolkningspunkter.
5. För varje ruta som är ansluten till en fiktiv enhet beräknas en delfaktor. Delfaktorn bestäms genom att antalet personer boende i en ruta divideras med avståndet mellan rutan och den fiktiva enheten. **Summan av alla anslutna rutors delfaktorer** blir sedan den fiktiva enhetens faktor. Den första fiktiva enheten placeras i den ruta som ger det **högsta värdet på denna faktor**.
6. Ta bort de rutor som hör till den placerade enheten från beräkningen.
7. Gå tillbaka till punkt 3. Proceduren upprepas så länge det är möjligt att skapa nya enheter. En enhet skall ha minst ett angivet minsta antal personer för att skapas.
8. En helt ny tillgänglighetsberäkning sker till de nu utplacerade fiktiva enheterna. Alla personer fördelas på sin närmaste enhet. Observera att en person kan vara underlag för att skapa en enhet (under punkten 3) men sedan placeras i en annan enhet.

Uppdaterade länsvisa skattesatser i inkomstutjämningsen för kommuner och landsting

Län	Kom- muner, genom- snittlig skatte- sats 2011 ¹	Därav		Lands- ting, genom- snittlig reducerad skattesats 2011 ^{1,2}	Därav	
		95%	85%		95%	85%
Stockholms	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Uppsala	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Södermanlands	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Östergötlands	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Jönköpings	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Kronobergs	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Kalmar	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Blekinge	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Skåne	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Hallands	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Västra Götalands	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Värmlands	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Örebro	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Västmanlands	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Dalarnas	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Gävleborgs	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Västernorrlands	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Jämtlands	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Västerbottens	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Norrbottnens	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32
Summa						
Gotlands kommun	20,66	19,63	17,56	9,79	9,30	8,32

1) **Exklusive** kommun utanför landsting.

2) Landstingens skattesatser 2011 är reducerade till 90 procent.

3) Genomsnittlig skattesats 2011 **ökad** med länets avvikelse från genomsnittlig skatteväxlingsnivå.

4) Reducerad genomsnittlig skattesats 2011 **minskad** med länets avvikelse från genomsnittlig skatteväxlingsnivå.

Summa skatte- väx- lingar 1991- 2011	Länsvisskattesats 2011 för			
	Inkomstutjämnings- bidrag		Inkomstutjämnings- avgift	
	Kom- mun ³ (95%)	Lands- ting ⁴ (95%)	Kom- mun ³ (85%)	Lands- ting ⁴ (85%)
3,58	19,04	9,89	16,98	8,91
4,18	19,64	9,29	17,58	8,31
4,48	20,14	8,79	18,08	7,81
3,65	19,11	9,82	17,05	8,84
3,83	19,29	9,64	17,23	8,66
4,71	20,17	8,76	18,11	7,78
5,32	20,78	8,15	18,72	7,17
3,79	19,25	9,68	17,19	8,70
4,25	19,71	9,22	17,65	8,24
4,03	19,49	9,44	17,43	8,46
4,39	19,85	9,08	17,79	8,10
5,00	20,46	8,47	18,40	7,49
3,92	19,38	9,55	17,32	8,57
4,62	20,08	8,85	18,02	7,87
4,31	19,77	9,16	17,71	8,18
3,90	19,36	9,57	17,30	8,59
5,29	20,75	8,18	18,69	7,20
5,07	20,53	8,40	18,47	7,42
4,90	20,36	8,57	18,30	7,59
4,78	20,24	8,69	18,18	7,71
4,17				
	19,63	9,30	17,57	8,32

Effekter för kommuner i kostnadsutjämnningen

Tabell 9a Kärnverksamheterna

Tabell 9b Övriga delmodeller

Tabell 9A Effekter i kostnadsutjämnningen för kärnverksamheterna 2011 (kronor/invånare)

Län Kommun	Delmodeller för kärnverksamheten								
	Förskola o skolbarnsoms.			Förskolekl. o grundskola			Gymnasieskola		
	Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring	
	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
Stockholms									
Botkyrka	1 349	1 785	436	1 660	1 701	41	225	129	-95
Danderyd	3 199	2 307	-892	2 929	2 957	28	-257	-270	-12
Ekerö	2 789	2 477	-312	3 228	3 285	57	817	840	24
Haninge	1 086	1 489	403	1 209	1 138	-71	225	206	-18
Huddinge	2 086	2 041	-45	1 710	1 762	52	53	-28	-80
Järfälla	2 066	1 324	-742	909	916	7	-8	-29	-20
Lidingö	3 444	1 882	-1 562	1 375	1 343	-32	-692	-694	-1
Nacka	3 710	2 494	-1 216	1 687	1 585	-102	-264	-305	-40
Norrtälje	-1 501	-1 178	323	-84	110	194	660	692	33
Nykvarn	2 318	1 758	-560	3 239	3 607	368	525	586	62
Nynäshamn	-244	-232	12	708	790	82	451	498	48
Salem	2 976	2 554	-422	3 144	3 268	124	1 024	963	-60
Sigtuna	1 396	610	-786	1 273	1 286	13	555	514	-40
Sollentuna	4 284	2 550	-1 734	2 032	2 013	-19	-78	-98	-19
Solna	827	109	-718	-3 572	-3 587	-15	-1 944	-1 934	11
Stockholm	1 548	645	-903	-1 610	-1 629	-19	-1 153	-1 205	-51
Sundbyberg	1 201	780	-421	-2 239	-2 254	-15	-1 161	-1 167	-5
Södertälje	530	645	115	781	787	6	400	405	6
Tyresö	2 346	1 971	-375	2 512	2 550	38	591	556	-34
Täby	3 470	1 891	-1 579	1 797	1 808	11	-25	-39	-13
Upplands Väsby	1 805	1 170	-635	704	739	35	144	131	-12
Upplands-Bro	1 817	1 766	-51	1 093	949	-144	560	735	176
Vallentuna	2 844	2 583	-261	2 670	2 763	93	454	524	71
Vaxholm	3 546	2 999	-547	3 153	3 249	96	-90	19	110
Värmdö	2 296	2 678	382	3 020	3 080	60	356	405	50
Österåker	2 292	2 172	-120	2 163	2 247	84	411	419	9
Uppsala									
Enköping	-394	-335	59	866	992	126	211	217	7
Heby	-1 856	-1 380	476	863	949	86	1 106	1 201	96
Håbo	1 725	2 069	344	2 413	2 429	16	641	650	10
Knivsta	3 701	3 313	-388	2 958	3 171	213	401	343	-57
Tierp	-1 727	-1 199	528	842	982	140	594	641	48
Uppsala	534	93	-441	-492	-569	-77	-271	-311	-39
Älvkarleby	-1 161	-458	703	-404	-408	-4	812	991	180
Östhammar	-1 397	-1 242	155	248	226	-22	997	1 075	79
Södermanlands									
Eskilstuna	-432	-56	376	217	176	-41	68	77	10
Flen	-1 717	-1 408	309	1 031	1 108	77	453	520	68
Gnesta	-370	29	399	796	1 109	313	805	712	-92
Katrineholm	-881	-600	281	378	509	131	484	483	0
Nyköping	-190	-410	-220	-74	-52	22	107	116	10
Oxelösund	-1 306	-1 421	-115	-1 680	-1 591	89	59	90	32
Strängnäs	436	234	-202	851	846	-5	450	473	24
Trosa	284	162	-122	1 452	1 393	-59	738	892	155
Vingåker	-1 470	-1 368	102	780	1 280	500	975	1 055	81
Östergötlands									
Boxholm	-2 112	-1 293	819	670	679	9	560	618	59
Finspång	-1 260	-1 183	77	173	287	114	313	322	10
Kinda	-1 258	-1 097	161	690	1 174	484	774	851	78
Linköping	126	-84	-210	-266	-301	-35	-71	-87	-15
Mjölby	-633	-303	330	144	130	-14	799	838	40
Motala	-934	-796	138	210	303	93	429	429	1

Individ- o familjeomsorg			Äldreomsorg			Summa		
Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag	
2 186	1 125	-1 061	-4 304	-4 131	174	1 115	610	-505
-1 376	-1 637	-261	1 239	1 058	-180	5 733	4 416	-1 317
-1 375	-1 166	209	-3 784	-3 637	148	1 674	1 800	126
872	421	-451	-4 126	-3 867	260	-735	-612	123
1 227	289	-938	-3 986	-3 895	92	1 089	170	-919
477	-303	-780	-2 645	-2 466	180	798	-557	-1 355
-978	-1 318	-340	1 421	1 320	-100	4 569	2 534	-2 035
-110	-280	-170	-2 767	-2 595	173	2 255	900	-1 355
-972	-768	204	1 024	1 184	161	-874	41	915
-1 433	-958	475	-5 026	-4 796	231	-378	198	576
-539	-215	324	-1 070	-974	97	-695	-132	563
-310	-278	32	-3 953	-3 666	288	2 880	2 842	-38
515	230	-285	-3 495	-3 313	183	243	-672	-915
39	-562	-601	-2 733	-2 684	50	3 543	1 220	-2 323
-150	-461	-311	55	148	94	-4 785	-5 724	-939
1 788	1 273	-515	-604	-639	-34	-32	-1 554	-1 522
760	184	-576	-1 103	-1 229	-125	-2 543	-3 685	-1 142
2 293	2 484	191	-2 216	-1 965	252	1 787	2 357	570
-297	-696	-399	-4 054	-3 755	300	1 097	627	-470
-976	-1 404	-428	-1 666	-1 531	136	2 599	726	-1 873
276	65	-211	-3 258	-3 217	42	-330	-1 111	-781
34	208	174	-4 067	-3 870	198	-564	-211	353
-1 079	-1 089	-10	-3 862	-3 703	160	1 026	1 079	53
-1 611	-1 634	-23	-2 200	-2 210	-9	2 797	2 424	-373
-854	-880	-26	-4 428	-4 171	258	389	1 113	724
-1 000	-1 146	-146	-3 840	-3 583	258	25	110	85
-828	-524	304	22	-99	-120	-124	252	376
-1 106	-471	635	1 542	1 480	-61	548	1 780	1 232
-1 099	-780	319	-4 731	-4 594	138	-1 052	-225	827
-1 605	-1 177	428	-4 575	-4 356	220	879	1 295	416
-966	45	1 011	2 167	2 063	-103	909	2 533	1 624
278	116	-162	-2 086	-2 048	39	-2 038	-2 718	-680
-1 052	-770	282	1 215	1 374	160	-591	730	1 321
-1 491	-1 100	391	1 499	1 562	64	-145	522	667
1 396	1 982	586	68	67	0	1 316	2 247	931
-122	-224	-102	1 752	1 742	-9	1 396	1 739	343
-998	-562	436	-471	-128	344	-239	1 161	1 400
406	101	-305	2 078	1 965	-112	2 464	2 459	-5
-209	-362	-153	1 085	1 000	-84	718	293	-425
-1 039	-951	88	1 473	1 553	81	-2 494	-2 319	175
-604	-154	450	-690	-565	126	442	835	393
-1 196	-979	217	-1 376	-1 527	-150	-99	-58	41
-1 044	-192	852	1 137	1 563	427	377	2 339	1 962
-1 557	-550	1 007	1 733	1 417	-315	-707	872	1 579
-808	-379	429	1 401	1 476	76	-182	524	706
-1 548	-956	592	1 858	1 969	112	515	1 942	1 427
130	588	458	-793	-961	-167	-875	-844	31
-974	-132	842	785	618	-166	120	1 152	1 032
-351	-61	290	1 056	940	-115	409	816	407

Län Kommun	Delmodeller för kärnverksamheten								
	Förskola o skolbarnsoms.			Förskolekl. o grundskola			Gymnasieskola		
	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
	Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag	
Norrköping	-184	27	211	30	-31	-61	158	167	10
Söderköping	-833	-456	377	1 303	1 246	-57	849	741	-107
Vadstena	-1 762	-2 339	-577	-373	-250	123	245	347	103
Valdemarsvik	-2 263	-2 083	180	-630	-487	143	718	868	151
Ydre	-1 865	-1 600	265	199	810	611	828	888	61
Åtvidaberg	-1 138	-1 148	-10	1 091	1 433	342	506	510	5
Ödeshög	-1 879	-1 438	441	620	827	207	1 059	1 122	64
Jönköpings									
Aneby	-1 737	-1 565	172	152	499	347	1 710	1 776	67
Eksjö	-1 266	-1 384	-118	-182	-39	143	218	222	5
Gislaved	-564	-233	331	1 608	1 540	-68	831	869	39
Gnosjö	-669	-345	324	1 868	1 897	29	566	626	61
Habo	1 589	2 337	748	1 778	2 095	317	600	576	-23
Jönköping	40	84	44	-17	-100	-83	173	103	-69
Mullsjö	-206	369	575	1 181	1 332	151	970	1 013	44
Nässjö	-901	-611	290	632	650	18	493	512	20
Sävsjö	-1 363	-659	704	1 159	1 269	110	755	773	19
Tranås	-786	-510	276	273	461	188	43	40	-2
Vaggeryd	-174	352	526	1 234	1 224	-10	542	573	32
Vetlanda	-1 184	-799	385	843	978	135	699	723	25
Värnamo	-397	-441	-44	850	873	23	289	307	19
Kronobergs									
Alvesta	-796	-283	513	424	339	-85	600	597	-2
Lessebo	-1 002	-319	683	1 021	1 248	227	1 097	1 077	-19
Ljungby	-947	-644	303	82	167	85	482	496	15
Markaryd	-1 751	-981	770	-408	-391	17	273	545	273
Tingsryd	-2 122	-1 779	343	-494	-163	331	963	1 081	119
Uppvidinge	-1 790	-1 239	551	1 373	1 325	-48	564	675	112
Växjö	-9	174	183	32	-20	-52	-217	-206	12
Älmhult	-666	-480	186	689	918	229	-9	44	54
Kalmar									
Borgholm	-2 474	-2 341	133	-506	-295	211	294	324	31
Emmaboda	-2 117	-1 729	388	-475	-509	-34	698	879	182
Hultsfred	-2 654	-2 265	389	-355	-246	109	596	725	130
Högsby	-2 718	-2 475	243	218	538	320	567	623	57
Kalmar	-812	-548	264	-576	-621	-45	-27	-22	6
Mönsterås	-1 558	-1 279	279	114	139	25	796	803	8
Mörbylånga	-946	-158	788	387	153	-234	600	659	60
Nybro	-1 843	-1 452	391	-512	-407	105	130	121	-8
Oskarshamn	-780	-938	-158	107	205	98	-116	-108	9
Torsås	-1 768	-1 407	361	-176	151	327	751	894	144
Vimmerby	-1 600	-1 255	345	494	580	86	868	932	65
Västervik	-1 661	-1 395	266	-554	-511	43	398	401	4
Gotlands									
Gotland	-1 875	-1 308	567	-306	-200	106	337	363	27
Blekinge									
Karlskrona	-1 315	-1 194	121	-454	-469	-15	-145	-132	14
Karlskrona	-360	201	561	-102	-121	-19	-165	-134	32
Olofström	-1 866	-1 628	238	-653	-514	139	754	744	-9
Ronneby	-1 444	-1 016	428	-610	-571	39	-59	-77	-17
Sölvesborg	-1 331	-1 101	230	-415	-398	17	-155	-62	94
Skåne									
Bjuv	-672	368	1 040	1 173	1 156	-17	668	733	66

Individ- o familjeomsorg			Äldreomsorg			Summa		
Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag	
902	983	81	-231	-160	72	674	987	313
-1 566	-1 291	275	5	-47	-51	-243	194	437
-1 617	-1 014	603	4 669	4 443	-225	1 161	1 188	27
-1 451	-1 294	157	2 822	3 335	514	-805	340	1 145
-2 296	-1 747	549	2 684	3 598	915	-451	1 950	2 401
-1 654	-906	748	1 914	1 860	-53	718	1 750	1 032
-997	-415	582	2 327	2 785	459	1 129	2 882	1 753
-1 511	-664	847	1 616	1 156	-459	229	1 203	974
-1 460	-863	597	3 019	2 986	-32	328	923	595
-563	-320	243	311	-55	-365	1 622	1 802	180
-820	-741	79	-941	-1 123	-181	3	315	312
-1 946	-1 251	695	-3 086	-3 123	-36	-1 066	635	1 701
-176	-13	163	184	-59	-242	203	16	-187
-1 407	-751	656	-428	-479	-50	109	1 485	1 376
-752	-562	190	2 325	2 052	-272	1 796	2 042	246
-1 315	-435	880	2 645	2 552	-92	1 880	3 501	1 621
-1 142	-18	1 124	2 825	2 648	-176	1 212	2 622	1 410
-1 168	-749	419	541	298	-242	974	1 699	725
-1 285	-894	391	1 802	1 725	-76	874	1 734	860
-864	-855	9	1 269	936	-332	1 146	821	-325
-858	-488	370	1 487	1 111	-375	856	1 277	421
-361	-325	36	2 078	2 026	-51	2 832	3 708	876
-918	-962	-44	1 453	1 353	-99	151	411	260
-1 099	-644	455	3 160	2 729	-430	174	1 259	1 085
-1 229	-895	334	5 869	5 536	-332	2 986	3 781	795
-1 333	-983	350	3 590	3 242	-347	2 403	3 021	618
208	-139	-347	-726	-843	-116	-713	-1 033	-320
-1 435	-1 238	197	1 723	1 595	-127	301	840	539
-1 709	-1 478	231	5 038	5 248	211	642	1 459	817
-1 343	-899	444	4 214	3 948	-265	976	1 691	715
-968	-403	565	3 877	3 785	-91	495	1 597	1 102
-1 272	-341	931	4 951	4 888	-62	1 745	3 234	1 489
-439	-94	345	267	203	-63	-1 588	-1 081	507
-1 477	-1 202	275	1 963	2 075	113	-163	537	700
-1 664	-1 627	37	757	1 234	478	-867	262	1 129
-1 058	-959	99	2 956	2 650	-305	-328	-46	282
-1 284	-721	563	1 296	1 255	-40	-778	-306	472
-1 243	-1 100	143	3 544	3 550	7	1 107	2 089	982
-1 233	-780	453	1 636	1 720	85	164	1 198	1 034
-781	140	921	2 644	2 676	33	45	1 312	1 267
-775	-467	308	1 043	1 085	43	-1 577	-526	1 051
-983	-865	118	1 476	1 362	-113	-1 422	-1 297	125
-128	-334	-206	800	808	9	44	421	377
-931	-1 134	-203	2 024	1 941	-82	-673	-590	83
-616	-384	232	1 337	1 351	15	-1 393	-696	697
-1 009	-786	223	1 745	1 682	-62	-1 166	-664	502
-77	104	181	-1 215	-1 307	-91	-124	1 055	1 179

Län Kommun	Delmodeller för kärnverksamheten									
	Förskola o skolbarnsoms.			Förskolekl. o grundskola			Gymnasieskola			
	Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring		
	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	
Bromölla	-774	-120	654	-243	-98	145	374	363	-10	
Burlöv	632	1 219	587	845	901	56	-433	-357	77	
Båstad	-1 808	-1 843	-35	-1 118	-1 153	-35	55	59	5	
Eslöv	45	460	415	1 012	1 009	-3	216	229	14	
Helsingborg	145	-116	-261	-395	-464	-69	-193	-189	5	
Hässleholm	-1 426	-819	607	362	270	-92	339	362	24	
Höganäs	50	-120	-170	711	655	-56	-267	-247	21	
Hörby	-1 264	-304	960	-204	58	262	719	630	-88	
Höör	-662	78	740	830	986	156	345	396	52	
Klippan	-1 608	-1 089	519	356	390	34	57	70	14	
Kristianstad	-824	-199	625	234	153	-81	206	214	9	
Kävlinge	2 419	1 941	-478	1 492	1 343	-149	-275	-285	-9	
Landskrona	-501	-361	140	-136	-105	31	-272	-275	-2	
Lomma	3 814	2 507	-1 307	1 981	1 795	-186	-81	-47	35	
Lund	497	-198	-695	-996	-1 112	-116	-841	-864	-22	
Malmö	-124	524	648	-1 382	-1 403	-21	-867	-907	-39	
Osby	-1 529	-895	634	248	304	56	445	346	-98	
Perstorp	-1 029	-259	770	542	733	191	338	369	32	
Simrishamn	-2 339	-2 173	166	-795	-790	5	77	118	42	
Sjöbo	-1 352	-477	875	-143	-74	69	456	481	26	
Skurup	-423	860	1 283	1 097	1 198	101	625	565	-59	
Staffanstorps	2 065	1 850	-215	2 141	2 112	-29	336	365	30	
Svalöv	-540	354	894	1 207	1 196	-11	879	925	47	
Svedala	1 829	2 136	307	1 766	1 774	8	265	305	41	
Tomelilla	-1 460	-695	765	-591	-481	110	250	284	35	
Trelleborg	-144	-103	41	34	-7	-41	80	90	11	
Vellinge	1 567	1 349	-218	2 262	1 956	-306	125	133	9	
Ystad	-1 016	-1 170	-154	-1 262	-1 170	92	-225	-211	15	
Åstorp	-58	940	998	1 333	1 391	58	396	269	-126	
Ängelholm	-665	-761	-96	-44	-113	-69	123	116	-6	
Örkelljunga	-1 633	-721	912	-25	242	267	462	580	119	
Östra Göinge	-1 373	-839	534	357	386	29	1 281	1 347	67	
Hallands										
Falkenberg	-1 222	-729	493	576	628	52	607	623	17	
Halmstad	-533	-247	286	-390	-465	-75	-63	-64	0	
Hylte	-1 127	-375	752	938	1 294	356	914	1 119	206	
Kungsbacka	1 505	1 679	174	2 422	2 188	-234	600	595	-4	
Laholm	-1 538	-1 071	467	257	341	84	289	308	20	
Varberg	-319	12	331	121	29	-92	113	141	29	
Västra Götalands										
Ale	584	1 296	712	1 817	1 635	-182	772	820	49	
Alingsås	102	121	19	237	220	-17	126	122	-3	
Bengtsfors	-2 609	-2 496	113	-1 052	-757	295	403	559	157	
Bollebygd	330	1 143	813	1 057	1 302	245	776	857	82	
Borås	-311	-117	194	11	-45	-56	78	69	-8	
Dals-Ed	-1 978	-1 650	328	23	-92	-115	77	130	54	
Essunga	-1 767	-969	798	753	941	188	583	639	57	
Falköping	-834	-505	329	319	427	108	365	365	1	
Färgelanda	-1 936	-1 535	401	337	426	89	1 328	1 404	77	
Grästorps	-1 256	-439	817	399	647	248	1 127	1 194	68	
Gullspång	-2 827	-2 503	324	-1 025	-875	150	735	810	76	
Göteborg	465	310	-155	-1 282	-1 355	-73	-777	-855	-77	

Individ- o familjeomsorg			Äldreomsorg			Summa		
Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring	
Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
-925	-996	-71	1 278	1 042	-235	-291	192	483
777	601	-176	-1 696	-1 741	-44	124	624	500
-1 585	-1 428	157	3 999	3 936	-62	-458	-428	30
-254	-436	-182	-408	-689	-280	610	574	-36
797	641	-156	328	242	-85	681	115	-566
-321	-696	-375	1 873	1 623	-249	826	741	-85
-1 207	-1 288	-81	1 620	1 558	-61	906	559	-347
-736	-526	210	1 159	1 001	-157	-327	860	1 187
-1 034	-1 029	5	-354	-380	-25	-876	52	928
-687	-723	-36	1 339	1 174	-164	-544	-177	367
427	-179	-606	818	545	-272	860	535	-325
-1 341	-1 361	-20	-2 451	-2 489	-37	-157	-850	-693
1 527	1 370	-157	781	642	-138	1 398	1 272	-126
-1 873	-1 776	97	-2 009	-1 979	31	1 831	501	-1 330
-7	-386	-379	-2 199	-2 264	-64	-3 547	-4 823	-1 276
2 318	1 967	-351	79	-98	-176	23	84	61
-843	-825	18	3 091	2 738	-352	1 411	1 669	258
-244	-149	95	446	618	173	52	1 313	1 261
-1 138	-1 168	-30	4 801	4 620	-180	605	608	3
-966	-808	158	68	171	104	-1 938	-706	1 232
-891	-887	4	-931	-711	221	-524	1 026	1 550
-978	-1 199	-221	-3 517	-3 346	172	46	-217	-263
-756	-339	417	-370	-519	-148	419	1 618	1 199
-1 327	-1 364	-37	-3 202	-3 074	129	-670	-222	448
-752	-625	127	1 642	1 775	134	-912	259	1 171
-195	-153	42	234	227	-6	8	55	47
-1 648	-1 777	-129	-1 947	-1 750	198	358	-88	-446
-1 240	-1 203	37	2 507	2 557	51	-1 237	-1 196	41
430	-303	-733	-1 423	-1 521	-97	677	777	100
-1 151	-1 155	-4	2 075	1 697	-377	337	-215	-552
-1 104	-851	253	2 146	2 115	-30	-155	1 366	1 521
-1 085	-741	344	2 156	1 601	-554	1 335	1 755	420
-628	-693	-65	1 614	1 294	-319	946	1 124	178
-8	-458	-450	518	328	-189	-477	-905	-428
-695	-628	67	1 788	1 698	-89	1 817	3 109	1 292
-1 203	-1 248	-45	-2 265	-2 184	82	1 058	1 031	-27
-1 006	-866	140	1 754	1 470	-283	-245	183	428
-1 046	-1 031	15	739	519	-219	-393	-329	64
-494	-556	-62	-2 430	-2 480	-49	248	716	468
-813	-632	181	472	302	-169	123	134	11
-1 153	-748	405	5 461	5 026	-434	1 049	1 585	536
-1 810	-1 163	647	-2 143	-2 174	-30	-1 791	-34	1 757
368	186	-182	696	401	-294	841	495	-346
-1 084	-1 005	79	2 268	2 166	-101	-695	-450	245
-1 592	-1 140	452	1 507	1 412	-94	-517	884	1 401
-517	-442	75	2 531	2 213	-317	1 863	2 059	196
-1 052	-924	128	1 761	2 158	398	437	1 530	1 093
-1 818	-1 099	719	1 618	1 589	-28	69	1 893	1 824
-1 145	-684	461	3 103	3 305	203	-1 160	54	1 214
1 665	1 815	150	-862	-975	-112	-792	-1 059	-267

Län Kommun	Delmodeller för kärnverksamheten								
	Förskola o skolbarnsoms.			Förskolekl. o grundskola			Gymnasieskola		
	Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring	
	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
Göteborg	-1 129	-635	494	923	975	52	856	927	72
Herrljunga	-1 680	-1 009	671	588	897	309	745	791	47
Hjo	-1 314	-1 493	-179	-51	170	221	475	527	53
Härryda	2 154	2 466	312	2 410	2 248	-162	824	850	27
Karlsborg	-1 830	-1 927	-97	-1 241	-1 203	38	643	695	53
Kungälv	659	1 059	400	502	478	-24	574	600	27
Lerum	1 668	2 066	398	2 455	2 343	-112	1 068	1 120	53
Lidköping	-621	-599	22	173	302	129	277	298	22
Lilla Edet	-1 189	153	1 342	633	618	-15	1 088	1 057	-30
Lysekil	-1 553	-1 575	-22	-610	-554	56	122	137	16
Mariestad	-1 361	-1 371	-10	-272	-128	144	435	442	8
Mark	-875	-135	740	834	931	97	578	610	33
Mellerud	-2 450	-2 195	255	-379	-78	301	566	581	16
Munkedal	-1 713	-737	976	66	446	380	810	873	64
Mölndal	1 591	1 372	-219	864	721	-143	-72	-122	-49
Orust	-1 749	-1 260	489	314	328	14	300	376	77
Partille	1 731	1 223	-508	1 733	1 747	14	691	658	-32
Skara	-974	-997	-23	229	326	97	453	459	7
Skövde	-551	-669	-118	-272	-269	3	-5	28	34
Sotenäs	-2 100	-2 119	-19	-830	-681	149	-172	-122	51
Stenungsund	664	872	208	1 391	1 402	11	625	665	41
Strömstad	-1 443	-1 652	-209	-644	-177	467	-241	-312	-70
Svenljunga	-1 841	-1 226	615	1 041	1 304	263	865	940	76
Tanum	-1 984	-1 881	103	-742	-388	354	605	710	106
Tibro	-1 303	-731	572	294	537	243	584	438	-145
Tidaholm	-1 552	-1 433	119	156	312	156	970	971	2
Tjörn	-898	-129	769	28	5	-23	868	928	61
Tranemo	-1 413	-951	462	1 119	1 424	305	583	650	68
Trollhättan	-98	46	144	447	421	-26	387	383	-3
Töreboda	-2 091	-1 684	407	-101	266	367	609	651	43
Uddevalla	-606	-386	220	68	34	-34	496	500	5
Ulricehamn	-1 065	-665	400	560	731	171	442	466	25
Vara	-1 741	-1 181	560	-29	83	112	578	632	55
Värgårda	-736	106	842	1 261	1 453	192	871	783	-87
Vänersborg	-432	-291	141	398	427	29	249	270	22
Åmål	-1 817	-1 569	248	-147	119	266	483	400	-82
Öckerö	894	1 075	181	1 380	1 591	211	669	623	-45
Värmlands									
Arvika	-1 769	-1 153	616	-345	-294	51	238	248	11
Eda	-2 307	-1 985	322	93	148	55	36	92	57
Filipstad	-2 324	-2 249	75	-667	-485	182	152	260	109
Forshaga	-947	-212	735	953	933	-20	1 288	1 378	91
Grums	-1 768	-1 179	589	-867	-662	205	954	1 057	104
Hagfors	-2 673	-2 473	200	-832	-603	229	114	440	327
Hammarö	1 014	738	-276	1 680	1 710	30	754	632	-121
Karlstad	-660	-601	59	-1 046	-1 136	-90	-275	-277	-1
Kil	-814	13	827	489	809	320	832	706	-125
Kristinehamn	-1 673	-1 635	38	-727	-610	117	334	328	-5
Munkfors	-2 501	-2 423	78	-1 152	-1 208	-56	185	232	48
Storfors	-2 032	-1 091	941	654	515	-139	391	439	49
Sunne	-2 118	-1 635	483	543	880	337	1 094	1 153	60
Säffle	-1 874	-1 419	455	56	314	258	587	628	42
Torsby	-2 597	-2 502	95	191	289	98	113	177	65

Individ- o familjeomsorg			Äldreomsorg			Summa		
Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag	
-1 716	-1 245	471	70	-14	-83	-997	9	1 006
-1 369	-981	388	1 540	1 287	-252	-177	986	1 163
-1 702	-1 206	496	2 356	2 125	-230	-237	124	361
-1 276	-1 085	191	-3 425	-3 398	28	686	1 082	396
-1 936	-1 478	458	4 442	4 208	-233	77	296	219
-1 391	-898	493	-1 515	-1 513	3	-1 172	-273	899
-1 245	-1 165	80	-3 023	-2 960	64	922	1 405	483
-1 138	-1 090	48	823	715	-107	-487	-373	114
-857	-224	633	-1 188	-1 130	59	-1 514	475	1 989
-1 089	-679	410	2 973	2 890	-82	-158	220	378
-1 109	-1 003	106	1 213	1 351	139	-1 095	-708	387
-1 171	-692	479	1 539	1 133	-405	904	1 848	944
-851	-654	197	3 659	3 978	320	544	1 633	1 089
-1 385	-820	565	2 195	2 109	-85	-28	1 872	1 900
-444	-290	154	-1 782	-1 925	-142	156	-243	-399
-1 700	-1 232	468	1 174	1 240	67	-1 662	-547	1 115
-621	-703	-82	-2 122	-2 240	-117	1 411	686	-725
-871	-647	224	1 037	869	-167	-127	11	138
-528	-875	-347	-469	-577	-107	-1 826	-2 361	-535
-1 764	-1 553	211	4 871	4 617	-253	4	143	139
-1 274	-867	407	-2 355	-2 222	134	-950	-149	801
-1 226	-1 056	170	1 302	1 662	361	-2 253	-1 534	719
-1 292	-696	596	1 680	1 974	295	452	2 297	1 845
-1 715	-1 146	569	2 781	3 478	698	-1 056	774	1 830
-1 067	-750	317	1 509	1 200	-308	16	695	679
-1 006	-841	165	1 436	1 218	-217	3	228	225
-1 853	-1 324	529	-256	-92	165	-2 112	-611	1 501
-1 577	-1 045	532	2 337	1 971	-365	1 048	2 050	1 002
509	256	-253	-31	-191	-159	1 213	916	-297
-1 217	-591	626	1 878	2 091	214	-923	734	1 657
-168	-352	-184	756	814	59	545	611	66
-1 183	-968	215	2 009	1 704	-304	762	1 269	507
-1 496	-1 255	241	2 433	2 305	-127	-256	585	841
-1 006	-903	103	-802	-746	57	-413	694	1 107
-781	-614	167	615	708	94	48	501	453
-944	-565	379	4 423	4 032	-390	1 997	2 418	421
-1 982	-1 395	587	-836	-899	-62	124	996	872
-893	-597	296	2 923	3 034	112	153	1 239	1 086
-983	-1 284	-301	2 534	2 620	87	-628	-408	220
-757	-482	275	5 492	5 178	-313	1 895	2 223	328
-1 002	-601	401	-406	-226	181	-115	1 273	1 388
-672	-319	353	1 473	1 682	210	-881	580	1 461
-1 555	-549	1 006	4 557	4 634	78	-390	1 450	1 840
-1 549	-1 246	303	-2 422	-2 136	287	-524	-301	223
-186	-170	16	-20	48	69	-2 188	-2 135	53
-1 111	-496	615	-169	-130	40	-774	903	1 677
-376	-48	328	2 567	2 608	42	124	644	520
-1 294	-738	556	5 153	5 475	323	390	1 339	949
-323	-337	-14	2 666	2 652	-13	1 355	2 179	824
-1 351	-1 232	119	3 085	3 480	396	1 252	2 647	1 395
-1 078	-1 105	-27	3 051	3 233	183	741	1 652	911
-1 472	-784	688	6 074	6 702	629	2 308	3 883	1 575

Län	Delmodeller för kärnverksamheten								
	Förskola o skolbarnsoms.			Förskolekl. o grundskola			Gymnasieskola		
	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
	Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag	
Ärjäng	-1 911	-1 512	399	953	1 247	294	154	376	223
Örebro									
Askersund	-1 716	-1 734	-18	-56	193	249	334	341	8
Degerfors	-1 857	-2 080	-223	-115	142	257	709	803	95
Hallsberg	-1 354	-926	428	465	527	62	715	868	154
Hällefors	-2 574	-2 388	186	-745	-726	19	308	363	56
Karlskoga	-1 084	-1 046	38	-347	-285	62	-318	-313	6
Kumla	-51	440	491	1 724	1 868	144	202	195	-6
Laxå	-2 378	-2 053	325	-553	-466	87	584	612	29
Lekeberg	-359	515	874	120	394	274	335	353	19
Lindesberg	-1 741	-1 439	302	413	349	-64	628	651	24
Ljusnarsberg	-2 972	-2 784	188	-578	-522	56	151	228	78
Nora	-1 291	-1 308	-17	761	1 013	252	601	507	-93
Örebro	-12	164	176	53	52	-1	-186	-177	10
Västmanlands									
Arboga	-1 331	-1 298	33	350	501	151	277	250	-26
Fagersta	-1 080	-1 053	27	-947	-905	42	131	-36	-166
Hallstahammar	-994	-891	103	-186	-159	27	611	624	14
Kungsör	-835	-480	355	693	768	75	242	287	46
Köping	-1 081	-1 073	8	-421	-371	50	49	50	2
Norberg	-1 943	-1 277	666	-585	-585	0	1 002	1 063	62
Sala	-1 605	-1 283	322	-112	162	274	582	597	16
Skinnskatteberg	-2 010	-2 087	-77	-650	-473	177	340	472	133
Surahammar	-612	-582	30	83	298	215	717	799	83
Västerås	203	-35	-238	59	73	14	117	103	-13
Dalarnas									
Avesta	-1 638	-1 590	48	-1 047	-959	88	202	220	19
Borlänge	-589	-196	393	71	73	2	203	204	2
Falun	-590	-236	354	170	94	-76	347	349	3
Gagnef	-1 002	-129	873	1 523	1 595	72	904	969	66
Hedemora	-1 738	-1 477	261	-337	-254	83	643	799	157
Leksand	-1 747	-1 498	249	-84	-219	-135	552	570	19
Ludvika	-1 700	-1 363	337	-479	-497	-18	401	429	29
Malung-Sälén	-1 921	-1 744	177	211	181	-30	291	441	151
Mora	-1 439	-1 170	269	-670	-697	-27	561	559	-1
Orsa	-2 123	-1 851	272	-97	10	107	724	782	59
Rättvik	-2 262	-2 251	11	-575	-446	129	458	548	91
Smedjebacken	-1 725	-1 842	-117	-543	-379	164	496	539	44
Säter	-1 185	-519	666	-229	-29	200	764	703	-60
Vansbro	-1 912	-1 437	475	286	95	-191	718	859	142
Älvdalen	-1 667	-1 349	318	-166	-263	-97	691	774	84
Gävleborgs									
Bollnäs	-1 770	-1 161	609	-334	-376	-42	115	132	18
Gävle	-560	-351	209	-414	-494	-80	147	168	22
Hofors	-1 537	-1 310	227	-547	-421	126	623	739	117
Hudiksvall	-1 194	-692	502	-66	-146	-80	241	271	31
Ljusdal	-1 738	-1 545	193	-92	-167	-75	251	256	6
Nordanstig	-2 032	-1 687	345	-204	377	581	1 183	1 244	62
Ockelbo	-1 898	-1 886	12	-349	-372	-23	737	830	94
Ovanåker	-1 993	-1 852	141	-318	-328	-10	307	356	50
Sandviken	-988	-953	35	-79	-75	4	356	372	17
Söderhamn	-2 266	-1 709	557	-483	-468	15	676	711	36

Individ- o familjeomsorg			Äldreomsorg			Summa		
Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring	
Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
-1 256	-1 238	18	2 898	3 229	332	837	2 103	1 266
-1 804	-1 186	618	2 220	2 168	-51	-1 023	-217	806
-1 054	-423	631	2 681	2 448	-232	363	891	528
-881	-861	20	846	959	114	-210	568	778
-1 260	-1 048	212	4 200	4 302	103	-72	504	576
-811	-425	386	3 041	3 040	0	480	972	492
-556	-498	58	-145	-253	-107	1 173	1 753	580
-1 650	-1 701	-51	3 707	3 935	229	-291	328	619
-1 769	-1 082	687	-116	-65	52	-1 790	116	1 906
-295	-278	17	1 558	1 719	162	562	1 003	441
-1 109	-562	547	4 246	4 820	575	-263	1 181	1 444
-855	-313	542	1 771	2 144	374	986	2 044	1 058
933	996	63	-459	-525	-65	328	511	183
-952	-449	503	2 352	2 527	176	695	1 532	837
-686	-826	-140	3 096	3 085	-10	513	266	-247
-499	-569	-70	1 044	950	-93	-25	-44	-19
-1 342	-1 125	217	855	633	-221	-388	84	472
-157	586	743	1 931	1 732	-198	320	925	605
-1 109	-774	335	3 180	3 016	-163	544	1 444	900
-497	-283	214	1 718	1 716	-1	85	910	825
-1 393	-602	791	1 806	2 030	225	-1 908	-659	1 249
-587	-647	-60	-244	-151	94	-644	-282	362
839	897	58	-545	-491	55	672	548	-124
-972	-687	285	2 537	2 668	132	-919	-347	572
196	451	255	-123	-123	1	-243	410	653
-293	82	375	36	-17	-52	-331	273	604
-1 865	-1 231	634	172	424	253	-269	1 629	1 898
-1 255	-621	634	2 193	2 351	159	-495	799	1 294
-1 580	-1 367	213	3 282	3 104	-177	422	591	169
-699	-577	122	3 913	3 749	-163	1 435	1 742	307
-1 263	-1 071	192	3 730	3 348	-381	1 047	1 156	109
-1 305	-1 171	134	2 243	2 122	-120	-611	-356	255
-935	-573	362	3 433	2 929	-503	1 001	1 298	297
-1 634	-1 089	545	5 272	5 287	16	1 258	2 050	792
-1 845	-937	908	894	1 450	557	-2 724	-1 168	1 556
-1 838	-1 499	339	959	958	0	-1 530	-385	1 145
-1 764	-1 170	594	4 040	3 889	-150	1 367	2 237	870
-1 659	-1 299	360	4 423	4 905	483	1 621	2 769	1 148
-802	-577	225	2 825	2 909	85	33	928	895
398	-158	-556	-243	-27	217	-673	-861	-188
-554	-62	492	3 209	3 738	530	1 193	2 685	1 492
-545	-214	331	1 316	1 646	331	-249	866	1 115
-783	-613	170	3 475	4 115	641	1 112	2 047	935
-1 364	-1 102	262	2 076	2 981	906	-342	1 814	2 156
-1 300	-950	350	3 582	3 995	414	771	1 618	847
-1 706	-990	716	3 149	3 363	215	-562	550	1 112
-245	-123	122	1 603	1 766	164	646	988	342
-573	-543	30	2 445	2 959	515	-202	951	1 153

Län Kommun	Delmodeller för kärnverksamheten								
	Förskola o skolbarnsoms.			Förskolekl. o grundskola			Gymnasieskola		
	Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring	
	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
Västernorrlands									
Härnösand	-1 150	-998	152	-102	-113	-11	141	135	-5
Kramfors	-2 270	-2 014	256	-766	-628	138	356	383	28
Sollefteå	-1 986	-1 618	368	-9	-129	-120	82	104	23
Sundsvall	-151	-82	69	-301	-368	-67	-166	-151	16
Timrå	-567	53	620	1 030	1 083	53	84	96	13
Ånge	-1 875	-1 756	119	92	155	63	1 034	1 232	199
Örnsköldsvik	-962	-355	607	58	103	45	305	324	20
Jämtlands									
Berg	-2 051	-1 828	223	1 186	1 036	-150	966	1 079	114
Bräcke	-2 369	-2 180	189	2 467	2 333	-134	1 267	1 420	154
Härjedalen	-2 405	-2 448	-43	447	265	-182	317	435	119
Krokoms	-46	1 021	1 067	1 956	1 826	-130	756	801	46
Ragunda	-2 278	-2 287	-9	267	238	-29	1 072	1 201	130
Strömsund	-2 518	-2 409	109	607	708	101	762	869	108
Åre	-1 344	-1 155	189	1 652	1 412	-240	443	578	136
Östersund	-364	-175	189	-983	-1 050	-67	-163	-187	-23
Västerbottens									
Bjurholm	-2 510	-2 233	277	1 640	1 347	-293	1 311	1 236	-74
Dorotea	-2 432	-2 337	95	112	47	-65	590	735	146
Lycksele	-1 601	-1 637	-36	366	601	235	643	634	-8
Malå	-1 326	-1 394	-68	789	580	-209	1 013	1 172	160
Nordmaling	-1 721	-1 803	-82	186	255	69	731	682	-48
Norsjö	-1 840	-1 677	163	915	333	-582	1 161	1 355	195
Robertsfors	-1 293	-1 242	51	453	818	365	937	937	1
Skellefteå	-1 118	-604	514	278	154	-124	586	575	-10
Sorsele	-2 476	-2 492	-16	1 483	1 632	149	952	1 122	171
Storuman	-2 212	-1 973	239	1 194	905	-289	402	482	81
Umeå	-34	-109	-75	-671	-763	-92	-171	-167	5
Vilhelmina	-1 718	-1 422	296	1 734	1 989	255	1 051	1 114	64
Vindeln	-1 959	-1 705	254	327	78	-249	706	650	-55
Vännäs	-585	67	652	961	1 045	84	1 412	1 322	-89
Åsele	-2 315	-2 089	226	787	424	-363	1 220	1 416	197
Norrbottens									
Arjeplog	-2 386	-2 515	-129	155	-163	-318	727	826	100
Arvidsjaur	-1 699	-1 758	-59	-39	-285	-246	324	410	87
Boden	-1 365	-1 079	286	71	86	15	428	444	17
Gällivare	-1 682	-2 235	-553	-677	-564	113	419	421	3
Haparanda	-1 925	-1 513	412	-406	-557	-151	339	555	217
Jokkmokk	-2 513	-2 704	-191	57	67	10	603	753	151
Kalix	-1 656	-1 368	288	-306	-148	158	170	585	416
Kiruna	-755	-1 065	-310	483	669	186	249	253	5
Luleå	-709	-544	165	-641	-710	-69	-76	-65	12
Pajala	-2 515	-2 341	174	1 137	1 033	-104	127	185	59
Piteå	-915	-668	247	195	99	-96	120	104	-15
Älvsbyn	-1 878	-1 871	7	328	530	202	825	928	104
Övertkalix	-2 956	-3 011	-55	-968	-1 393	-425	551	677	127
Övertorneå	-2 741	-2 534	207	1 678	1 310	-368	333	468	136
<i>Max</i>	<i>4 284</i>	<i>3 313</i>	<i>1 342</i>	<i>3 239</i>	<i>3 607</i>	<i>611</i>	<i>1 710</i>	<i>1 776</i>	<i>416</i>
<i>Max kommun</i>	<i>Sollentuna</i>	<i>Knivsta</i>	<i>Lilla Edet</i>	<i>Nykvarn</i>	<i>Nykvarn</i>	<i>Ydre</i>	<i>Aneby</i>	<i>Aneby</i>	<i>Kalix</i>
<i>Min</i>	<i>-2 972</i>	<i>-3 011</i>	<i>-1 734</i>	<i>-3 572</i>	<i>-3 587</i>	<i>-582</i>	<i>-1 944</i>	<i>-1 934</i>	<i>-166</i>
<i>Min kommun</i>	<i>Ljusnarsbø</i>	<i>Övertkalix</i>	<i>Sollentuna</i>	<i>Solna</i>	<i>Solna</i>	<i>Norsjö</i>	<i>Solna</i>	<i>Solna</i>	<i>Fagersta</i>

Individ- o familjeomsorg			Äldreomsorg			Summa		
Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
-125	-431	-306	1 678	2 130	453	441	724	283
-872	-348	524	4 229	4 957	729	676	2 351	1 675
-801	-655	146	5 172	5 256	85	2 457	2 959	502
104	44	-60	-50	209	260	-565	-347	218
-680	-524	156	-248	154	403	-382	863	1 245
-956	-785	171	5 114	5 619	506	3 408	4 466	1 058
-936	-724	212	1 526	1 795	270	-10	1 144	1 154
-1 511	-1 533	-22	6 126	6 501	376	4 715	5 256	541
-956	-1 310	-354	6 170	5 810	-359	6 578	6 074	-504
-1 627	-1 482	145	6 891	6 814	-76	3 622	3 585	-37
-1 372	-1 119	253	921	1 212	292	2 214	3 742	1 528
-1 518	-1 015	503	7 968	7 340	-627	5 510	5 478	-32
-847	-902	-55	6 411	6 604	194	4 414	4 871	457
-1 580	-1 376	204	668	1 019	352	-162	479	641
-700	-597	103	658	616	-41	-1 553	-1 392	161
-1 547	-1 206	341	7 328	7 061	-266	6 221	6 206	-15
-1 247	-1 039	208	11 232	10 364	-867	8 254	7 771	-483
-1 136	395	1 531	3 384	2 716	-667	1 655	2 710	1 055
-1 693	-904	789	3 238	3 775	538	2 020	3 230	1 210
-1 643	-974	669	3 414	3 256	-157	966	1 417	451
-1 534	-1 670	-136	3 912	4 375	464	2 613	2 717	104
-1 824	-1 281	543	2 205	2 900	696	477	2 133	1 656
-649	-167	482	779	961	183	-125	920	1 045
-1 321	-1 280	41	8 273	8 316	44	6 910	7 299	389
-2 065	-1 306	759	4 945	5 004	60	2 263	3 113	850
-368	-269	99	-2 770	-2 695	76	-4 015	-4 002	13
-1 503	-1 207	296	4 725	5 507	783	4 288	5 982	1 694
-1 986	-1 331	655	5 240	5 203	-36	2 327	2 896	569
-1 445	-1 057	388	1 050	994	-55	1 392	2 372	980
-1 125	-714	411	8 126	8 324	199	6 692	7 362	670
-1 438	-770	668	6 059	5 627	-431	3 116	3 006	-110
-1 790	-1 017	773	5 235	5 238	4	2 030	2 589	559
-931	-727	204	831	1 085	255	-967	-190	777
-1 246	-872	374	1 276	1 371	96	-1 911	-1 878	33
-711	-518	193	155	1 309	1 155	-2 549	-723	1 826
-1 156	-1 621	-465	4 671	4 756	86	1 661	1 252	-409
-1 296	-864	432	1 595	2 069	475	-1 494	275	1 769
-1 061	-922	139	-939	-435	505	-2 024	-1 499	525
-106	-154	-48	-1 624	-1 442	183	-3 157	-2 914	243
-1 986	-1 582	404	6 694	7 651	958	3 456	4 947	1 491
-1 079	-916	163	-590	-276	315	-2 270	-1 656	614
-1 207	-291	916	2 254	2 563	310	321	1 860	1 539
-1 329	-1 355	-26	7 155	8 776	1 622	2 452	3 695	1 243
-1 273	-1 206	67	4 719	5 646	928	2 715	3 685	970
2 318	2 484	1 531	11 232	10 364	1 622	8 254	7 771	2 401
Malmö	Södertälje	Lycksele	Dorotea	Dorotea	Överkalix	Dorotea	Dorotea	Ydre
-2 296	-1 777	-1 061	-5 026	-4 796	-867	-4 785	-5 724	-2 323
Ydre	Vellinge	Botkyrka	Nykvarn	Nykvarn	Dorotea	Solna	Solna	Sollentuna

Län Kommun	Delmodeller för kärnverksamheten								
	Förskola o skolbarnsoms.			Förskolekl. o grundskola			Gymnasieskola		
	Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring		Tillägg/avdrag	Förändring	
	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
Antal kommuner									
Antal (+)	56	74	217	182	189	183	248	249	217
Antal (-)	234	216	73	108	101	107	42	41	73
Ovägt medelvärde									
Kommungrupp									
Storstäder	630	493	-137	-1 425	-1 462	-38	-933	-989	-56
Förortskommuner till storstäderna	1 851	1 693	-158	1 570	1 561	-9	243	251	8
Större städer	-314	-177	137	-152	-205	-53	36	39	2
Förortskommuner till större städer	3	484	481	1 063	1 167	104	567	569	2
Pendlingskommuner	-1 173	-831	342	432	539	107	660	690	30
Turism- och besöksnäringskommuner	-1 980	-1 876	103	-48	-28	20	443	523	80
Varuproducerande kommuner	-1 596	-1 308	288	16	114	98	492	554	62
Glesbygdskommuner	-2 144	-1 961	183	570	560	-10	666	756	91
Kommuner i tätbefolkad region	-1 328	-1 094	234	9	119	111	362	388	26
Kommuner i glesbefolkad region	-1 644	-1 395	249	-68	-25	43	394	460	65

Ovägt medelvärde

Län									
Stockholms	2 057	1 587	-470	1 365	1 402	37	68	72	4
Uppsala	-72	108	180	912	971	60	561	601	40
Södermanlands	-627	-537	90	417	531	114	459	491	32
Östergötlands	-1 230	-1 061	169	297	448	151	551	586	35
Jönköpings	-586	-262	324	875	975	100	606	625	18
Kronobergs	-1 135	-694	442	340	428	88	469	539	70
Kalmar	-1 744	-1 437	307	-153	-69	84	462	520	57
Gotlands k:n	-1 875	-1 308	567	-306	-200	106	337	363	27
Blekinge	-1 263	-948	316	-447	-415	32	46	68	23
Skåne	-308	40	348	383	395	12	171	181	10
Hallands	-539	-122	417	654	669	15	410	454	45
Västra Götalands	-873	-559	314	329	442	112	520	543	23
Värmlands	-1 685	-1 332	352	-2	115	117	434	492	58
Örebro	-1 449	-1 220	229	95	212	116	338	370	32
Västmanlands	-1 129	-1 006	123	-172	-69	103	406	421	15
Dalarnas	-1 549	-1 243	306	-131	-113	18	530	583	54
Gävleborgs	-1 598	-1 315	283	-289	-247	42	463	508	45
Västernorrlands	-1 280	-967	313	0	15	14	262	304	42
Jämtlands	-1 672	-1 433	239	950	846	-104	677	775	98
Västerbottens	-1 676	-1 510	166	704	630	-74	836	885	49
Norrbottens	-1 835	-1 800	35	76	-2	-78	367	468	101

Individ- o familjeomsorg			Äldreomsorg			Summa		
Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag	
31	31	219	210	206	148	170	222	237
259	259	71	80	84	142	120	68	53
1 924	1 685	-238	-463	-570	-107	-267	-843	-576
-609	-702	-93	-2 471	-2 388	83	584	416	-168
107	68	-39	-108	-131	-23	-431	-407	25
-1 088	-842	246	-867	-802	65	-322	577	899
-1 133	-770	363	1 484	1 474	-10	270	1 102	833
-1 448	-1 178	270	4 068	4 132	64	1 036	1 573	537
-1 076	-711	365	2 524	2 506	-17	360	1 156	796
-1 340	-1 075	264	5 110	5 465	355	2 862	3 745	883
-852	-605	247	2 100	2 023	-77	291	831	540
-986	-666	320	2 017	2 319	302	-287	692	979
-100	-327	-227	-2 518	-2 391	126	872	343	-529
-984	-582	401	-619	-577	42	-202	521	723
-379	-149	230	561	630	69	431	966	535
-1 061	-552	509	1 556	1 637	81	112	1 058	946
-1 109	-624	484	929	732	-197	716	1 446	730
-878	-709	169	2 329	2 094	-235	1 124	1 658	535
-1 206	-788	418	2 761	2 770	8	121	996	875
-775	-467	308	1 043	1 085	43	-1 577	-526	1 051
-734	-700	33	1 476	1 429	-47	-922	-565	357
-548	-596	-48	324	243	-81	23	264	241
-764	-820	-56	691	521	-170	451	702	252
-1 079	-796	283	963	913	-50	-140	542	682
-991	-701	290	2 466	2 631	165	222	1 205	983
-926	-615	311	1 962	2 058	96	20	805	785
-638	-379	259	1 519	1 505	-14	-14	473	486
-1 248	-850	397	2 466	2 470	4	69	847	778
-748	-533	215	2 343	2 745	402	173	1 159	986
-610	-489	121	2 488	2 875	387	861	1 737	877
-1 264	-1 167	97	4 476	4 490	14	3 167	3 512	345
-1 406	-934	472	4 338	4 405	66	2 796	3 475	680
-1 187	-915	271	2 677	3 139	461	98	889	791

**Tabell 9B Effekter i kostnadsutjämnningen för övriga delmodeller 2011
(kronor/invånare)**

Län Kommun	Övriga delmodeller								
	Barn o ungd. m utl. bakgr.			Befolkningsförändringar			Bebyggelsestruktur		
	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
Stockholms									
Botkyrka	723	698	-25	98	80	-19	-19	-45	-26
Danderyd	-86	-119	-33	-153	-123	29	-19	-45	-26
Ekerö	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-19	-45	-26
Haninge	165	155	-10	-153	-155	-3	-19	-45	-26
Huddinge	260	238	-22	20	16	-5	-19	-45	-26
Järfälla	211	178	-33	-72	-57	14	-19	-45	-26
Lidingö	-86	-119	-33	-141	-84	56	104	78	-26
Nacka	-21	-17	4	373	470	96	104	78	-26
Norrälja	-86	-119	-33	-111	-129	-19	-19	-45	-26
Nykvarn	-86	-119	-33	-153	-107	45	-19	-45	-26
Nynäshamn	-86	-117	-31	-153	-171	-19	-19	-45	-26
Salem	-8	-41	-33	-153	-163	-11	-19	-45	-26
Sigtuna	195	197	2	-61	-79	-19	-19	-45	-26
Sollentuna	100	67	-33	145	192	46	-19	-45	-26
Solna	13	-20	-33	7	95	87	104	78	-26
Stockholm	111	148	37	207	249	41	533	507	-26
Sundbyberg	169	136	-33	316	405	88	104	78	-26
Södertälje	412	409	-3	-153	-164	-12	43	17	-26
Tyresö	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-19	-45	-26
Täby	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-19	-45	-26
Upplands Väsby	92	64	-28	-153	-171	-19	-19	-45	-26
Upplands-Bro	99	66	-33	120	190	69	-19	-45	-26
Vallentuna	-86	-119	-33	335	356	20	-19	-45	-26
Vaxholm	-86	-119	-33	4	92	87	-19	-45	-26
Värmdö	-86	-119	-33	-50	-21	28	-19	-45	-26
Österåker	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-19	-45	-26
Uppsala									
Enköping	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-111	-137	-26
Heby	-86	-119	-33	34	16	-19	-129	10	139
Häbo	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-111	-137	-26
Knivsta	-86	-119	-33	73	190	116	-111	-137	-26
Tierp	-86	-115	-29	-131	-149	-19	-89	-115	-26
Uppsala	-41	-6	35	17	25	7	-50	-76	-26
Ålvkarleby	-86	-119	-33	-72	-64	7	-89	-115	-26
Östhammar	-86	-119	-33	7	-11	-19	-111	-137	-26
Södermanlands									
Eskilstuna	10	61	51	-153	-171	-19	-104	-130	-26
Flen	-86	-4	82	26	8	-19	-165	-191	-26
Gnesta	-86	-119	-33	-82	-100	-19	-187	-213	-26
Katrineholm	-46	-67	-21	-147	-165	-19	-165	-191	-26
Nyköping	-86	-116	-30	-147	-164	-18	-187	-213	-26
Oxelösund	-86	-119	-33	44	33	-12	-187	-213	-26
Strängnäs	-86	-119	-33	-153	-166	-14	-165	-191	-26
Trosa	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-187	-213	-26
Vingåker	-86	-119	-33	191	173	-19	-165	-191	-26
Östergötlands									
Boxholm	-86	-119	-33	-30	-48	-19	-212	451	663
Finspång	-86	-119	-33	183	165	-19	-234	-260	-26
Kinda	-86	-119	-33	131	113	-19	-28	451	479
Linköping	-66	33	99	-105	-116	-12	-172	-198	-26
Mjölby	-86	-119	-33	-145	-160	-16	-212	-238	-26
Motala	-86	-119	-33	-91	-109	-19	-234	-260	-26

Löner			Kollektivtrafik			Summa		
Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring	Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring	Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring
Nuvarande			Nuvarande			Nuvarande		
107	332	226	401	402	1	1 311	1 468	157
774	1 279	506	401	402	1	918	1 395	477
492	766	275	401	402	1	636	834	198
185	468	284	401	402	1	580	826	246
346	607	262	401	402	1	1 009	1 219	210
277	569	293	401	402	1	799	1 048	249
747	1 091	345	401	402	1	1 026	1 369	343
601	1 023	423	401	402	1	1 459	1 957	498
-95	380	476	401	402	1	91	490	399
114	356	243	401	402	1	258	488	230
87	256	170	401	402	1	231	326	95
215	387	173	401	402	1	437	541	104
69	557	489	401	402	1	586	1 033	447
472	1 039	568	401	402	1	1 100	1 656	556
480	755	276	401	402	1	1 006	1 311	305
375	885	511	401	402	1	1 628	2 192	564
427	787	361	401	402	1	1 418	1 809	391
98	387	290	401	402	1	802	1 052	250
415	770	356	401	402	1	559	838	279
320	1 077	758	401	402	1	464	1 145	681
307	570	264	401	402	1	629	821	192
269	388	120	401	402	1	871	1 002	131
199	646	448	401	402	1	831	1 241	410
298	1 003	706	401	402	1	599	1 334	735
511	790	280	401	402	1	758	1 008	250
129	570	442	401	402	1	273	638	365
-129	-205	-75	-502	-505	-3	-980	-1 136	-156
-129	-323	-193	-109	-281	-172	-418	-696	-278
29	47	19	-551	-317	234	-871	-696	175
41	141	101	-448	-3	445	-530	73	603
-129	-323	-193	193	319	126	-241	-382	-141
-119	-48	72	242	229	-13	50	125	75
-129	-323	-193	-414	-183	231	-789	-803	-14
-129	-323	-193	-178	19	197	-496	-570	-74
-129	-323	-193	-266	-162	104	-641	-724	-83
-129	-323	-193	-161	-85	76	-514	-594	-80
-59	-323	-263	432	211	-221	19	-543	-562
-129	-323	-193	-254	-211	43	-740	-956	-216
-129	-323	-193	-84	-103	-19	-632	-918	-286
-129	-323	-193	-557	-555	2	-914	-1 176	-262
-58	-251	-192	-190	-265	-75	-651	-991	-340
-12	-89	-76	-173	-339	-166	-610	-930	-320
-129	-323	-193	-194	-56	138	-382	-515	-133
-129	-323	-193	143	-426	-569	-313	-464	-151
-129	-323	-193	-173	-385	-212	-438	-921	-483
-129	-323	-193	-49	-294	-245	-160	-171	-11
-129	-187	-57	91	-18	-109	-380	-485	-105
-129	-323	-193	-240	-538	-298	-811	-1 377	-566
-129	-323	-193	-148	-229	-81	-687	-1 039	-352

Län Kommun	Övriga delmodeller								
	Barn o ungd. m utl. bakgr.			Befolkningsförändringar			Bebyggelsestruktur		
	Tillägg/avdrag	Förändring	ring	Tillägg/avdrag	Förändring	ring	Tillägg/avdrag	Förändring	ring
Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	
Norrköping	7	29	22	-153	-157	-5	-172	-198	-26
Söderköping	-86	-119	-33	-73	-91	-19	-234	-260	-26
Vadstena	-86	-119	-33	45	27	-19	-234	264	498
Valdemarsvik	-86	-119	-33	504	486	-19	-234	429	663
Ydre	-86	-119	-33	1 097	1 079	-19	1 353	1 360	7
Åtvidaberg	-86	-119	-33	197	179	-19	-212	-238	-26
Ödeshög	-86	-119	-33	501	483	-19	-234	429	663
Jönköpings									
Aneby	-86	-119	-33	499	481	-19	-219	443	662
Eksjö	-86	-119	-33	91	73	-19	-195	-221	-26
Gislaved	31	57	26	118	100	-19	-195	-221	-26
Gnosjö	103	118	15	536	518	-19	-195	-221	-26
Habo	-86	-119	-33	-153	27	179	-241	-267	-26
Jönköping	-51	18	69	-153	-162	-10	-180	-206	-26
Mullsjö	-86	-119	-33	-29	-47	-19	-219	278	497
Nässjö	-86	-69	17	-153	-171	-19	-195	-221	-26
Sävsjö	-86	-83	3	21	3	-19	-195	-221	-26
Tranås	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-195	-221	-26
Vaggeryd	-46	-38	8	-153	-171	-19	-195	-221	-26
Vetlanda	-86	-115	-29	-153	-171	-19	-195	-221	-26
Värnamo	1	17	16	-153	-171	-19	-195	-221	-26
Kronobergs									
Alvesta	-86	-48	38	-71	-89	-19	-259	-285	-26
Lessebo	-86	-32	54	-35	-53	-19	-235	-261	-26
Ljungby	-86	-79	7	-98	-106	-9	-235	-261	-26
Markaryd	-86	-119	-33	81	76	-6	-259	-285	-26
Tingsryd	-86	-119	-33	636	618	-19	-235	-95	140
Uppvidinge	-86	-119	-33	292	274	-19	155	340	185
Våxjö	-33	19	52	-150	-121	28	-197	-223	-26
Ålmhult	-86	-88	-2	-141	-159	-19	-259	-285	-26
Kalmar									
Borgholm	-86	-119	-33	279	261	-19	-278	-304	-26
Emmaboda	-86	-114	-28	365	347	-19	-230	-256	-26
Hultsfred	-86	-90	-4	811	793	-19	-208	-69	139
Högsby	-86	-119	-33	1 001	983	-19	138	1 341	1 203
Kalmar	-86	-79	7	-153	-171	-19	-193	-219	-26
Mönsterås	-86	-119	-33	44	26	-19	-255	-281	-26
Mörbylånga	-86	-119	-33	-56	-42	13	-278	-304	-26
Nybro	-86	-119	-33	-22	-40	-19	-230	-256	-26
Oskarshamn	-86	-119	-33	-141	-159	-19	-255	-281	-26
Torsås	-86	-119	-33	404	386	-19	-255	243	498
Vimmerby	-86	-119	-33	-111	-129	-19	-208	-234	-26
Västervik	-86	-119	-33	180	162	-19	-255	-281	-26
Gotlands									
Gotland	-86	-119	-33	21	3	-19	-283	-309	-26
Blekinge									
Karlshamn	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-335	-361	-26
Karlskrona	-86	-85	1	-153	-159	-7	-273	-299	-26
Olofström	-86	-119	-33	624	606	-19	-312	-338	-26
Ronneby	-86	-119	-33	-101	-119	-19	-335	-361	-26
Sölvesborg	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-335	-361	-26
Skåne									
Bjuv	-15	-1	14	-153	-171	-19	-214	-240	-26

Löner			Kollektivtrafik			Summa		
Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring	Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring	Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring
Nuvarande			Nuvarande			Nuvarande		
-129	-323	-193	-123	-57	66	-569	-705	-136
-129	-323	-193	-126	-476	-350	-647	-1 268	-621
-129	-323	-193	-360	-647	-287	-763	-797	-34
-129	-323	-193	-280	-523	-243	-224	-49	175
-129	-323	-193	-265	-171	94	1 971	1 827	-144
-129	-323	-193	-183	-476	-293	-412	-976	-564
-129	-323	-193	-220	-518	-298	-167	-47	120
-129	-323	-193	-375	-316	59	-309	167	476
-129	-323	-193	-229	-288	-59	-547	-877	-330
-129	-323	-193	-469	-408	61	-643	-794	-151
-129	-323	-193	-449	-274	175	-133	-181	-48
-129	-323	-193	-218	-289	-71	-826	-970	-144
-129	-323	-193	-153	-279	-126	-665	-951	-286
-129	-323	-193	-354	-316	38	-816	-526	290
-129	-323	-193	-268	-209	59	-830	-992	-162
-129	-323	-193	-406	-409	-3	-794	-1 032	-238
-129	-323	-193	-390	-455	-65	-952	-1 288	-336
-129	-323	-193	-375	-309	66	-897	-1 061	-164
-129	-323	-193	-396	-472	-76	-958	-1 301	-343
-129	-323	-193	-424	-317	107	-899	-1 014	-115
-129	-323	-193	-225	-289	-64	-769	-1 033	-264
-129	-323	-193	-360	-407	-47	-844	-1 075	-231
-129	-323	-193	-367	-397	-30	-914	-1 165	-251
-129	-323	-193	-466	-515	-49	-858	-1 165	-307
-129	-323	-193	-359	-403	-44	-172	-321	-149
-129	-323	-193	-150	-120	30	83	53	-30
-129	-323	-193	-285	-268	17	-793	-915	-122
-129	-323	-193	-451	-512	-61	-1 065	-1 366	-301
-129	-323	-193	-416	-477	-61	-629	-961	-332
-129	-323	-193	-512	-112	400	-591	-457	134
-129	-323	-193	-393	-483	-90	-4	-171	-167
-129	-323	-193	-146	-115	31	779	1 768	989
-129	-323	-193	-266	-174	92	-826	-965	-139
-129	-323	-193	-267	-310	-43	-692	-1 006	-314
-129	-323	-193	-394	-181	213	-942	-968	-26
-129	-323	-193	-505	-401	104	-971	-1 138	-167
-129	-323	-193	-341	-410	-69	-951	-1 291	-340
-129	-323	-193	-606	-344	262	-671	-156	515
-129	-323	-193	-377	-525	-148	-910	-1 329	-419
-129	-323	-193	-397	-394	3	-686	-954	-268
15	-323	-337	-394	-468	-74	-726	-1 215	-489
-129	-323	-193	-430	-458	-28	-1 132	-1 431	-299
-129	-323	-193	-288	-254	34	-928	-1 119	-191
-129	-323	-193	-402	-507	-105	-304	-680	-376
-129	-323	-193	-403	-442	-39	-1 053	-1 363	-310
-129	-323	-193	-441	-446	-5	-1 143	-1 419	-276
-129	-323	-193	-40	59	99	-550	-675	-125

Län Kommun	Övriga delmodeller								
	Barn o ungd. m utl. bakgr.			Befolkningsförändringar			Bebyggelsestruktur		
	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
Bromölla	-86	-119	-33	-127	-117	9	-214	-240	-26
Burlöv	370	337	-33	-42	-53	-12	-163	-189	-26
Bästad	-86	-119	-33	-61	-68	-8	-214	-240	-26
Eslöv	-65	-39	26	-153	-165	-13	-163	-189	-26
Helsingborg	86	100	14	-153	-162	-10	-152	-178	-26
Hässleholm	-86	-43	43	-153	-171	-19	-214	-240	-26
Höganäs	-86	-117	-31	-153	-171	-19	-214	-240	-26
Hörby	-86	-119	-33	-131	-121	9	-214	-240	-26
Höör	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-163	-189	-26
Klippan	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-214	-240	-26
Kristianstad	-26	67	93	-153	-171	-19	-152	-178	-26
Kävlinge	-86	-119	-33	-147	-88	58	-163	-189	-26
Landskrona	233	247	14	-153	-165	-13	-214	-240	-26
Lomma	-86	-119	-33	281	464	182	-163	-189	-26
Lund	-80	-32	48	-153	-150	2	-101	-127	-26
Malmö	380	370	-10	142	208	65	-41	-67	-26
Osby	-86	-119	-33	-74	-92	-19	-191	-217	-26
Perstorp	-45	-78	-33	-86	-104	-19	-214	284	498
Simrishamn	-86	-119	-33	-37	-55	-19	-214	-240	-26
Sjöbo	-86	-119	-33	-104	-122	-19	-214	-240	-26
Skurup	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-163	-189	-26
Staffanstorps	-86	-119	-33	-76	-94	-19	-163	-189	-26
Svalöv	-86	-111	-25	-98	-116	-19	-214	-240	-26
Svedala	-86	-119	-33	-153	-123	29	-163	-189	-26
Tomelilla	-86	-119	-33	-113	-71	41	-214	-240	-26
Trelleborg	-86	-59	27	-153	-126	26	-163	-189	-26
Vellinge	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-163	-189	-26
Ystad	-86	-119	-33	-136	-151	-16	-214	-240	-26
Åstorp	93	96	3	-153	-100	52	-214	-240	-26
Ångelholm	-86	-119	-33	-149	-167	-19	-214	-240	-26
Örkelljunga	-86	-119	-33	-17	-16	0	-214	-240	-26
Östra Göinge	-86	-119	-33	424	406	-19	-214	-240	-26
Hallands									
Falkenberg	-86	-53	33	-153	-171	-19	-327	-353	-26
Halmstad	-86	-2	84	-153	-171	-19	-266	-292	-26
Hylte	-86	-47	39	-39	-57	-19	-282	-143	139
Kungsbacka	-86	-119	-33	-65	-83	-19	-245	-271	-26
Laholm	-86	-119	-33	-105	-123	-19	-327	-353	-26
Varberg	-86	-119	-33	-144	-162	-19	-327	-353	-26
Västra Götalands									
Ale	-86	-33	53	-153	-171	-19	-196	-222	-26
Alingsås	-86	-119	-33	-119	-88	30	-196	-222	-26
Bengtsfors	-86	-119	-33	924	906	-19	-213	-73	140
Bollebygd	-86	-119	-33	-144	-127	16	-235	-261	-26
Borås	-18	23	41	-153	-171	-19	-173	-199	-26
Dals-Ed	-86	-119	-33	382	364	-19	377	1 335	958
Essunga	-86	-119	-33	194	176	-19	-259	238	497
Falköping	-86	-68	18	-98	-116	-19	-237	-263	-26
Färgelanda	-86	-119	-33	418	400	-19	-237	426	663
Grästorp	-86	-119	-33	-136	-154	-19	-259	238	497
Gullspång	-86	-119	-33	1 054	1 036	-19	-237	260	497
Göteborg	137	176	39	-153	-159	-7	-61	-87	-26

Löner			Kollektivtrafik			Summa		
Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring	Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring	Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring
Nuvarande			Nuvarande			Nuvarande		
-129	-323	-193	-40	59	99	-595	-739	-144
-25	-15	11	-40	59	99	101	140	39
-129	75	205	-40	59	99	-529	-292	237
-129	-323	-193	-40	59	99	-549	-656	-107
-129	96	226	-40	59	99	-387	-84	303
-129	-323	-193	-40	59	99	-621	-717	-96
-117	-82	36	-40	59	99	-609	-550	59
-129	-323	-193	-40	59	99	-599	-743	-144
-129	-323	-193	-40	59	99	-570	-742	-172
-129	-323	-193	-40	59	99	-621	-793	-172
-129	-323	-193	-40	59	99	-499	-545	-46
-58	-71	-12	-40	59	99	-493	-407	86
-129	-250	-120	-40	59	99	-302	-348	-46
9	255	247	-40	59	99	2	471	469
-37	-86	-48	-40	59	99	-410	-335	75
42	184	143	-40	59	99	484	755	271
-129	-323	-193	-40	59	99	-519	-691	-172
-129	-323	-193	-40	59	99	-513	-161	352
-129	-274	-144	-40	59	99	-505	-628	-123
-129	-323	-193	-40	59	99	-572	-744	-172
-129	-298	-168	-40	59	99	-570	-717	-147
24	-43	-66	-40	59	99	-340	-385	-45
-129	-323	-193	-40	59	99	-566	-730	-164
-3	-113	-109	-40	59	99	-444	-484	-40
-129	-323	-193	-40	59	99	-581	-693	-112
10	-229	-238	-40	59	99	-431	-543	-112
122	549	428	-40	59	99	-319	130	449
-129	-254	-124	-40	59	99	-604	-704	-100
-129	-323	-193	-40	59	99	-442	-507	-65
-129	-182	-52	-40	59	99	-617	-648	-31
-129	-323	-193	-40	59	99	-485	-638	-153
-129	-323	-193	-40	59	99	-44	-216	-172
-129	-298	-168	-357	-104	253	-1 051	-978	73
-129	-231	-101	-283	-63	220	-916	-758	158
-129	-323	-193	-378	-118	260	-913	-687	226
89	114	26	297	39	-258	-9	-319	-310
-129	-323	-193	-457	-420	37	-1 103	-1 337	-234
-129	-229	-99	-380	-277	103	-1 065	-1 139	-74
-47	-179	-131	-562	-305	257	-1 043	-909	134
-105	-323	-217	-291	-139	152	-796	-890	-94
-129	-323	-193	-286	-330	-44	211	62	-149
-129	-275	-145	-548	-511	37	-1 141	-1 292	-151
-129	-323	-193	128	50	-78	-344	-619	-275
-129	-323	-193	-15	-129	-114	530	1 129	599
-129	-323	-193	-746	-719	27	-1 025	-746	279
-129	-323	-193	-296	-369	-73	-845	-1 138	-293
-129	-323	-193	-464	-402	62	-497	-17	480
-129	-323	-193	-710	-695	15	-1 319	-1 052	267
-129	-323	-193	-439	-380	59	164	475	311
49	187	139	650	768	118	623	886	263

Län Kommun	Övriga delmodeller								
	Barn o ungd. m utl. bakgr.			Befolkningsförändringar			Bebyggelsestruktur		
	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
Götene	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-259	-285	-26
Herrljunga	-86	-119	-33	-55	-73	-19	-237	-263	-26
Hjo	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-259	-285	-26
Härryda	-86	-119	-33	-96	-59	36	-122	-148	-26
Karlsborg	-86	-119	-33	413	395	-19	-259	238	497
Kungälv	-86	-119	-33	-114	-92	21	-245	-271	-26
Lerum	-86	-119	-33	-153	-124	28	-196	-222	-26
Lidköping	-86	-119	-33	-150	-168	-19	-259	-285	-26
Lilla Edet	-86	-102	-16	21	3	-19	-196	-222	-26
Lysekil	-86	-119	-33	45	27	-19	-307	-333	-26
Mariestad	-86	-119	-33	-80	-98	-19	-259	-285	-26
Mark	-86	-119	-33	-133	-151	-19	-259	-285	-26
Mellerud	-86	-119	-33	583	565	-19	-237	-263	-26
Munkedal	-86	-119	-33	16	-2	-19	-284	-310	-26
Mölndal	-86	-89	-3	-153	-171	-19	-122	-148	-26
Orust	-86	-119	-33	2	-16	-19	-307	-333	-26
Partille	-66	-69	-3	-153	-171	-19	-122	-148	-26
Skara	-86	-119	-33	-73	-91	-19	-237	-263	-26
Skövde	-86	-37	49	-147	-165	-19	-237	-263	-26
Sotenäs	-86	-119	-33	179	161	-19	-307	-333	-26
Stenungsund	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-245	-271	-26
Strömstad	-86	-119	-33	-84	-102	-19	-307	-333	-26
Svenljunga	-86	-119	-33	24	6	-19	-213	-73	140
Tanum	-86	-119	-33	50	32	-19	-307	-333	-26
Tibro	-86	-119	-33	-120	-138	-19	-237	-263	-26
Tidaholm	-86	-119	-33	-119	-137	-19	-237	-263	-26
Tjörn	-86	-119	-33	26	8	-19	-245	-271	-26
Tranemo	-86	-118	-32	-8	-26	-19	-213	-239	-26
Trollhättan	27	138	111	-153	-171	-19	-259	-285	-26
Töreboda	-86	-119	-33	261	243	-19	-237	-263	-26
Uddevalla	-86	-30	56	-153	-163	-11	-307	-333	-26
Ulricehamn	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-213	-239	-26
Vara	-86	-119	-33	69	51	-19	-259	-285	-26
Värgårda	-86	-79	7	-105	-72	32	-259	-285	-26
Vänersborg	-86	-119	-33	-87	-105	-19	-259	-285	-26
Åmål	-86	-119	-33	98	80	-19	-237	-263	-26
Öckerö	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-122	-148	-26
Värmlands									
Arvika	-86	-119	-33	-102	-120	-19	-107	-133	-26
Eda	-86	-119	-33	-75	-93	-19	-107	32	139
Filipstad	-86	-119	-33	791	773	-19	77	446	369
Forshaga	-86	-119	-33	-51	-69	-19	-153	-179	-26
Grums	-86	-119	-33	399	381	-19	-153	-179	-26
Hagfors	-86	-119	-33	1 018	1 000	-19	346	469	123
Hammarö	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-153	-179	-26
Karlstad	-86	-100	-14	-153	-171	-19	-93	-119	-26
Kil	-86	-119	-33	42	28	-15	-153	-179	-26
Kristinehamn	-86	-119	-33	-17	-35	-19	-153	-179	-26
Munkfors	-86	-119	-33	853	835	-19	-107	390	497
Storfors	-86	-119	-33	746	728	-19	-107	556	663
Sunne	-86	-119	-33	-107	-125	-19	-107	32	139
Säffle	-86	-119	-33	442	424	-19	-153	-179	-26
Torsby	-86	-119	-33	777	759	-19	1 042	491	-551

Löner			Kollektivtrafik			Summa		
Tillägg/avdrag	Förändring	Förändring	Tillägg/avdrag	Förändring	Förändring	Tillägg/avdrag	Förändring	Förändring
Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
-129	-323	-193	-533	-550	-17	-1 159	-1 447	-288
-129	-323	-193	-578	-582	-4	-1 084	-1 359	-275
-129	-323	-193	-677	-650	27	-1 303	-1 547	-244
50	-32	-81	-385	-342	43	-638	-699	-61
-129	-323	-193	-581	-473	108	-641	-281	360
30	-90	-119	-276	-240	36	-690	-811	-121
28	-127	-154	-191	-209	-18	-597	-800	-203
-129	-323	-193	-394	-368	26	-1 017	-1 262	-245
-129	-323	-193	-591	-622	-31	-980	-1 265	-285
-129	-251	-121	204	226	22	-272	-449	-177
-129	-323	-193	-409	-424	-15	-962	-1 248	-286
-129	-323	-193	-390	-415	-25	-996	-1 292	-296
-129	-323	-193	-518	-625	-107	-386	-764	-378
-129	-323	-193	-293	-318	-25	-775	-1 071	-296
82	25	-56	-314	-346	-32	-592	-728	-136
-129	-253	-123	45	18	-27	-474	-702	-228
67	35	-31	-285	-425	-140	-558	-777	-219
-129	-323	-193	-505	-501	4	-1 029	-1 296	-267
-129	-323	-193	-176	-243	-67	-774	-1 030	-256
-129	-108	22	-484	-457	27	-826	-855	-29
-84	-90	-5	-150	-159	-9	-717	-809	-92
-129	-121	9	-35	-292	-257	-640	-966	-326
-129	-323	-193	-306	-297	9	-709	-805	-96
-129	-250	-120	-83	-267	-184	-554	-936	-382
-129	-323	-193	-722	-721	1	-1 293	-1 563	-270
-129	-323	-193	-672	-616	56	-1 242	-1 457	-215
-86	-92	-5	-228	-179	49	-618	-652	-34
-129	-323	-193	-232	-271	-39	-667	-976	-309
-129	-323	-193	-197	-320	-123	-710	-960	-250
-129	-323	-193	-572	-425	147	-762	-886	-124
-129	-323	-193	-99	-185	-86	-773	-1 033	-260
-129	-323	-193	-323	-320	3	-903	-1 171	-268
-129	-323	-193	-499	-529	-30	-903	-1 204	-301
-129	-323	-193	-449	-452	-3	-1 027	-1 210	-183
-129	-323	-193	-367	-396	-29	-927	-1 227	-300
-129	-323	-193	-568	-563	5	-921	-1 187	-266
73	90	18	10	108	98	-277	-239	38
-129	-323	-193	-270	-281	-11	-693	-975	-282
-129	-323	-193	-421	-356	65	-817	-858	-41
-129	-323	-193	-446	-455	-9	208	323	115
-129	-323	-193	-455	-459	-4	-873	-1 148	-275
-129	-323	-193	-421	-394	27	-389	-633	-244
-129	-323	-193	-425	-414	11	725	614	-111
-60	-323	-262	-562	-576	-14	-1 013	-1 367	-354
-129	-323	-193	57	178	121	-403	-534	-131
-129	-323	-193	-459	-358	101	-784	-950	-166
-129	-323	-193	-197	-186	11	-581	-841	-260
-129	-323	-193	-513	-519	-6	19	265	246
-129	-323	-193	-417	-396	21	8	447	439
-129	-323	-193	-416	-398	18	-844	-932	-88
-129	-323	-193	-339	-344	-5	-264	-540	-276
-129	-323	-193	-332	-349	-17	1 273	460	-813

Län Kommun	Övriga delmodeller								
	Barn o ungd. m utl. bakgr.			Befolkningsförändringar			Bebyggelsestruktur		
	Tillägg/avdrag		Föränd-	Tillägg/avdrag		Föränd-	Tillägg/avdrag		Föränd-
	Nuvar- ande	Förslag	ring	Nuvar- ande	Förslag	ring	Nuvar- ande	Förslag	ring
Ärjämg	-86	-119	-33	-153	-171	-19	507	556	49
Örebro									
Askersund	-86	-119	-33	-40	-58	-19	-148	-174	-26
Degerfors	-86	-119	-33	715	697	-19	-123	-149	-26
Hallsberg	-86	-119	-33	83	65	-19	-148	-174	-26
Hällefors	-86	-119	-33	720	702	-19	267	1 580	1 313
Karlskoga	-86	-119	-33	233	215	-19	-123	-149	-26
Kumla	-86	-119	-33	-153	-161	-9	-148	-174	-26
Laxå	-86	-119	-33	1 336	1 318	-19	-148	515	663
Lekeberg	-86	-119	-33	-50	-68	-19	-148	350	498
Lindesberg	-86	-119	-33	-23	-41	-19	-101	-127	-26
Ljusnarsberg	-86	-119	-33	1 081	1 063	-19	290	1 493	1 203
Nora	-86	-119	-33	-133	-151	-19	-101	-127	-26
Örebro	49	109	60	-153	-156	-4	-86	-112	-26
Västmanlands									
Arboga	-86	-119	-33	170	152	-19	-151	-177	-26
Fagersta	-86	-119	-33	-78	-96	-19	-105	-131	-26
Hallstahammar	-86	-119	-33	-49	-47	1	-151	-177	-26
Kungsör	-86	-119	-33	-123	-141	-19	-151	-177	-26
Köping	-86	-119	-33	-102	-120	-19	-151	-177	-26
Norberg	-86	-119	-33	369	351	-19	-82	416	498
Sala	-86	-119	-33	-43	-61	-19	-129	-155	-26
Skinnskatteberg	-86	-119	-33	517	499	-19	263	1 467	1 204
Surahammar	-86	-119	-33	371	353	-19	-129	-155	-26
Västerås	7	32	25	-153	-171	-19	-89	-115	-26
Dalarnas									
Avesta	-86	-119	-33	199	181	-19	-48	-74	-26
Borlänge	-63	-84	-21	-153	-125	27	-48	-74	-26
Falun	-86	-119	-33	-105	-123	-19	12	-14	-26
Gagnef	-86	-119	-33	-95	-113	-19	-48	-74	-26
Hedemora	-86	-119	-33	392	374	-19	-48	-74	-26
Leksand	-86	-119	-33	-45	-63	-19	-48	91	139
Ludvika	-86	-119	-33	101	83	-19	-48	-74	-26
Malung-Sälen	-86	-119	-33	151	133	-19	1 101	659	-442
Mora	-86	-119	-33	-23	-37	-15	-26	526	552
Orsa	-86	-119	-33	10	-8	-19	1 170	1 545	375
Rättvik	-86	-119	-33	-80	-98	-19	1 055	504	-551
Smedjebacken	-86	-119	-33	739	729	-11	-48	91	139
Säter	-86	-119	-33	315	308	-8	-48	-74	-26
Vansbro	-86	-119	-33	406	388	-19	1 538	1 655	117
Älvdalen	-86	-119	-33	405	387	-19	1 583	1 700	117
Gävleborgs									
Bollnäs	-86	-119	-33	16	-2	-19	28	2	-26
Gävle	-86	-70	16	-153	-171	-19	65	39	-26
Hofors	-86	-119	-33	597	579	-19	28	2	-26
Hudiksvall	-86	-118	-32	-69	-87	-19	28	2	-26
Ljusdal	-86	-119	-33	262	244	-19	1 154	602	-552
Nordanstig	-86	-119	-33	690	672	-19	457	580	123
Ockelbo	-86	-119	-33	194	176	-19	1 592	1 599	7
Ovanåker	-86	-119	-33	701	683	-19	479	602	123
Sandviken	-86	-115	-29	-152	-170	-19	4	-22	-26
Söderhamn	-86	-119	-33	507	489	-19	28	2	-26

Löner			Kollektivtrafik			Summa		
Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring	Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring	Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring
Nuvarande			Nuvarande			Nuvarande		
-129	-323	-193	-431	-488	-57	-291	-544	-253
-129	-323	-193	219	-374	-593	-183	-1 047	-864
-129	-323	-193	-247	-500	-253	131	-393	-524
-129	-323	-193	55	-383	-438	-224	-933	-709
-129	-323	-193	-231	-442	-211	542	1 399	857
-129	-323	-193	-346	-136	210	-450	-511	-61
-129	-323	-193	-244	-479	-235	-759	-1 255	-496
-129	-323	-193	-108	-307	-199	866	1 085	219
-129	-323	-193	281	-371	-652	-131	-530	-399
-129	-323	-193	98	-342	-440	-240	-951	-711
-129	-323	-193	-154	-461	-307	1 003	1 654	651
-129	-323	-193	188	-309	-497	-260	-1 028	-768
-129	-323	-193	-150	58	208	-468	-423	45
-129	-323	-193	-77	-396	-319	-272	-862	-590
-129	-323	-193	-54	-271	-217	-451	-939	-488
-129	-323	-193	-368	-669	-301	-782	-1 334	-552
-129	-323	-193	-220	-589	-369	-708	-1 348	-640
-129	-323	-193	-64	-425	-361	-531	-1 163	-632
-129	-323	-193	-43	-435	-392	30	-109	-139
-129	-323	-193	81	-115	-196	-305	-772	-467
-129	-323	-193	42	-82	-124	608	1 443	835
-129	-323	-193	-355	-659	-304	-327	-902	-575
-129	-228	-98	-121	27	148	-484	-454	30
-129	-323	-193	-372	-313	59	-435	-647	-212
-129	-323	-193	-88	-313	-225	-480	-918	-438
-129	-323	-193	-66	102	168	-373	-476	-103
-129	-323	-193	-134	-319	-185	-491	-947	-456
-129	-323	-193	-385	-207	178	-255	-348	-93
-129	-323	-193	-417	-313	104	-724	-726	-2
-129	-323	-193	-126	-179	-53	-287	-611	-324
-129	-323	-193	-469	-240	229	569	111	-458
-129	-323	-193	-32	-160	-128	-295	-112	183
-129	-323	-193	-332	-294	38	634	802	168
-129	-323	-193	-136	210	346	625	175	-450
-129	-323	-193	-351	-365	-14	126	14	-112
-129	-323	-193	-444	-284	160	-391	-491	-100
-129	-323	-193	-101	204	305	1 629	1 806	177
-129	-323	-193	-377	-240	137	1 397	1 406	9
-129	-323	-193	-228	-295	-67	-398	-736	-338
-129	-323	-193	13	-94	-107	-289	-618	-329
-129	-323	-193	-376	-394	-18	35	-254	-289
-129	-323	-193	-197	-315	-118	-452	-840	-388
-129	-323	-193	-372	-417	-45	830	-12	-842
-129	-323	-193	-384	-407	-23	549	404	-145
-129	-323	-193	-750	-749	1	822	585	-237
-129	-323	-193	-528	-549	-21	438	295	-143
-129	-323	-193	-293	-382	-89	-655	-1 011	-356
-129	-323	-193	19	-214	-233	340	-164	-504

Län Kommun	Övriga delmodeller								
	Barn o ungd. m utl. bakgr.			Befolkningsförändringar			Bebyggelsestruktur		
	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring	Tillägg/avdrag		Förändring
	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
Västernorrlands									
Härnösand	-86	-119	-33	196	178	-19	78	52	-26
Kramfors	-86	-119	-33	948	930	-19	100	240	140
Sollefteå	-86	-119	-33	661	643	-19	123	676	553
Sundsvall	-86	-119	-33	-153	-171	-19	139	113	-26
Timrå	-86	-119	-33	-153	-171	-19	78	52	-26
Ånge	-86	-119	-33	890	872	-19	1 227	786	-441
Örnsköldsvik	-86	-119	-33	-148	-166	-19	161	713	552
Jämtlands									
Berg	-86	-119	-33	975	957	-19	1 693	1 811	118
Bräcke	-86	-119	-33	877	859	-19	1 671	1 789	118
Härjedalen	-86	-119	-33	648	630	-19	1 293	1 128	-165
Krokom	-86	-119	-33	-76	-5	70	1 233	681	-552
Ragunda	-86	-119	-33	1 242	1 224	-19	1 671	2 064	393
Strömsund	-86	-119	-33	1 309	1 291	-19	1 233	792	-441
Åre	-86	-119	-33	-109	-127	-19	1 693	792	-901
Östersund	-86	-119	-33	-109	-95	13	144	118	-26
Västerbottens									
Bjurholm	-86	-119	-33	543	525	-19	1 765	1 882	117
Dorotea	-86	-119	-33	1 334	1 321	-14	1 788	2 181	393
Lycksele	-86	-119	-33	385	367	-19	960	886	-74
Malå	-86	-119	-33	942	924	-19	1 420	2 181	761
Nordmaling	-86	-119	-33	589	571	-19	769	1 837	1 068
Norsjö	-86	-119	-33	694	678	-17	1 788	2 181	393
Robertsfors	-86	-119	-33	625	607	-19	1 743	1 860	117
Skellefteå	-86	-119	-33	-140	-158	-19	239	378	139
Sorsele	-86	-119	-33	1 433	1 415	-19	1 810	2 203	393
Storuman	-86	-119	-33	958	940	-19	1 788	2 181	393
Umeå	-86	-119	-33	-145	-148	-4	216	190	-26
Vilhelmina	-86	-119	-33	808	790	-19	1 788	2 181	393
Vindeln	-86	-119	-33	917	899	-19	1 765	1 882	117
Vännäs	-86	-119	-33	22	4	-19	201	175	-26
Åsele	-86	-119	-33	1 287	1 269	-19	1 849	2 241	392
Norrbottens									
Arjeplog	-86	-119	-33	699	681	-19	1 747	2 140	393
Arvidsjaur	-86	-119	-33	618	600	-19	1 379	2 140	761
Boden	-86	-119	-33	241	223	-19	161	713	552
Gällivare	-86	-119	-33	822	804	-19	205	868	663
Haparanda	-86	-119	-33	135	117	-19	138	387	249
Jokkmokk	-86	-119	-33	1 505	1 487	-19	1 379	2 140	761
Kalix	-86	-119	-33	439	421	-19	322	387	65
Kiruna	-86	-119	-33	458	440	-19	228	780	552
Luleå	-86	-119	-33	-153	-171	-19	198	172	-26
Pajala	-86	-119	-33	1 636	1 618	-19	1 747	2 140	393
Piteå	-86	-119	-33	-125	-143	-19	138	112	-26
Ålvsbyn	-86	-119	-33	524	506	-19	1 357	823	-534
Övertkalix	-86	-119	-33	1 387	1 369	-19	1 725	2 118	393
Övertorneå	-86	-119	-33	1 165	1 147	-19	1 725	2 118	393
<i>Max</i>	723	698	111	1 636	1 618	182	1 849	2 241	1 313
<i>Max kommun</i>	<i>Botkyrka</i>	<i>Botkyrka</i>	<i>Trollhättan</i>	<i>Pajala</i>	<i>Pajala</i>	<i>Lomma</i>	<i>Åsele</i>	<i>Åsele</i>	<i>Hällefors</i>
<i>Min</i>	-86	-119	-33	-153	-171	-19	-335	-361	-901
<i>Min kommun</i>	248 kn:er	214 kn:er	222 kn:er	69 kn:er	46 kn:er	207 kn:er	3 kn:er	3 kn:er	Åre

Löner			Kollektivtrafik			Summa		
Tillägg/avdrag	Förändring	Förändring	Tillägg/avdrag	Förändring	Förändring	Tillägg/avdrag	Förändring	Förändring
Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring	Nuvarande	Förslag	ring
-129	-323	-193	-321	-436	-115	-261	-647	-386
-129	-323	-193	-461	-510	-49	373	219	-154
-129	-323	-193	-329	-398	-69	241	480	239
-129	-323	-193	-274	-383	-109	-502	-882	-380
-129	-323	-193	-435	-490	-55	-724	-1 050	-326
-129	-323	-193	-327	-468	-141	1 576	749	-827
-129	-323	-193	-293	-364	-71	-494	-258	236
-129	-323	-193	-42	-251	-209	2 412	2 076	-336
-129	-323	-193	-48	-144	-96	2 286	2 063	-223
-129	-323	-193	109	-229	-338	1 836	1 088	-748
-129	-323	-193	-286	-460	-174	657	-225	-882
-129	-323	-193	418	-28	-446	3 117	2 819	-298
-129	-323	-193	-128	-306	-178	2 200	1 336	-864
-129	-323	-193	18	-34	-52	1 388	190	-1 198
-129	-323	-193	-119	-22	97	-298	-440	-142
-129	-323	-193	6	-290	-296	2 100	1 676	-424
-129	-323	-193	-345	-125	220	2 563	2 936	373
-129	-323	-193	-194	-425	-231	937	387	-550
-129	-323	-193	-109	-59	50	2 039	2 605	566
-129	-323	-193	-180	-101	79	964	1 866	902
-129	-323	-193	-182	-351	-169	2 086	2 067	-19
-129	-323	-193	29	-338	-367	2 183	1 688	-495
-129	-323	-193	-379	-490	-111	-494	-711	-217
-129	-323	-193	22	235	213	3 051	3 412	361
-129	-323	-193	49	93	44	2 581	2 773	192
-129	-323	-193	7	-344	-351	-136	-743	-607
-129	-323	-193	-197	175	372	2 185	2 705	520
-129	-323	-193	-1	148	149	2 467	2 488	21
-129	-323	-193	-366	-459	-93	-357	-721	-364
-129	-323	-193	52	-143	-195	2 974	2 926	-48
-129	-323	-193	-28	-150	-122	2 204	2 230	26
-129	-323	-193	-187	-324	-137	1 596	1 975	379
-129	-323	-193	230	-3	-233	418	492	74
-129	-323	-193	-421	-122	299	392	1 109	717
-129	-323	-193	-424	-505	-81	-365	-442	-77
-129	-323	-193	-246	-317	-71	2 424	2 869	445
-129	-323	-193	-180	-344	-164	367	23	-344
-129	-323	-193	203	-260	-463	675	519	-156
-129	-323	-193	471	136	-335	302	-304	-606
-129	-323	-193	-234	-368	-134	2 935	2 949	14
-129	-323	-193	-522	-555	-33	-723	-1 027	-304
-129	-323	-193	-431	-490	-59	1 236	398	-838
-129	-323	-193	-253	-315	-62	2 645	2 731	86
-129	-323	-193	-300	-387	-87	2 376	2 437	61
774	1 279	758	650	768	445	3 117	3 412	989
Danderyd	Danderyd	Täby	Göteborg	Göteborg	Knivsta	Ragunda	Sorsele	Högsby
-129	-323	-337	-750	-749	-652	-1 319	-1 563	-1 198
234 kn:er	219 kn:er	Gotland	Ockelbo	Ockelbo	Lekeberg	Grästorp	Tibro	Åre

Län Kommun	Övriga delmodeller								
	Barn o ungd. m utl. bakgr.			Befolkningsförändringar			Bebyggelsestruktur		
	Tillägg/avdrag	Förändring	ring	Tillägg/avdrag	Förändring	ring	Tillägg/avdrag	Förändring	ring
	Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag		Nuvarande	Förslag	
Antal kommuner									
Antal (+)	26	30	44	130	126	40	77	100	75
Antal (-)	264	260	246	160	164	250	213	190	215
Ovägt medelvärde									
<i>Kommungrupp</i>									
Storstäder	210	232	22	66	99	33	144	118	-26
Förorts-kommuner till storstäderna	-1	-27	-26	-48	-32	15	-74	-100	-26
Större städer	-38	-16	22	-141	-153	-12	-89	-91	-2
Förorts-kommuner till större städer	-73	-100	-26	-105	-94	11	-165	-143	22
Pendlings-kommuner	-80	-107	-27	131	119	-12	-7	132	139
Turism- och besöksnäring-kommuner	-86	-119	-33	366	348	-18	638	665	27
Varu-producerande kommuner	-77	-102	-26	266	248	-18	-70	43	112
Glesbygd-kommuner	-86	-119	-33	860	841	-19	1 296	1 495	199
Kommuner i tätbefolkad region	-75	-97	-22	10	-7	-17	-196	-144	51
Kommuner i glesbefolkad region	-86	-118	-33	255	236	-19	294	445	151
Ovägt medelvärde									
<i>Län</i>									
Stockholms	58	33	-24	-18	1	19	23	-3	-26
Uppsala	-80	-104	-24	-47	-42	4	-100	-106	-5
Södermanlands	-71	-80	-9	-63	-81	-17	-168	-194	-26
Östergötlands	-77	-95	-18	159	142	-17	-82	133	215
Jönköpings	-50	-53	-3	13	10	-3	-201	-134	67
Kronobergs	-79	-73	6	65	55	-10	-191	-169	21
Kalmar	-86	-112	-27	217	201	-16	-209	-75	134
Gotlands kommun	-86	-119	-33	21	3	-19	-283	-309	-26
Blekinge	-86	-112	-26	13	-3	-17	-318	-344	-26
Skåne	-31	-46	-14	-86	-83	3	-186	-196	-10
Hallands	-86	-76	10	-109	-128	-19	-296	-294	2
Västra Götalands	-77	-95	-18	19	6	-13	-220	-163	58
Värmlands	-86	-117	-32	267	248	-19	26	103	76
Örebro	-74	-100	-25	302	285	-17	-60	229	289
Västmanlands	-76	-103	-27	88	71	-17	-88	62	149
Dalarnas	-84	-116	-32	148	134	-14	403	421	18
Gävleborgs	-86	-113	-27	260	241	-19	386	341	-45
Västernorrlands	-86	-119	-33	321	302	-19	272	376	104
Jämtlands	-86	-119	-33	595	591	-4	1 329	1 147	-182
Västerbottens	-86	-119	-33	684	667	-17	1 326	1 629	303
Norrbottens	-86	-119	-33	668	650	-19	889	1 217	328

Löner			Kollektivtrafik			Summa		
Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring	Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring	Tillägg/avdrag	Förslag	Förändring
Nuvarande			Nuvarande			Nuvarande		
41	38	41	59	80	148	95	90	88
249	252	249	231	210	142	195	200	202
155	419	264	337	410	73	911	1 277	366
205	390	185	126	148	22	209	379	170
-119	-256	-138	-89	-86	2	-475	-603	-127
-96	-249	-153	-173	-176	-3	-612	-762	-150
-119	-284	-165	-219	-288	-69	-294	-428	-134
-120	-239	-119	-138	-153	-14	659	502	-157
-129	-323	-193	-323	-344	-22	-333	-479	-146
-129	-323	-193	-155	-201	-46	1 786	1 694	-91
-129	-313	-184	-308	-321	-13	-697	-882	-185
-129	-323	-193	-223	-349	-127	111	-110	-221
316	683	367	401	402	1	779	1 117	337
-87	-169	-82	-221	-90	131	-535	-511	24
-101	-289	-188	-161	-174	-13	-563	-817	-254
-129	-312	-183	-149	-366	-217	-277	-498	-221
-129	-323	-193	-347	-334	13	-713	-833	-119
-129	-323	-193	-333	-364	-31	-667	-874	-207
-129	-323	-193	-385	-327	58	-592	-636	-44
15	-323	-337	-394	-468	-74	-726	-1 215	-489
-129	-323	-193	-393	-421	-29	-912	-1 203	-290
-91	-179	-87	-40	59	99	-434	-443	-10
-93	-215	-122	-260	-157	103	-843	-870	-27
-99	-248	-149	-335	-338	-4	-712	-839	-126
-125	-323	-198	-378	-362	16	-295	-451	-156
-129	-323	-193	-53	-337	-284	-15	-245	-230
-129	-313	-184	-118	-361	-243	-323	-644	-322
-129	-323	-193	-255	-181	75	83	-65	-147
-129	-323	-193	-309	-381	-72	122	-236	-357
-129	-323	-193	-348	-435	-87	29	-199	-228
-129	-323	-193	-10	-184	-174	1 699	1 113	-586
-129	-323	-193	-119	-165	-46	1 676	1 690	14
-129	-323	-193	-166	-286	-120	1 177	1 139	-37

Effekter för landsting i kostnadsutjämnningen

**Tabell 10 Effekter för landsting i kostnadsutjämnings 2011
(kronor/invånare)**

Landsting Kommun utanför landsting	Delmodeller								
	Hälsa- och sjukvård								
	därav								
	Hälsa- och sjukvård			Glesbygdstillägg					
Tillägg/avdrag		Föränd- ring	Tillägg/avdrag		Föränd- ring	Tillägg/avdrag		Föränd- ring	
Nuvar- ande	Förslag		Nuvar- ande	Förslag		Nuvar- ande	Förslag		
Stockholms	-654	-810	-156	-521	-657	-136	-134	-154	-20
Uppsala	-698	-787	-89	-665	-840	-175	-32	53	85
Södermanlands	-161	822	983	-122	794	916	-39	28	67
Östergötlands	-111	240	351	-26	282	308	-85	-42	43
Jönköpings	454	-263	-717	423	-312	-735	30	49	19
Kronobergs	-827	-405	422	-893	-429	464	66	24	-42
Kalmar	859	891	32	753	813	60	106	78	-28
Gotlands k:n	97	980	883	-187	332	519	284	648	364
Blekinge	-436	687	1 123	-477	669	1 146	40	19	-22
Skåne	18	-20	-38	107	76	-31	-90	-96	-7
Hallands	93	-474	-567	172	-417	-589	-78	-58	21
Västra Götalands	282	-178	-460	286	-105	-391	-5	-73	-69
Värmlands	66	843	777	-164	736	900	230	106	-124
Örebro	353	500	147	343	556	213	10	-57	-67
Västmanlands	342	699	357	400	756	356	-57	-56	1
Dalarnas	33	777	744	-29	547	576	61	231	169
Gävleborgs	243	1 029	786	200	977	777	43	52	9
Västernorrlands	602	994	392	515	912	397	87	83	-4
Jämtlands	-54	869	923	-514	465	979	460	404	-55
Västerbottens	887	122	-765	653	-265	-918	234	387	152
Norrbottnens	1 461	1 548	87	741	639	-102	720	910	190

Anm: Standardkostnaderna är i förekommande fall uppräknade med hjälp av NPI.

Befolkningsförändringar									Löner			Kollektivtrafik			Utjämningsbidrag (+)/ utjämningsavgift(-)		
Tillägg/avdrag		Föränd-	Tillägg/avdrag		Föränd-	Tillägg/avdrag		Föränd-	Bidrag/avgift		Föränd-						
Nuvar-	Förslag	ring	Nuvar-	Förslag	ring	Nuvar-	Förslag	ring	Nuvar-	Förslag	ring	ring					
ande			ande			ande			ande								
84	84	0	107	212	105	859	854	-4	395	340	-55						
-23	-23	0	15	31	16	-109	-65	45	-816	-844	-28						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-317	-295	23	-539	431	970						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-194	-296	-101	-366	-152	214						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-414	-445	-30	-21	-804	-783						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-440	-455	-14	-1 328	-956	372						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-485	-444	42	313	351	38						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-517	-593	-75	-481	291	772						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-489	-498	-8	-986	93	1 079						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-162	-65	98	-205	-181	24						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-313	-240	74	-281	-810	-529						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-106	-75	32	115	-349	-464						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-371	-326	46	-366	421	787						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-233	-275	-41	59	129	70						
-23	-23	0	59	123	64	-236	-293	-56	141	506	365						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-321	-287	35	-349	394	743						
-23	-23	0	-23	-44	-21	-297	-394	-96	-101	568	669						
-23	-23	0	-8	-15	-7	-441	-532	-90	129	424	295						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-195	-263	-67	-310	510	820						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-265	-459	-193	561	-433	-994						
-23	-23	0	-37	-73	-36	-132	-309	-176	1 268	1 143	-125						

Kostnadsmatris för delmodeller Hälsa- och sjukvård

Kön	Ingen inkomst efter ålder												
	00	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-74	75+w
Kvinnor													
Gift+barn													
Ej sysselsatta								2 300	5 798	4 163	10 429		
Villa-/jordbruksfastigh								0	3 059	0	0		
Övrigt													
Sysselsatta o barn	19 213	9 252	4 679	5 162	8 520	0	0	9 649	8 202	12 496	8 692		
Villa-/jordbruksfastigh	21 038	10 841	5 435	6 247	10 842	0	7 432	10 141	8 282	4 971	873		
Övrigt													
Övriga	12 346	9 383	8 051	8 391	7 742	6 716	9 277	15 400	22 093				
Villa-/jordbruksfastigh	10 800	10 499	11 220	12 284	10 822	11 706	12 581	26 263	21 148				
Övrigt													
Ogifta													
Ej sysselsatta	7 534	2 661	2 539	15 621	0	0	0	0	0	0	0		
Villa-/jordbruksfastigh	0	878	26 327	8 147	0	0	0	0	0	0	0		
Övrigt													
Sysselsatta o barn	0	9 050	5 264	10 039	5 422	5 051	0	0	0	0	0		
Villa-/jordbruksfastigh	0	5 894	2 462	6 489	3 324	63 372	0	0	0	0	0		
Övrigt													
Övriga	11 370	8 076	4 136	7 201	4 077	7 949	4 880	0	18 041				
Villa-/jordbruksfastigh	9 829	7 900	7 395	9 240	12 182	14 513	28 002	33 279	1 196				
Övrigt													
Tidigare gifta													
Ej sysselsatta													
Villa-/jordbruksfastigh													
Övrigt													
Sysselsatta o barn													
Villa-/jordbruksfastigh													
Övrigt													
Övriga													
Villa-/jordbruksfastigh	0	32 461	5 084	16 093	5 248	7 718	12 563	33 509	13 588				
Övrigt	0	13 403	14 586	15 052	17 688	16 225	16 621	31 699	29 437				

Kön	Inkomst under median efter ålder										Inkomst över median efter ålder										Totalt		
	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-74	75-w	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-74	75-w					
Kvinnor																							
Gift+barn																							
Ej sysselsatta	9 128	18 146	17 178	11 459	14 777	16 567	17 659	20 336	27 568	0	0	0	19 873	24 010	25 316	17 409	17 667	27 638					
Villa-/jordbruksfastigh	11 127	15 215	13 039	14 033	11 945	15 490	18 693	16 852	21 641	0	0	0	22 033	20 366	40 901	13 578	25 017	56 598					
Övrigt	10 814	17 309	15 147	10 910	9 436	13 239	14 207	25 204	20 507	0	18 280	23 712	11 828	7 692	9 828	12 953	15 575	13 591					
Sysselsatta o barn	14 432	16 007	14 927	13 568	12 543	15 131	16 885	19 738	27 950	0	19 127	18 715	15 454	9 691	11 936	13 536	25 976	25 336					
Villa-/jordbruksfastigh	11 375	14 631	18 562	17 076	23 958	28 113	22 655	23 470	28 565	0	0	0	16 364	21 415	21 034	21 977	21 077	32 235					
Övrigt	17 576	19 151	16 010	16 428	26 512	27 677	24 594	25 920	32 110	0	14 352	19 797	23 984	17 021	27 280	18 709	33 907	21 236					
Ogifta																							
Ej sysselsatta	8 609	7 220	8 143	13 556	12 056	16 718	20 698	6 898	20 355	0	0	0	22 289	17 324	10 810	20 590	23 960	17 857					
Villa-/jordbruksfastigh	9 268	8 717	9 111	15 544	20 460	29 651	13 370	34 726	25 390	0	0	2 454	12 758	12 996	30 083	16 931	35 391	14 606					
Övrigt	6 817	7 803	11 872	11 491	9 800	11 467	10 246	4 406	0	0	10 557	14 106	13 110	7 772	9 905	16 658	74 754	0					
Sysselsatta o barn	8 105	8 022	9 863	13 008	12 339	19 163	20 579	45 643	0	0	8 977	8 647	11 445	9 740	11 759	14 529	9 189	7 071					
Villa-/jordbruksfastigh	9 437	18 778	22 873	23 290	24 951	20 747	21 593	21 816	25 320	0	0	11 504	16 273	18 721	13 962	17 378	13 420	25 836					
Övrigt	20 325	24 257	39 267	37 200	46 885	36 915	31 199	34 285	31 594	0	18 408	8 398	17 259	31 959	26 572	32 520	16 581	25 116					
Tridigare gifta																							
Ej sysselsatta	19 537	24 232	24 232	13 950	24 871	16 507	17 614	20 604	28 201	0	0	0	0	16 186	35 103	17 567	25 618	27 763					
Villa-/jordbruksfastigh	14 057	9 247	17 519	13 286	22 439	19 160	25 290	30 505	0	0	0	24 094	10 024	30 323	22 065	28 384	29 313	21 309					
Övrigt	6 353	14 480	14 302	10 656	14 766	15 747	16 851	29 618	0	19 494	9 985	12 528	9 704	11 595	13 205	16 107	14 617	12 092					
Sysselsatta o barn	11 665	11 839	14 804	15 526	17 337	20 459	15 408	19 800	0	0	9 985	9 985	14 177	10 290	13 510	17 162	15 144	38 067					
Villa-/jordbruksfastigh	23 812	16 666	26 165	32 129	27 630	25 828	23 545	29 933	0	0	0	39 664	22 079	24 613	25 931	23 069	31 232	27 383					
Övrigt	18 983	22 386	34 394	36 769	36 137	32 230	32 301	34 096	0	0	0	9 641	33 771	27 423	31 533	31 282	31 706	32 626					

Kön	Ingen inkomst efter ålder												
	00	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-74	75+w
Man													
Gift+barn													
Ej sysselsatta	0	0	0	0	0	0	2 857	6 057	6 191	11 330	0	0	0
Villa-/jordbruksfastigh							1 860	1 497	4 996	0	0	0	0
Övrigt													
Sysselsatta o barn	25 752	10 344	6 030	5 583	7 146	0	3 760	5 724	14 752	6 688			
Villa-/jordbruksfastigh	28 547	13 531	6 752	7 483	5 671	0	3 336	6 872	2 576	12 760	41 771		
Övriga	6 139	1 910	1 499	2 399	4 287	9 172	4 287	9 172	12 897	23 574	38 455		
Villa-/jordbruksfastigh	6 560	2 248	3 188	4 539	8 532	10 194	16 451	43 555	32 985				
Övrigt													
Ogifta													
Ej sysselsatta	0	3 813	2 421	667	3 021	933	608						
Villa-/jordbruksfastigh	0	317	39 881	772	2 060	0							
Övrigt													
Sysselsatta o barn	0	3 802	3 308	2 206	8 231	8 404	7 960						
Villa-/jordbruksfastigh	0	2 194	2 525	9 644	2 571	16 064	21 705						
Övriga	6 229	4 788	3 511	2 917	5 522	10 430	15 749	0	2 468				
Villa-/jordbruksfastigh	5 264	5 493	6 533	7 605	10 458	15 119	22 642	35 846	17 592				
Övrigt													
Tidigare gifta													
Ej sysselsatta							0	60 698	0	0	0		
Villa-/jordbruksfastigh							0	0	0	0	0		
Övrigt													
Sysselsatta o barn							1 459	16 770	4 181	34 404			
Villa-/jordbruksfastigh							0	7 162	4 245	18 766			
Övriga													
Villa-/jordbruksfastigh													
Övrigt													
Totalt	23 607	10 763	5 604	5 836	8 321	6 792	6 615	7 686	9 374	11 574	13 811	26 891	26 421

Kön	Inkomst under median efter ålder										Inkomst över median efter ålder										Totalt
	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-74	75-w	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-74	75-w			
Man																					
Gift+barn																					
Ej sysselsatta	6 892	2 591	8 016	5 193	8 956	13 194	21 135	25 915	33 327				0	7 871	37 235	19 239	19 601	27 483	35 082	18 393	
Villa-/jordbruksfastigh	8 808	5 940	4 006	3 899	7 237	12 827	21 207	33 201	36 173				0	11 632	29 086	18 766	26 647	23 050	37 031	15 466	
Övrigt																					
Sysselsatta o barn	5 240	15 565	4 614	4 657	7 494	12 273	16 404	22 342	41 918	0	3 734	4 412	4 198	5 592	9 221	15 304	24 585	29 013		8 588	
Villa-/jordbruksfastigh	5 165	10 226	5 098	5 342	7 765	12 461	16 550	38 857	40 289	0	3 543	4 759	4 471	6 812	10 094	16 772	20 269	30 888		10 108	
Övriga																					
Villa-/jordbruksfastigh	5 416	801	83 481	10 059	18 346	30 495	26 675	29 834	36 605				0	6 212	14 817	17 649	24 870	29 136	38 550	24 983	
Övrigt	8 347	48 178	21 559	11 805	17 442	25 788	30 162	32 536	42 875			21 166	6 759	13 105	23 773	26 685	44 658	40 662		24 819	
Ogifta																					
Ej sysselsatta	5 208	4 538	4 639	7 366	9 997	15 864	16 816	25 783	29 931	0	7 096	2 144	6 387	11 894	17 743	25 975	8 473	11 187		6 755	
Villa-/jordbruksfastigh	4 883	5 129	5 192	8 871	13 627	16 569	19 806	17 941	25 242		0	13 379	7 501	19 524	42 960	26 577	26 907	67 357		7 137	
Övrigt																					
Sysselsatta o barn	4 816	4 908	5 566	6 401	6 988	10 712	16 831	10 601	7 498	2 263	5 311	4 047	4 047	4 482	5 210	8 810	13 368	24 419	122 001	5 819	
Villa-/jordbruksfastigh	3 885	4 867	4 449	7 486	10 835	15 254	15 766	0	0	29 684	4 819	4 001	4 351	6 615	9 267	17 119	21 008	32 476		5 863	
Övriga																					
Villa-/jordbruksfastigh	6 029	15 955	22 030	29 787	29 674	32 396	26 720	27 783	28 970	0	0	2 201	11 667	11 479	19 729	28 388	34 517	39 985		13 014	
Övrigt	6 791	19 914	30 468	43 038	49 522	48 428	43 501	37 221	34 659	0	3 568	46 644	9 855	18 388	17 193	26 129	33 222	34 636		20 927	
Tridigare gifta																					
Ej sysselsatta																					
Villa-/jordbruksfastigh																					
Övrigt																					
Sysselsatta o barn																					
Villa-/jordbruksfastigh																					
Övriga																					
Villa-/jordbruksfastigh																					
Övrigt																					
Totalt	7 685	7 572	10 197	13 383	16 163	21 292	24 142	28 330	34 256	10 620	6 260	6 943	7 542	7 233	10 552	17 468	27 829	36 626		13 902	

Statens offentliga utredningar 2011

Kronologisk förteckning

1. Svart på vitt – om jämställdhet i akademien. U.
2. Välfärdsstaten i arbete. Inkomsttrygghet och omfördelning med incitament till arbete. Fi.
3. Sanktionsavgifter på trygghetsområdet. S.
4. Genomförande av EU:s regelverk om inre vattenvägar i svensk rätt. N.
5. Bemanningsdirektivets genomförande i Sverige. A.
6. Missbruket, Kunskapen, Vården. Missbruksutredningens forskningsbilaga. S.
7. Transporter av frihetsberövade. Ju.
8. Den framtida gymnasiesärskolan – en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning. U.
9. Barnen som samhället svek. Åtgärder med anledning av övergrepp och allvarliga försummelse i samhällsvården. S.
10. Antidopning Sverige. En ny väg för arbetet mot dopning. Ku.
11. Långtidsutredningen 2011. Huvudbetänkande. Fi.
12. Medfinansiering av transportinfrastruktur – utvärdering av förhandlingsarbetet jämte överväganden om brukaravgifter och lånevillkor. N.
13. Uppföljning av signalspaningslagen. Fö.
14. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011 – geologin, barriärerna, alternativen. M.
15. Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. S.
16. Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? Ju.
17. Förvar. Ju.
18. Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form. M.
19. Tid för snabb flexibel inlärning. U.
20. Dataskydd vid europeiskt polisiärt och straffrättsligt samarbete. Dataskyddsrambeslutet, Europolanställdas befattning med hemliga uppgifter. Ju.
21. Utrikesförvaltning i världsklass. UD.
22. Spirit of Innovation. UD.
23. Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter. L.
24. Sänkt restaurang- och cateringmoms. Fi.
25. Utökad polissamarbete i Norden och EU. Ju.
26. Studiemedel för gränslös kunskap. U.
27. Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. – En bit på väg. N.
28. Cirkulär migration och utveckling – förslag och framåtblick. Ju.
29. Samlat, genomtänkt och uthålligt? En utvärdering av regeringens nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter 2006–2009. + Lättläst + Daisy + Punkt-skrift. A.
30. Med rätt att välja – flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp. U.
31. Staten som fastighetsägare och hyresgäst. S.
32. En ny upphovsrättslag. Ju.
33. Rapportera, anmäla och avhjälpa missförhållanden – för barns och elevers bästa. U.
34. Etappmål i miljömålssystemet. M.
35. Bättre insatser vid missbruk och beroende – Individ, kunskapen och ansvaret. S.
36. Forskning och utveckling samt försvarslogistik – i det reformerade försvaret. Fö.
37. Rovdjurens bevarandestatus. M.
38. Ett myndighetsgemensamt servicecenter. S.
39. Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen + Bilagor. Fi.

Statens offentliga utredningar 2011

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Transporter av frihetsberövade. [7]
Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? [16]
Förvar. [17]
Dataskydd vid europeiskt polisiärt och straffrättsligt samarbete.
Dataskyddsrambeslutet, Europolanställdas befatning med hemliga uppgifter. [20]
Utökat polissamarbete i Norden och EU. [25]
Cirkulär migration och utveckling
– förslag och framåtblick. [28]
En ny upphovsrättslag. [32]

Utrikesdepartementet

- Utrikesförvaltning i världsklass. [21]
Spirit of Innovation. [22]

Försvarsdepartementet

- Uppföljning av signalspaningslagen. [13]
Forskning och utveckling samt försvarslogistik
– i det reformerade försvaret. [36]

Socialdepartementet

- Sanktionsavgifter på trygghetsområdet. [3]
Missbruket, Kunskapen, Vården.
Missbruksutredningens forskningsbilaga.
[6]
Barnen som samhället svek.
Åtgärder med anledning av övergrepp och allvarliga försummelse i samhällsvården.
[9]
Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. [15]
Staten som fastighetsägare och hyresgäst. [31]
Bättre insatser vid missbruk och beroende –
Individen, kunskapen och ansvaret. [35]
Ett myndighetsgemensamt servicecenter. [38]

Finansdepartementet

- Välfärdsstaten i arbete.
Inkomsttrygghet och omfördelning med incitament till arbete. [2]

Långtidsutredningen 2011. Huvudbetänkande.
[11]

- Sänkt restaurang- och cateringmoms. [24]
Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen + Bilagor. [39]

Utbildningsdepartementet

- Svart på vitt – om jämställdhet i akademin. [1]
Den framtida gymnasiesärskolan
– en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning. [8]
Tid för snabb flexibel inläring. [19]
Studiemedel för gränslös kunskap. [26]
Med rätt att välja
– flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp. [30]
Rapportera, anmäla och avhjälpa missförhållanden – för barns och elevers bästa. [33]

Landsbygdsdepartementet

- Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter. [23]

Miljödepartementet

- Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2011
– geologin, barriärerna, alternativen. [14]
Strålsäkerhet – gällande rätt i ny form. [18]
Etappmål i miljömålssystemet. [34]
Rovdjurens bevarandestatus. [37]

Näringsdepartementet

- Genomförande av EU:s regelverk om inre vattenvägar i svensk rätt. [4]
Medfinansiering av transportinfrastruktur
– utvärdering av förhandlingsarbetet jämte överväganden om brukaravgifter och lånevillkor. [12]
Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. – En bit på väg. [27]

Kulturdepartementet

Antidopning Sverige.

En ny väg för arbetet mot dopning. [10]

Arbetsmarknadsdepartementet

Bemanningsdirektivets genomförande i Sverige. [5]

Samlat, genomtänkt och uthålligt?

En utvärdering av regeringens nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter 2006–2009. + Lättläst + Daisy + Punktskrift. [29]